

1.15.1. Безгръбначна фауна на ПП "Врачански Балкан" на база представените експертни доклади.

Систематична категория	Врачански Балкан	България	Степен на проученост	Вероятен брой видове	BL	BG	Vr	Реликти	Редки	ЗБР	IUCN	Друго
Подцарство Protozoa Първаци	2	>2200	слаба	-								
Разред Amphipoda Амфиподи (мамарци)	1	122	слаба	-								
Подклас Соперода Копеподи	16	>470	слаба	-								
Разред Isopoda Мокрици	11	137	слаба	-								
Ostracoda Остракоди	1	?	слаба	-								
Тип Nematoda Нематоди	7	1007	слаба	-								
Oligochaeta Малочетинести червеи	5	148	слаба	-								
Клас Bivalvia Миди	7	74	50%	-							1	
Клас Gastropoda Охлюви	103	371	65%	-	11	4	4	4	10	2		6
Клас Arachnida Паякообразни				-								
Асагі Акари	16	1583	5%	-								
Разред Araneae Паяци	113	985	40-50%	>250	3	3			30		1	
Разред Scorpiones Скорпиони	1	3	90%	1?								
Разред Opiliones Опилioni (сенокосци)	10	61	60%	20	4		1	1	2			
Разред Pseudoscorpiones псевдоскорпиони	10	59	40%	22			4					
Клас Chilopoda Хилоподи	21	105	30-40%	Ок. 50 вида	2				2			
Клас Diplopoda Диплоподи	15	120	30-40%	Ок. 40 вида	1	3	2		7			
Клас Insecta Насекоми	892	20 900	слаба	> 4000								
Разред Diplura Диплури	2	11	20%	-								
Разред Collembola Колемболи	11	208	10%	-								
Разред Thysanura Тизанури	1	15	10%	-								
Разред Coleoptera (Carabidae) бегачи	96	722	55%	180	4		5		39		2	2
Разред Mantodea богомолки	1	4	40%	2-3								
Разред Orthoptera Правокрили	46	221	55%	85	1	2			15		1	
Разред Siphonaptera Бълхи	4	75	15%	-								
Разред Trichoptera Ручейници	6	258	5%	-								
Разред Hymenoptera Ципокрили, сем. Crabronidae	7	285	10%	-								
Разред Lepidoptera Пеперуди	214	2900	Ок. 35%	>600	2				4	1	3	14
Разред Diptera Двукрили	504	Ок. 4000		>1600			2		8			
ОБЩО	1231			> 5000	28	12	18	5	117	3	8	22

Легенда: **BL**- балкански ендемити; **BG**- български ендемити; **Vr**- локални (врачански) ендемити; **ЗБР**- Закон за биологичното разнообразие (2002); **IUCN**- Международен съюз за защита на природата www.redlist.org; **Друго**- други конвенции и червени списъци с европейско значение; Степента на проученост е на база експертна оценка.

1.15.1.1.1. Мекотели (Gastropoda-охлюви и Bivalvia-миди)

▪ **GASTROPODA**

PROSOBRANCHIA: Archaeogastropoda

Neritidae

1. *Theodoxus danubialis* (C. Pfeiffer, 1828) - р. Искър от с. Люти брод до Гара Лакатник, каспийски реликт.

Mesogastropoda

Valvatidae

2. *Valvata piscinalis* (Müller, 1774) - рекички в околностите на Гара Лакатник и над Враца.

Melaniidae

3. *Amphimelania holandri* (Pfeiffer, 1828) - рекички над Враца, балкански ендемит.

Hydrobiidae

4. *Bythinella austriaca* (Frauenfeld, 1857) - комплекс "Леденика", гласиален реликт.
5. *Belgrandiella hessei* Wagner, 1927 - пещерата Темната дупка при Гара Лакатник, локален ендемит, стигобионт.
6. *Belgrandiella pussilla* Angelov, 1959 - Петрески извор, началото на р. Петреска при Гара Лакатник, локален ендемит, стигобионт, кренобионт.
7. *Paladilhopsis bureschi* Wagner, 1927 - пещерата Темната дупка при Гара Лакатник, локален ендемит, стигобионт.
8. *Pseudamnicola consociella* (Frauenfeld, 1863) - извор при комплекс "Леденика", балкански ендемит, кренобионт.

Pomatiasidae

9. *Pomatias rivulare* (Eichwald, 1829) - Гара Лакатник и около Вратцата, прегласиален реликт.

Aciculidae

10. *Acicula similis* (Reinhardt, 1880) - Гара Лакатник, рядък вид.

PULMONATA: Basommatophora

Ellobiidae

11. *Carychium minimum* Müller, 1774 - навсякъде до 1000 m.
12. *Carychium tridentatum* (Risso, 1826) - навсякъде до 1200 m.

Lymnaeidae

13. *Limnaea stagnalis* (Linnaeus, 1758) - р. Искър и около Враца.
14. *Radix auricularia* (Linnaeus, 1758) - водоеми около реките.
15. *Radix ovata* (Draparnaud, 1801) - навсякъде до 2500 m.
16. *Radix peregra* (Müller, 1774) - навсякъде до 2500 m.
17. *Galba truncatula* (Müller, 1774) - навсякъде до 2500 m.

Ancylidae

18. *Ancylus fluviatilis* Müller, 1774 - на много места в извори и течащи води до 2300 m.

Planorbidae

19. *Planorbis planorbis* (Linnaeus, 1758) - р. Искър, обикновен вид в България.
20. *Anisus spirorbis* (Linnaeus, 1758) - р. Искър, вероятно застрашен.
21. *Planorbarius corneus* (Linnaeus, 1758) - р. Искър.

Physidae

22. *Physa acuta* (Draparnaud, 1805) - р. Искър, проявява се и като троглоксен.

Stylommatophora

Cochlicopidae

23. *Cochlicopa lubrica* (Müller, 1774) - по влажни места до 1200 m.
24. *Cochlicopa lubricella* (Poggo, 1838) - в Стара планина до 1300 m.

Pyramidulidae

25. *Pyramidula rupestris* (Draparnaud, 1801) - Западна Стара планина, в България до 2700 m.

Vertiginidae

26. *Vertigo pussila* Müller, 1774 - в Стара планина до 1000 m (Дамянов, Лихарев, 1975).
27. *Vertigo antivertigo* (Draparnaud, 1801) - в Западна Стара планина до 1000 m .
28. *Vertigo pygmaea* (Draparnaud, 1801) - на много места до 1500 m .
29. *Truncatellina claustralis* (Gredler, 1856) - в много райони до 1000 m.
30. *Truncatellina cylindrica* (Férussac, 1821) - повсеместно до 1800 m.

Pupillidae

31. *Pupilla muscorum* (Linnaeus, 1758) - навсякъде до 1200 m (Дамянов, Лихарев, 1975).
32. *Argna macrodonta* (Hesse, 1916) - Гара Лакатник, балкански ендемит.

Orculidae

33. *Sphyradium doliolum* (Bruguière, 1792) - навсякъде до 1200 m.

Chondrinidae

34. *Granaria frumentum* (Draparnaud, 1801) - в Западна Стара планина до 1500 m.
35. *Chondrina avenacea* (Bruguière, 1798) - в Стара планина до към 1800 m.
36. *Chondrina clienta* (Westerlund, 1883) - планинските и ниските части на парка, рядък.

Valloniidae

37. *Vallonia costata* (Müller, 1774) - повсеместно до 1300 m.
38. *Vallonia pulchella* (Müller, 1774) - навсякъде до 1200 m.
39. *Vallonia excentrica* Sterki, 1892 - северните склонове на Стара Планина, рядък.
40. *Acantinula aculeata* (Müller, 1774) - повсеместно до 1500 m.

Enidae

41. *Ena obscura* (Müller, 1774) - в горите до 2000 m.
42. *Ena montana* (Draparnaud, 1801) - в планините от 500 до 2000 m.
43. *Zebrina detrita* (Müller, 1774) - всички райони на страната до 2500 m.
44. *Chondrula tridens* (Müller, 1774) - навсякъде до 1900.
45. *Chondrula microtragus* (Rossmässler, 1839) - навсякъде до 1200 m.

Clausiliidae

46. *Cochlodina laminata* (Montagu, 1803) - северозападните части на парка.
47. *Macedonica frauenfeldi* Rossmässler, 1856 - Искърски пролом, балкански ендемит.
48. *Laciniaria plicata* (Draparnaud, 1801) - повсеместно до 1300 m.
49. *Balea vratsatica* (Likharev, 1972) - околностите на Вратцата при Враца, локален ендемит.
50. *Vestia ranofjevici* (Pavlović, 1912) - в северозападните части на парка.
51. *Bulgarica varnensis* (Pfeiffer, 1848) - Гара Лакатник, балкански ендемит.
52. *Bulgarica intricata* (Küster, 1861) - Гара Лакатник, български ендемит, рядък.

Succineidae

53. *Succinea oblonga* (Draparnaud, 1801) - повсеместно в България.

Ferussacidae

54. *Cecilioides acicula* (Müller, 1774) - навсякъде до 1000 m.
55. *Cecilioides jani* (De Betta et Martinati, 1855) - в много райони на Западна Стара планина.

Arionidae

56. *Arion subfuscus* (Draparnaud, 1805) - над с. Миланово, (до 2500 m в българските планини).
57. *Arion silvaticus* Lohmander, 1937 - Лакатнишки скали и западните части на парка.

Euconulidae

58. *Euconulus fulvus* (Müller, 1774) - повсеместно до 1500 m.

Vitrinidae

59. *Vitrina pellucida* (Müller, 1774) - разпространен в Западна Стара планина от Искърския пролом до границата със Сърбия.
60. *Phenacolimax annularis* (Studer, 1820) - до най-високите части на Стара планина.

Zonitidae

61. *Vitrea diaphana* (Studer, 1820) - разпространен в Западна Стара планина, рядък, троглоксен.
62. *Vitrea subrimana* (Reinhardt, 1871) - при пещерата Леденика.
63. *Vitrea neglecta* Damjanov et Pinter, 1969 - описан от Вратцата, български ендемит.
64. *Vitrea contracta* (Westerlund, 1871) - на много места до 1400 m.
65. *Vitrea pygmaea* (Boettger, 1880) - на много места.
66. *Aegopinella pura* (Alder, 1830) - навсякъде до 2400 m.
67. *Aegopinella minor* (Stabile, 1864) - на много места.
68. *Oxychilus glaber* (Rossmässler, 1838) - обикновен вид, намерен в пещерата Елата при с. Зимевица и Темната дупка при Гара Лакатник, троглофил.
69. *Oxychilus inopinatus* (Uličný, 1887) - съобщен за Стара планина без точно находище.
70. *Oxychilus depressus* (Sterki, 1880) - Стара планина от Враца до Сливен, до 1500 m.
71. *Nesovitrea hammonis* (Ström, 1765) - северозападните части на парка.
72. *Daudebardia rufa* (Draparnaud, 1805) - навсякъде без точно находище от Стара планина, често като троглоксен.
73. *Carpathica stussineri* (Wagner, 1895) - съобщен за Западна Стара планина без находище.
74. *Zonitoides nitidus* (Müller, 1774) - обикновен за цялата страна, съобщен от Западна Стара планина без находище.

Milacidae

75. *Milax parvulus* Wiktor, 1968 - околностите на с. Миланово, български ендемит.
76. *Tandonia kusceri* (Wagner, 1931) - Гара Лакатник, троглоксен.
77. *Tandonia serbica* (Wagner, 1931) - балкански ендемит, околностите на Гара Лакатник и над Враца, в планините до 1800 m.
78. *Tandonia cristata* (Kaleniczenko, 1851) - обикновен за Стара планина.

Limacidae

79. *Limax maximus* Linnaeus, 1758 - Гара Лакатник.
80. *Limax cinereoniger* Wolf, 1803 - Искърски пролом (в България до 2500 m). Проявява се като троглоксен.
81. *Limax macedonicus* Hesse, 1928 - Искърски пролом, балкански ендемит.
82. *Lehmannia nyctelia* (Bourguignat, 1861) - над Годеч и Петрохански проход (Wiktor, 1983).
83. *Malacolimax tenellus* (Müller, 1774) - в северозападните части на парка, рядък.

Agriolimacidae

84. *Deroceras laeve* (Müller, 1774) - при Гара Лакатник.
85. *Deroceras sturanyi* (Simroth, 1894) - околностите на Гара Лакатник.
86. *Deroceras turcicum* (Simroth, 1894) - Лакатнишки скали, над Враца и "Леденика".
87. *Deroceras reticulatum* (Müller, 1774) - при Гара Лакатник.
88. *Deroceras zilchi* Grossu, 1969 - Гара Лакатник, балкански ендемит, рядък, троглоксен.
89. *Deroceras bureschi* (Wagner, 1934) - Гара Лакатник и с. Миланово, балкански ендемит, троглоксен, рядък.

Helicidae

90. *Arianta arbustorum* (Linnaeus, 1758) - северозападно от с. Долно Оризово и при пещерата Змейова дупка, рядък.
91. *Arianta pelia* Hesse, 1912 - около Гара Лакатник, балкански ендемит.
92. *Helicigona trizona balkanica* (Kobelt, 1876) - при Гара Лакатник, български ендемит.
93. *Cepaea vindobonensis* (Férussac, 1821) - навсякъде до 1500 m.
94. *Helix lucorum* Linnaeus, 1758 - навсякъде до 1200 m, ЗБР.
95. *Helix pomatia* Linnaeus, 1758 - установен навсякъде до 1900 m, ESC, BC-III, HD-V, CORINE, ЗБР.

Bradybaenidae

96. *Bradybaena fruticum* (Müller, 1774) - за Стара планина до 1200 m.

Helicodontidae

97. *Lindholmiola girva corcyrensis* (Deshayes, 1839) - Западна Стара планина, от Белоградчик до Враца, балкански субендемит.

Hygromiidae

98. *Xerolenta obvia* (Menke, 1828) - повсеместно до 1800 m.
99. *Helicopsis rhabdotoides* Wagner, 1927 - Гара Лакатник и северните склоновете на Стара планина, балкански ендемит.
100. *Pseudotrachia rubiginosa* (Schmidt, 1853) - навсякъде до 500 m.
101. *Monachoides incarnatus* (Müller, 1774) - Стара планина до 1600 m.
102. *Monacha cartusiana* (Müller, 1774) - навсякъде у нас до 1000 m.
103. *Euomphalia strigella* (Draparnaud, 1801) - навсякъде.

▪ BIVALVIA

Palaeoheterodonta

Unionidae

104. *Unio crassus* (Retzius, 1783) - р. Искър и водоеми около Враца, IUCN-LR/nt, BC-II (1), HD (II, IV).
105. *Unio pictorum* (Linnaeus, 1758) - водоеми около Враца.

Heterodonta

Sphaeriidae

106. *Pisidium amnicum* (Müller, 1774) - р. Искър.
107. *Pisidium henslovanum* (Seppard, 1825) - водоеми около р. Искър.
108. *Pisidium casertanum* (Poli, 1791) - р. Искър, един от най-често срещаните видове в планините, изворите и пещерите.
109. *Pisidium personatum* Malm, 1855 - пещерата Темната дупка при Гара Лакатник.
110. *Sphaerium rivicola* (Lamarck, 1818) - р. Искър, обикновен.

1.15.1.1.2. Малако фаунистично разнообразие

Типове	Брой на таксоните				Проученост (%)
	Класове	Разреди	Семейства	Видове	
MOLLUSCA МЕКОТЕЛИ	Bivalvia	Palaeoheterodonta	1	2	50
	Миди	Heterodonta	1	5	50
	Gastropoda Охлюви	Archaeogastropoda	1	1	50
		Mesogastropoda	5	9	60
		Basommatophora	5	12	70
		Stylommatophora	22	81	60
Всичко	2	6	35	110	60

1.15.1.1.3. Консервационен статус на мекотелите

Параметри на консервационна значимост	Общо	Врачански Балкан	Резерват "Врачански карст"
Видове	110	103	43
Балкански субендемита	1	1	
Балкански ендемита	11	11	1
Български ендемита	4	3	1
Локални ендемита	4	3	1
Каспийски реликти	1	1	
Преглациални реликти	2	2	1
Глациални реликти	1		1
Редки	10	10	
IUCN (LR/nt)	1	1	
Застрашени (ESC)	1	1	1
Застрашени (BC)	2	2	1
Застрашени (HD)	2	2	1
Защитени (ЗБР)	2	2	2
CORINE	1	1	1

1.15.1.1.4. Видово богатство на мекотелите (тип Mollusca)

Таксон	Разпространение				Зоогеографски характер и статус
	1	2	3	4	
GASTROPODA					
PROSOBRANCHIA					
ARCHAEOGASTROPODA					
Neritidae					
1. <i>Theodoxus danubialis</i> (C. Pfeiffer, 1828)		+			pcsee, Rc
MESOGASTROPODA					
Valvatidae					
2. <i>Valvata piscinalis</i> (O. F. Müller, 1774)	+			+	wcp
Melaniidae					
3. <i>Amphimelania holandri</i> (C. Pfeiffer, 1828)				+	BL
Hydrobiidae					
4. <i>Bythinella austriaca</i> (Frauenfeld, 1857)				+	cee, Rg, x
5. <i>Belgrandiella hessei</i> A. Wagner, 1927		+			VR, st
6. <i>B. pussilla</i> Angelov, 1959		+			VR, cr, st, r
7. <i>Paladilhopsis bureschi</i> A. Wagner, 1927		+			VR, st
8. <i>Pseudamnicola consociella</i> (Frauenfeld, 1863)		+			BL, cr
Pomatiasidae					
9. <i>Pomatias rivulare</i> (Eichwald, 1829)	+			+	pm, Rp
Aciculidae					
10. <i>Acicula similis</i> (Reinhardt, 1880)		+			see, r
PULMONATA					
BASOMMATOPHORA					
Ellobiidae					
11. <i>Carychium minimum</i> O. F. Müller, 1774	+			+	wes
12. <i>C. tridentatum</i> (Risso, 1826)	+			+	e
Lymnaeidae					
13. <i>Limnaea stagnalis</i> (Linnaeus, 1756)		+			h
14. <i>Radix auricularia</i> (Linnaeus, 1758)		+		+	hp
15. <i>R. ovata</i> (Draparnaud, 1801)	+			+	hp
16. <i>R. peregra</i> (O. F. Müller, 1774)	+			+	hp
17. <i>Galba truncatula</i> (O. F. Müller, 1774)	+			+	h
Ancylidae					
18. <i>Ancylus fluviatilis</i> O. F. Müller, 1774	+			+	wp
Planorbidae					
19. <i>Planorbis planorbis</i> (Linnaeus, 1758)	+				wcp
20. <i>Anisus spirorbis</i> (Linnaeus, 1758)		+			wcp, α - β
21. <i>Planorbarius corneus</i> (Linnaeus, 1758)		+			wces, α - β
Physidae					
22. <i>Physella acuta</i> (Draparnaud, 1801)		+			nmt, tx, α - β
STYLOMMATOPHORA					
Cochlicopidae					
23. <i>Cochlicopa lubrica</i> (O. F. Müller, 1774)	+				h
24. <i>C. lubricella</i> (Rossmässler, 1835)		+			h
Pyramidulidae					
25. <i>Pyramidula rupestris</i> (Draparnaud, 1801)	+			+	nca
Vertiginidae					
26. <i>Vertigo pusilla</i> O. F. Müller, 1774	+				eca
27. <i>V. antiverigo</i> (Draparnaud, 1801)		+			wcp, ? pat
28. <i>Vertigo pygmaea</i> (Draparnaud, 1801)	+			+	h
29. <i>Truncatellina claustralis</i> (Gredler, 1856)	+			+	nm, mom
30. <i>T. cylindrica</i> (Férussac, 1821)	+			+	
Pupillidae					
31. <i>Pupilla muscorum</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	h
32. <i>Argna macrodonta</i> (Hesse, 1916)	+				BL, tr
Orculidae					
33. <i>Sphyradium doliolum</i> (Bruguière, 1792)	+			+	nmca, mo
Chondrinidae					
34. <i>Granaria frumentum</i> (Draparnaud, 1801)		+			csee

Таксон	Разпространение				Зоогеографски характер и статус
	1	2	3	4	
35. <i>Chondrina avenacea</i> (Bruguière, 1792)		+			se, mom
36. <i>Ch. clienta</i> (Westerlund, 1883)		+			nm, mo, r
Valloniidae					
37. <i>Vallonia costata</i> (O. F. Müller, 1774)	+			+	h
38. <i>V. pulchella</i> (O. F. Müller, 1774)	+			+	h
39. <i>V. excentrica</i> Sterki, 1892		+			h, r
40. <i>Acanthinula aculeata</i> (O. F. Müller, 1774)	+			+	wp
Enidae					
41. <i>Merdigera obscura</i> (O. F. Müller, 1774)	+				wp
42. <i>M. montana</i> (Draparnaud, 1801)		+			e
43. <i>Zebrina detrita</i> (O. F. Müller, 1774)	+			+	csean
44. <i>Chondrula tridens</i> (O. F. Müller, 1774)	+			+	et, ? nmt
45. <i>Ch. microtragus</i> (Rossmässler, 1848)	+			+	pm, ? nem
Clausiliidae					
46. <i>Cochlodina laminata</i> (Montagu, 1803)		+			e
47. <i>Macedonica frauenfeldi</i> Rossmässler, 1856		+			BL
48. <i>Laciniaria plicata</i> (Draparnaud, 1801)	+			+	cee
49. <i>Balea vrzatica</i> (Likharev, 1972)				+	VR
50. <i>Vestia ranojevici</i> (Pavlović, 1912)		+			see
51. <i>Bulgarica varnensis</i> (L. Pfeiffer, 1848)		+			BL
52. <i>Bulgarica intricata</i> (Mousson, 1859)		+			BG, r
Succineidae					
53. <i>Succinea oblonga</i> (Draparnaud, 1801)	+				wces
Ferussaciidae					
54. <i>Cecilioides acicula</i> (O. F. Müller, 1774)	+			+	ean, ? et
55. <i>C. jani</i> (De Betta et Martinati, 1855)		+			BL, ? nem
Arionidae					
56. <i>Arion subfuscus</i> (Draparnaud, 1801)		+			e
57. <i>A. silvaticus</i> Lohmander, 1937		+			e
Euconulidae					
58. <i>Euconulus fulvus</i> (O. F. Müller, 1774)	+			+	h
Vitrinidae					
59. <i>Vitrina pellucida</i> (O. F. Müller, 1774)		+		+	h
60. <i>Phenacolimax annularis</i> (Studer, 1820)	+			+	et, mom
Zonitidae					
61. <i>Vitrea diaphana</i> (Studer, 1820)		+			csee, ? mo, tx, r
62. <i>V. subrimata</i> (Reinhardt, 1871)				+	cse, ? hm
63. <i>Vitrea neglecta</i> Damjanov et Pinter, 1969				+	BG
64. <i>V. contracta</i> (Westerlund, 1871)		+			wp
65. <i>V. pygmaea</i> (O. Boettger, 1880)		+			hm, Rp
66. <i>Aegopinella pura</i> (Alder, 1830)	+			+	wes
67. <i>A. minor</i> (Stabile, 1864)	+				csee, ? e
68. <i>Oxychilus glaber</i> (Rossmässler, 1835)		+			cse, mo, tr
69. <i>O. inopinatus</i> (Uličný, 1887)		+			csee, mo
70. <i>O. depressus</i> (Sterki, 1880)		+			csee, mo, tr
71. <i>Nesovitrea hammonis</i> (Ström, 1765)		+			wces
72. <i>Daudebardia rufa</i> (Draparnaud, 1805)	+				csean, mo, tx
73. <i>Carpatica stussineri</i> (A. Wagner, 1895)		+			see
74. <i>Zonitoides nitidus</i> (O. F. Müller, 1774)	+				h
Milacidae					
75. <i>Milax parvulus</i> Wiktor, 1968		+			BG
76. <i>Tandonia kusceri</i> (H. Wagner, 1931)		+			BL, tx
77. <i>T. serbica</i> (H. Wagner, 1931)		+		+	BL
78. <i>T. cristata</i> (Kaleniczenko, 1851)		+			pm
Limacidae					
79. <i>Limax maximus</i> Linnaeus, 1758		+			e, ? wp
80. <i>L. cinereoniger</i> Wolf, 1803		+			e, tx
81. <i>L. macedonicus</i> Hesse, 1928		+			BL
82. <i>Lechmannia nyctelia</i> (Bourguignat, 1861)		+			? csee, ? kb
83. <i>Malacolimax tenellus</i> (O. F. Müller, 1774)		+			e, r
Agriolimacidae					
84. <i>Deroceras laeve</i> (O. F. Müller, 1774)		+			h
85. <i>D. sturanyi</i> (Simroth, 1894)		+			e
86. <i>D. turcicum</i> (Simroth, 1894)		+		+	see

Таксон	Разпространение				Зоогеографски характер и статус
	1	2	3	4	
87. <i>D. reticulatum</i> (O. F. Müller, 1774)		+			e
88. <i>D. zilchi</i> Grossu, 1969		+			BL, tx, r
89. <i>D. bureschi</i> (H. Wagner, 1934) ?		+			BL, tx, r
Helicidae					
90. <i>Arianta arbustorum</i> (Linnaeus, 1758)		+			e, r
91. <i>A. pelia</i> (Hesse, 1912)		+			BL
92. <i>Helicigona trizona</i> (Rossmässler, 1835)		+			BG
93. <i>Cepaea vindobonensis</i> (Férussac, 1821)	+			+	pm
94. <i>Helix lucorum</i> Linnaeus, 1758	+			+	nmt, ЗБР
95. <i>H. pomatia</i> Linnaeus, 1758	+			+	e, CORINE, ESC, BC-3, HD-v, ЗБР
Bradybaenidae					
96. <i>Bradybaena fruticum</i> (O. F. Müller, 1774)	+			+	hes
Helicodontidae					
97. <i>Lindholmiola girva</i> (Frivaldszky, 1835)		+			? pm, BL-sub
Hygromiidae					
98. <i>Xerolenta obvia</i> (Menke, 1828)	+			+	seean
99. <i>Helicopsis rhabdotoides</i> (A. Wagner, 1927)		+			BL
100. <i>Pseudotrachia rubiginosa</i> (Rossmässler, 1838)	+			+	hes, ? tp
101. <i>Monachoides incarnatus</i> (O. F. Müller, 1774)	+				csee, ? mo
102. <i>Monacha cartusiana</i> (O. F. Müller, 1774)	+			+	nm
103. <i>Euomphalla strigella</i> (Draparnaud, 1801)	+			+	e
BIVALVIA					
PALAEOHETERODONTA					
UNIONIDA					
Unionidae					
104. <i>Unio crassus</i> Retzius, 1783		+			e, LR/nt, BC-1, HD-II, IV
105. <i>U. pictorum</i> (Linnaeus, 1758)		+			e
HETERODONTA					
VENEROIDA					
Sphaeriidae					
106. <i>Pisidium amnicum</i> (O. F. Müller, 1774)		+			hp
107. <i>P. henslowanum</i> (Sheppard, 1825)		+			hp
108. <i>P. casertanum</i> (Poli, 1791)	+			+	hp, tx
109. <i>P. personatum</i> Malm, 1855					wces, tx
110. <i>Sphaerium rivicola</i> (Lamarck, 1818)		+			cee, ? e
Общо	44	59	0	43	

Разпространение

1. Повсеместен в България
2. Ограничено разпространение (локално, само в планините..редки видове)
3. Няма данни
4. Резерват "Врачански карст"

Статус

BG - Български ендемит

BL - Балкански ендемит

VR - Локален ендемит

ЗБР - Закон за биологичното разнообразие (2002)

IUCN (2006) - Световен списък на застрашените животни

Зоогеографски категории: **BG** - български ендемит, **BL** - балкански ендемит, **BLs** - балкански субендемит, **cee** - централноизточноевропейски, **cse** - централноюжноевропейски, **csee** - централноюгоизточноевропейски, **cseean** - централноюгоизточноевроанатолийски, **e** - европейски, **esa** - евроцентралноазиатски, **et** - евротурански, **h** - холарктични, **hes** - холоевросибирски, **hm** - холомедитерански, **hp** - холопалеарктични, **kb** - карпатобалкански, **mca** - медитераноцентралноазиатски, **mo** - монтани, **mom** - монтанмедитерански, **nmca** - северномедитераноцентралноазиатски, **nem** - североизточномедитерански, **nm** - северномедитерански, **nmt** - северномедитеранотурански, **pat** - палеарктоафротропични, **pcsee** - понтокаспийскоюгоизточноевропейски, **pm** - понтомедитерански, **Rc** - каспийски реликт, **Rg** - глациален реликт, **Rp** - преглациален реликт, **se** - южноевропейски, **see** - югоизточноевропейски, **seean** - югоизточноевроанатолийски, **tp** - транспалеарктични, **wces** - западноцентралноевросибирски, **wcp** - западноцентралнопалеарктични, **wes** - западноевросибирски, **wp** - западнопалеарктични.

Екологични данни и конзервационно значение: **α-β** - α-β-мезосапробен, **BC** - Берн (конвенция), **cr** - кренобионт, **ЗБР** - Закон за биологично разнообразие, **ESC** - Европейски червен лист, **HD** - Директива за хабитатите, **LR** - ограничен риск, **nt** - почти застрашен, **r** - рядък, **tr** - троглофил, **tx** - троглоксен, **x** - ксеносапробен.

1.15.1.1.5. Хабитати на мекотелите

№	Типове хабитати 3 - много видове, 2 - обикновени видове, 1 - малко видове	Присъствие
1.	Постоянни сладководни водоеми, езера	2
2.	Временни сладководни водоеми	1
3.	Реки, потоци и извори, карстови води	3
4.	Тревисти съобщества на сухи варовити терени	2
5.	Тревни (високотревни) съобщества на влажни терени	2
6.	Мезофилни тревни съобщества	1
7.	Иглолистни гори	1
8.	Букови гори	2
9.	Крайречни гори	2
10.	Сипеи и сипейни конуси (варовикови)	3
11.	Сипеи и сипейни конуси (силикатни)	1
12.	Варовикови скали с растителност	3
13.	Голи варовикови скали	2
14.	Силикатни скали с растителност	1
15.	Пещери, изоставени галерии	2
16.	Изоставени земи, рудерални съобщества	1

1.15.1.2. Списък на установените паяци в ПП "Врачански Балкан" и резервата "Врачански карст" с бележки върху тяхното разпространение в страната и природозащитен статус

Разред/Семейство/Вид	РАЗПРОСТРАНЕНИЕ				СТАТУС
	1	2	3	4	
Araneae					
Scytodidae					
<i>Scytodes thoracica</i> (Latreille, 1804)	+				
Poholcidae					
<i>Hoplopholcus forshali</i> (Thorell, 1871)		+		+	
<i>Pholcus opilionoides</i> (Schrank, 1781)	+			+	
<i>Pholcus phalangioides</i> (Fuessly, 1775)	+			+	
Eresidae					
<i>Eresus cinnaberinus</i> (Olivier, 1789)		+			IUCN
Nesticidae					
<i>Nesticus cellulanus</i> (Clerck, 1757)		+		+	
Theridiidae					
<i>Achaearanea lunata</i> (Clerck, 1757)	+				
<i>Achaearanea tepidariorum</i> (C. L. Koch, 1841)	+				
<i>Enoplognatha ovata</i> (Clerck, 1757)	+				
<i>Robertus arundineti</i> (O. P.-Cambridge, 1870)	+				
<i>Steatoda albomaculatus</i> (de Geer, 1778)	+				
<i>Steatoda castanea</i> (Clerck, 1757)	+			+	
<i>Steatoda triangulosa</i> (Walckenaer, 1802)	+				
<i>Theridion impressum</i> L. Koch, 1881	+				
Linyphiidae					
<i>Acartauchenius scurrilis</i> (O.P.-Cambridge, 1872)	+				
<i>Antrohyphantes sofianus</i> (Drensky, 1931)		+		+	BG
<i>Centromerus bulgarianus</i> (Drensky, 1931)		+		+	BG
<i>Centromerus cavernarum</i> (L. Koch 1872)		+		+	
<i>Centromerus lakatnikensis</i> (Drensky, 1931)		+		+	BG
<i>Dicymbium nigrum</i> (Blackwall, 1834)	+				
<i>Diplocephalus foraminifer</i> (O. P.-Cambridge, 1875)		+		+	
<i>Diplostyla concolor</i> (Wider, 1834)	+				
<i>Dismodicus elevatus</i> (C.L. Koch, 1838)	+				
<i>Frontinellina frutetorum</i> (C.L. Koch, 1834)	+			+	
<i>Lepthyphantes leprosus</i> (Ohlert, 1865)	+			+	
<i>Lepthyphantes centromeroides</i> Kulczynski, 1914		+		+	BL
<i>Linyphia hortensis</i> Sundevall, 1830	+				
<i>Linyphia triangularis</i> (Clerck, 1757)	+				
<i>Meioneta rurestris</i> (C.L. Koch, 1836)	+				
<i>Micrargus herbigradus</i> (Blackwall, 1854)	+				
<i>Microlinyphia pusilla</i> (Sundevall, 1830)	+				
<i>Microneta viaria</i> (Blackwall, 1841)		+		+	
<i>Neriere clathrata</i> (Sundevall, 1830)	+				
<i>Neriere emphana</i> (Walckenaer, 1841)	+				
<i>Neriere radiata</i> (Walckenaer, 1841)	+				
<i>Palliduphantes istrianus</i> Kulczynski, 1914		+		+	BL
<i>Porrhomma convexum</i> (Westring, 1851)		+		+	
<i>Tenuiphantes cristatus</i> (Menge, 1866)	+				
<i>Tenuiphantes tenuis</i> (Blackwall, 1852)	+				
<i>Troxochrus scabriculus</i> (Westring, 1851)		+			
Tetragnathidae					
<i>Meta menardi</i> (Latreille, 1804)		+		+	
<i>Metellina mengei</i> (Blackwall, 1869)	+				
<i>Metellina merianae</i> (Scopoli, 1763)		+		+	
<i>Metellina segmentata</i> (Clerck, 1757)	+				
<i>Pachygnatha degeeri</i> Sundevall, 1830	+				
<i>Tetragnatha extensa</i> (Linnaeus, 1758)	+				
Разред/Семейство/Вид	РАЗПРОСТРАНЕНИЕ				СТАТУС
<i>Tetragnatha montana</i> Simon, 1874	+				

Araneidae					
<i>Aculepeira ceropegia</i> (Walckenaer, 1802)	+				
<i>Agalenatea redii</i> (Scopoli, 1763)	+				
<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	+			+	
<i>Araniella cucurbitina</i> (Clerck, 1757)	+				
<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	+			+	
<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	+			+	
<i>Nuctenea umbratica</i> (Clerck, 1757)	+			+	
Lycosidae					
<i>Alopecosa cuneata</i> (Clerck, 1757)	+			+	
<i>Alopecosa pulverulenta</i> (Clerck, 1757)	+			+	
<i>Arctosa cinerea</i> (Fabricius, 1777)		+			
<i>Arctosa maculata</i> (Hahn, 1822)		+			
<i>Arctosa stigmosa</i> (Thorell, 1875)		+			
<i>Geolycosa vultuosa</i> C.L. Koch, 1838		+		+	
<i>Hogna radiata</i> (Latreille, 1817)	+				
<i>Pardosa amentata</i> (Clerck, 1757)	+			+	
<i>Pardosa hortensis</i> (Thorell, 1872)	+				
<i>Pardosa lugubris</i> (Walckenaer, 1802)	+			+	
<i>Pardosa monticola</i> (Clerck, 1757)	+			+	
<i>Pardosa morosa</i> (L. Koch, 1870)	+				
<i>Pardosa riparia</i> (C.L. Koch, 1833)		+			
<i>Pirata hygrophilus</i> Thorell, 1872		+			
<i>Pirata knorri</i> (Scopoli, 1763)		+			
<i>Trochosa ruricola</i> (De Geer, 1778)	+				
<i>Trochosa terricola</i> Thorell, 1856	+				
Pisauridae					
<i>Pisaura mirabilis</i> (Clerck, 1757)	+				
Agelenidae					
<i>Agelena labyrinthica</i> (Clerck, 1757)	+			+	
<i>Tegenaria campestris</i> C.L. Koch, 1834		+		+	
<i>Tegenaria domestica</i> (Clerck, 1757)		+		+	
<i>Tegenaria ferruginea</i> (Panzer, 1804)		+		+	
<i>Tegenaria parietina</i> (Fourcroy, 1785)	+			+	
<i>Tegenaria silvestris</i> L. Koch, 1872		+		+	
Amaurobiidae					
<i>Dictyna uncinata</i> Thorell, 1856	+				
<i>Amaurobius pallidus</i> L. Koch, 1868	+				
<i>Coelotes jurinitschi</i> (Drensky 1915)		+			BL
<i>Urocoras longispinus</i> (Kulczynski, 1897)		+			
Clubionidae					
<i>Clubiona compta</i> C.L. Koch, 1839	+				
<i>Clubiona pallidula</i> (Clerck, 1757)	+				
<i>Clubiona terrestris</i> Westring, 1851	+				
Gnaphosidae					
<i>Drassodes lapidosus</i> (Walckenaer, 1802)	+				
<i>Drassyllus praeficus</i> (L. Koch, 1866)	+				
<i>Gnaphosa bicolor</i> (Nahn, 1833)	+				
<i>Gnaphosa dolosa</i> Herman, 1879	+				
<i>Gnaphosa lucifuga</i> (Walckenaer, 1802)	+			+	
<i>Gnaphosa modestior</i> Kulczynski, 1897	+			+	
<i>Gnaphosa montana</i> (L. Koch, 1866)	+				
<i>Haplodrassus signifer</i> (C.L. Koch, 1839)	+			+	
<i>Haplodrassus umbratilis</i> (L. Koch, 1866)		+			
<i>Zelotes apricorum</i> (L. Koch, 1876)	+				
<i>Zelotes clivicola</i> (L. Koch, 1870)	+				
<i>Zelotes latreillei</i> (Simon, 1878)	+				
<i>Zelotes oblongus</i> (C.L. Koch, 1833)	+				
Sparassidae					
<i>Micrommata virescens</i> (Clerck, 1757)	+			+	
Philodromidae					
<i>Tibellus oblongus</i> (Walckenaer, 1802)	+			+	
Thomisidae					
Разред/Семейство/Вид		РАЗПРОСТРАНЕНИЕ		СТАТУС	
<i>Misumena vatia</i> (Clerck, 1757)	+			+	
<i>Runcinia grammica</i> (C.L. Koch, 1837)	+				

<i>Synaema globosum</i> (Fabricius, 1775)	+				
<i>Thomisus onustus</i> Walckenaer, 1806	+			+	
<i>Xysticus acerbus</i> Thorell, 1872	+				
<i>Xysticus kochi</i> Thorell, 1872	+			+	
<i>Xysticus luctuosus</i> (Blackwall, 1	+				
Salticidae					
<i>Ballus chalybeius</i> (Walckenaer, 1802)		+			
<i>Heliophanus cupreus</i> (Walckenaer, 1802)	+			+	
<i>Heliophanus flavipes</i> (Hahn, 1832)	+			+	
<i>Philaeus chrysops</i> (Poda, 1761)	+				
<i>Phlegra fasciata</i> (Hahn, 1826)	+				
<i>Pseudeuophrys obsoleta</i> (Simon, 1868)	+			+	

Резюме: Установени 113 вида паяци в природен парк "Врачански Балкан", 40 в резервата "Врачански карст": балкански ендемити (BL) – 3, български ендемити (BG) – 3, редки – 30.

1.15.1.4. Видово богатство на разред Pseudoscorpiones във ПП "Врачански Балкан".

Вид	РАЗПРОСТРАНЕНИЕ				СТАТУС
	1	2	3	4	
1. <i>Balkanoroncus hadzii</i> Harvey, 1990		+			Локален ендемит – Ражишката пещера
2. <i>Neobisium beroni</i> Beier, 1963		+			Локален ендемит – Свинската дупка
3. <i>Neobisium cephalonicum</i> (Daday, 1888)	+				
4. <i>Neobisium fuscimanum</i> (C. L. Koch, 1843)	+				
5. <i>Neobisium peloponnesiacum</i> (Beier, 1928)				+	
6. <i>Roncus mahnerti</i> Curcic & Beron, 1981		+			Локален ендемит – Тошина дупка
7. <i>Chelifer cancroides</i> (Linnaeus, 1758)	+				
8. <i>Chernes hahnii</i> (C. L. Koch, 1839)	+				
9. <i>Chernes similis</i> (Beier, 1932)	+				
10. <i>Chthonius</i> sp.			+		Локален ендемит? – Тошина дупка

Легенда:

Разпространение

5. Повсеместен в България
6. Ограничено разпространение (локално, само в планините..редки видове)
7. Няма данни
8. Резерват "Врачански карст"

1.15.1.5. Списък на установените многоножки в ПП “Врачански Балкан” и резервата “Врачански карст” с бележки за тяхното разпространение в страната и природозащитен статус

Разред/Семейство/Вид	РАЗПРОСТРАНЕНИЕ				СТАТУС
	1	2	3	4	
MYRIAPODA (36)					
CHILOPODA (21)					
Разред Lithobiomorpha (12)					
Семейство Lithobiidae (12)					
1. <i>Eupolybothrus transsylvanicus</i> (Latzel, 1882)	+				
2. <i>Eupolybothrus tridentinus</i> (Fanzago, 1874)	+				
3. <i>Lithobius (Lithobius) agilis</i> C. L. Koch, 1847	+			+	
4. <i>Lithobius (L.) erythrocephalus</i> C. L. Koch, 1847	+				
5. <i>Lithobius (L.) illyricus</i> Latzel, 1880		+		+	BL
6. <i>Lithobius (L.) lakatnicensis</i> Verhoeff, 1926		+			BL
7. <i>Lithobius (L.) muticus</i> C. L. Koch, 1847	+			+	
8. <i>Lithobius (L.) viriatus</i> Sselivanoff, 1878	+			+	
9. <i>Lithobius (Monotarsobius) crassipes</i> L. Koch, 1862	+				
10. <i>Lithobius (Sigibius) micropodus</i> (Matic, 1980)	+				
11. <i>Lithobius (S.) microps</i> Meinert, 1868	+				
12. <i>Harpolithobius anodus</i> (Latzel, 1880)	+			+	
Разред Scolopendromorpha (3)					
Семейство Cryptopidae (3)					
1. <i>Cryptops anomalans</i> Newport, 1844	+			+	
2. <i>Cryptops croaticus</i> Verhoeff, 1931	+				
3. <i>Cryptops hortensis</i> (Donovan, 1810)	+			+	
Разред Geophilomorpha (6)					
Семейство Geophilidae (2)					
1. <i>Geophilus flavus</i> (De Geer, 1778)	+				
2. <i>Clinopodes flavidus</i> C. L. Koch, 1847	+			+	
Семейство Dignathodontidae (1)					
1. <i>Henia (Henia) illyrica</i> (Meinert, 1870)	+			+	
Семейство Linotaeniidae (3)					
1. <i>Strigamia acuminata</i> (Leach, 1815)	+			+	
2. <i>Strigamia crassipes</i> (C. L. Koch, 1835)	+			+	
3. <i>Strigamia transsylvanica</i> (Verhoeff, 1928)	+			+	
DIPLOPODA (15)					
Разред Glomerida (3)					
Семейство Glomeridae (2)					
1. <i>Glomeris pustulata</i> Latreille, 1804	+			+	
2. <i>Glomeris hexasticha</i> Brandt, 1833	+			+	
Семейство Doderiidae (1)					
1. <i>Trachysphaera orghidani</i> (Tabacaru, 1958)		+			
Разред Polydesmida (2)					
Семейство Polydesmidae (1)					
1. <i>Polydesmus renschi</i> Schubart, 1934	+			+	
Семейство Paradoxosomatidae (1)					
1. <i>Strongylosoma stigmatosum</i> (Eichwald, 1830)	+			+	
Разред Chordeumatida (1)					
Семейство Anthroleucosomatidae (1)					
1. <i>Bulgarosoma bureschi</i> Verhoeff, 1926		+		+	VR
Разред Callipodida (1)					
Семейство Schizopetalidae (1)					
1. <i>Balkanopetalum armatum</i> Verhoeff, 1926		+			BG
Разред Julida (8)					
Семейство Julidae (8)					
1. <i>Cylindroiulus boleti</i> (C.L. Koch, 1847)	+				
2. <i>Typhloiulus bureschi</i> Verhoeff, 1926		+		+	BG
3. <i>Typhloiulus longipes</i> Strasser, 1973		+		+	VR
4. <i>Xestoiulus fontisherculis</i> (Verhoeff, 1899)		+			
5. <i>Balkanophoenix borisi</i> Verhoeff, 1937		+			BG
6. <i>Megaphyllum transsylvanicum</i> (Verhoeff, 1897)	+				
7. <i>Pachyiulus cattarensis</i> (Latzel, 1884)	+			+	BL
8. <i>Pachyiulus hungaricus</i> (Karsch, 1881)	+				

Резюме: Общо 36 вида многоножки в Природен парк “Врачански Балкан”, 20 в резервата “Врачански карст”: балкански ендемити (BL) – 3, български ендемити (BG) – 3, локални (суб)ендемити (VR) – 2, редки – 9.

1.15.1.6. 1. Видово богатство на разред Orthoptera в ПП "Врачански Балкан"

Разред/Семейство/Вид	РАЗПРОСТРАНЕНИЕ				СТАТУС/РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
	1	2	3	4	
Phaneropteridae					
1. <i>Phaneroptera nana</i> Fieber, 1853	+			+	Враца, Искърско дефиле
2. <i>Phaneroptera falcata</i> (Poda, 1761)		+		+	Враца
3. <i>Tylopsis lilifolia</i> (Fabricius, 1793)	+			+	Враца
4. <i>Leptophyes albovittata</i> (Kollar, 1833)	+			+	Враца
5. <i>Leptophyes discoidalis</i> (Frivaldsky, 1867)		+		+	Враца – "Вратцата"
6. <i>Isophya plevnensis</i> Peshev, 1985*		+		+	BG/ Враца, под х. "Пършевица"*
7. <i>Isophya modestior</i> Brunner von Wattenwyl, 1882		+		+	Враца
8. <i>Isophya speciosa</i> (Frivaldsky, 1865)*	+				под х. "Пършевица"
9. <i>Barbitistes serricauda</i> (Fabricius, 1798)		+		+	Враца
10. <i>Poecilimon thoracicus</i> (Fieber, 1853)	+			+	Враца
11. <i>Poecilimon affinis</i> (Frivaldsky, 1867)*	+				под х. "Пършевица"
Tettigoniidae					
12. <i>Tettigonia cantans</i> (Füssli, 1775)		+			Врачанска пл.
13. <i>Platycleis (Tessellana) veyseli</i> Kocak, 1985	+			+	Враца
14. <i>Metrioptera domogledi domogledi</i> Brunner von Wattenwyl, 1882		+			IUCN-VU/ Врачанска пл.
15. <i>Metrioptera domogledi arnoldi</i> Ramme, 1933	+			+	BL/ Враца
16. <i>Pholidoptera fallax</i> (Fischer, 1853)	+				Враца*, Врачанска пл.
17. <i>Pholidoptera littoralis</i> (Fieber, 1853)		+		+	Враца
18. <i>Pholidoptera frivaldskyi</i> (Herman, 1871)	+			+	Враца
19. <i>Pachytrachis gracilis</i> (Brunner von Wattenwyl, 1861)	+			+	Враца
20. <i>Pterolepis germanica</i> (Herrich-Schäffer, 1840)	+			+	Враца
21. <i>Saga nataliae</i> Serville, 1839		+			Искърския пролом при Черепиш
Conocephalidae					
22. <i>Conocephalus hastatus</i> (Charpentier, 1825)		+		+	Враца
Bradyporidae					
23. <i>Ephippiger ephippiger balkanicus</i> Andreeva, 1985	+				BG/ х. "Пършевица"
Gryllidae					
24. <i>Gryllus campestris</i> Linnaeus, 1758*	+			+	Враца, Леденика, х. "Пършевица"
25. <i>Melanogryllus desertus</i> (Pallas, 1771)*	+			+	Враца
Tetrigidae					
26. <i>Tetrix bolivari</i> Saulcy, 1901	+				Искърско дефиле
27. <i>Tetrix bipunctata</i> (Linnaeus, 1758)		+		+	Враца
28. <i>Uvarovitettix depressus</i> (Brisout de Barneville, 1849)	+				гара Лакатник
Acrididae					
29. <i>Pezotettix giornae</i> (Rossi, 1794)	+			+	Враца
30. <i>Podisma pedestris</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	Враца, Врачанска пл.
31. <i>Odontopodisma decipiens</i> Ramme, 1951	+			+	Враца, Искърско дефиле
32. <i>Pseudopodisma fieberi</i> (Scudder, 1897)		+		+	Враца, Врачанска пл. (над 1000 м н.в.), х. "Пършевица"
33. <i>Psophus stridulus</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	Враца, Врачанска пл.
34. <i>Aiolopus strepens</i> (Latreille, 1804)	+			+	Враца
35. <i>Euthystira brachyptera</i> (Ocskay, 1826)	+			+	Враца
36. <i>Arcyptera fusca</i> (Pallas, 1773)	+			+	Враца, Врачанска пл.
37. <i>Stenobothrus rubicundulus</i> Kruseman et Jeekel, 1965*		+			вр. Околчица
38. <i>Stenobothrus lineatus</i> (Panzer, 1796)	+			+	Враца, Врачанска пл.
39. <i>Stenobothrus stigmaticus</i> (Rambur, 1838)	+				Врачанска пл.
40. <i>Omocestus petraeus</i> (Brisout de Barneville, 1856)		+		+	Враца, (?)х. "Пършевица"
41. <i>Omocestus rufipes</i> (Zetterstedt, 1821)	+			+	Враца
42. <i>Gomphocerus sibiricus</i> (Linnaeus, 1767)	+				Врачанска пл.
43. <i>Chorthippus parallelus</i> (Zetterstedt, 1821)	+			+	Враца, Врачанска пл. (1400 м н.в.), х. "Пършевица"
44. <i>Chorthippus dorsatus</i> (Zetterstedt, 1821)	+			+	Враца
45. <i>Chorthippus cf. oschei</i> (Helversen, 1986)*		+			х. "Пършевица"

Разред/Семейство/Вид	РАЗПРОСТРАНЕНИЕ				СТАТУС/РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
	1	2	3	4	
46. <i>Chorthippus ?biguttulus euhedicki</i> Helversen, 1989*	+			+	Враца
47. <i>Euchorthippus declivus</i> (Brisout de Barneville, 1849)*	+			+	Враца, Лакатник

Забележка: С "*" след наименованието са означени непубликуваните до момента видове.

Легенда:

Разпространение

1. Повсеместен в България
2. Вид с фрагментирано и/или ограничено разпространение в България (локално, редки видове)
3. Няма данни
4. Резерват "Врачански карст"

Статус

BG - Български ендемит

BL - Балкански ендемит

ЗБР, Червена книга (изд. 1985 или новата в подготовка ако има разлика), IUCN 2006, ЕЕС Habitat Directive 92/43, BERN, CITES и други конвенции специфични за конкретната група.

РЕЗЮМЕ

Установени са 46 вида и един подвид (47 таксона) правокрили насекоми. 32 от установените таксони са повсеместно разпространени или често срещащи се в рамките на ареала си. 15 от таксоните са редки в страната, с фрагментирано и/или ограничено разпространение (вкл. ендемити). Три таксона са ендемични, от тях два (един вид и един подвид) са ендемити за България и един вид е балкански ендемит. Подвидът *Metrioptera domogledi domogledi*, който е и субендемит за Балканския полуостров, е включен в списъците на IUCN като уязвим.

1.15.1.6. 2. Списък на видовете бръмбари бегачи Carabidae (Insecta: Coleoptera) установени в ПП "Врачански Балкан"

tribe NEBRIINI Laporte, 1834

1 *Leistus (Pogonophorus) spinibarbis* (Fabricius, 1775)
 подвид: *Leistus (Pogonophorus) spinibarbis rufipes* Chaudoir, 1843
 Публикувани данни: Лакатник, V (GUÉORGUIEV & GUÉORGUIEV, 1995a: 57).
 Разпространение: ограничено (само в планините).

tribe NOTIOPHILINI Motschulsky, 1850

2 *Notiophilus biguttatus* (Fabricius, 1779)
 Публикувани данни: Лакатник, V (GUÉORGUIEV & GUÉORGUIEV, 1995a: 61).
 Разпространение: повсеместен в България.

tribe CICINDELINI Latreille, 1802

3 *Cicindela (Cicindela) campestris* Linnaeus, 1758
 подвид: *Cicindela (Cicindela) campestris campestris* Linnaeus, 1758
 Публикувани данни: Лакатник, V (КАНТАРДЖИЕВА, 1928: 104 sub *C. campestris* var. *palustris* Motschulsky).
 Разпространение: повсеместен в България.

4 *Cicindela (Cicindela) hybrida* Linnaeus, 1758
 подвид: *Cicindela (Cicindela) hybrida hybrida* Linnaeus, 1758
 Публикувани данни: Лакатник (РАМБОУСЕК, 1912: 63).
 Разпространение: повсеместен в България.

tribe CARABINI Latreille, 1802

5 *Calosoma (Calosoma) inquisitor* (Linnaeus, 1758)
 подвид: *Calosoma (Calosoma) inquisitor inquisitor* (Linnaeus, 1758)
 Публикувани данни: мест. Черните дупки" западно от хижа "Леденика", 950 м, VI (АТАНАСОВ и др., 2001: 95).
 Разпространение: повсеместен в България.

6 *Calosoma (Calosoma) sycophanta* (Linnaeus, 1758)
 Публикувани данни: над. с. Миланово, VI; вр. Околчица – с. Челопек, 600-850 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 95).
 Непубликувани данни: Лакатник, 30.VII.1986, 1 мъжки, събр. Т. Щирков (НПМ).
 Разпространение: повсеместен в България.

Статус: IUCN, ESC, CORINE

*7 *Carabus (Chaetocarabus) intricatus* Linnaeus, 1761
 Непубликувани данни: Лакатник, 1.VII.1986, 1 екз., събр. Т. Щирков (НПМ).
 Нов вид за територията на ПП "Врачански балкан".
 Разпространение: ограничено (само в планините).

Статус: IUCN, ESC, CORINE

8 *Carabus (Megodontus) violaceus* Linnaeus, 1758
 подвид: *Carabus (Megodontus) violaceus azureus* Dejean, 1826 [= *balcanicus* Lapouge, 1901]
 Публикувани данни: Врачанска планина, 1000 м, XI (БУРЕШ & КАНТАРДЖИЕВА, 1928: 82 sub *C. violaceus balcanicus*); пещ. "Леденика", III (АТАНАСОВ и др., 2001: 93).
 Разпространение: ограничено (само в планините).

Статус: BL (подвидът)

*9 *Carabus (Procerus) gigas* Creutzer, 1799

подвид: *Carabus (Procerus) gigas gigas* Creutzer, 1799

Непубликувани данни: Лакатник, 30.VI.1985, 2 екз. / 20.VII.1985, 6 екз, събр. Т. Щирков (НПМ); Лакатник, под пещ. "Свинска дупка", 1 екз., набл. В. Бешков.

Нов вид за територията на ПП "Врачански балкан".

Разпространение: ограничено (само в планините). Рядък вид.

Статус: видът – 3ЗП, подвиждът - ВЛ

10 *Carabus (Procrustes) coriaceus* Linnaeus, 1758

подвид: *Carabus (Procrustes) coriaceus cerisyi* Dejean, 1826 [= *hopffgarteni* Kraatz, 1878]

Публикувани данни: Горна Бела речка (БУРЕШ & КАНТАРДЖИЕВА, 1928: 72 sub *C. coriaceus hopffgarteni*); Лакатник (BREUNING, 1928: 109 sub *C. coriaceus hopffgarteni*); пропаст "Ръжишка яма" при с. Миланово, II (GUÉORGUIEV & BERON, 1962: 327 sub *Procrustes coriaceus kindermanni* Walzl, 1838); над с. Оплетня, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 93).

Разпространение: повсеместен в България.

11 *Carabus (Tomocarabus) convexus* Fabricius, 1775

подвид: *Carabus (Tomocarabus) convexus dilatatus* Dejean, 1826

Публикувани данни: покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV; Лакатник, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 92, 94).

Разпространение: повсеместен в България.

Статус: ВЛ (подвиждът)

tribe BRACHININI Bonelli, 1810

12 *Brachynus (Brachinus) crepitans* (Linnaeus, 1758)

Публикувани данни: покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV (АТАНАСОВ и др., 2001: 94).

Разпространение: повсеместен в България.

13 *Brachynus (Brachynidius) explodens* Duftschmid, 1812

Публикувани данни: покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV; мест. "Барките" над с. Бистрец, 900-1100 м, V; вр. Околчица – водопад "Скакля", 600-900 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 93-94, 96).

Разпространение: повсеместен в България.

tribe CLIVININI Rafinesque, 1815

14 *Clivina collaris* (Herbst, 1784)

Публикувани данни: нощен лов на лампа на вр. Околчица, 1000 м, VII; около Бошняшки преслоп, 950-1150 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 96).

Разпространение: повсеместен в България.

15 *Dyschirius (Dyschiriodes) aeneus* (Dejean, 1825)

подвид: *Dyschirius (Dyschiriodes) aeneus aeneus* (Dejean, 1825)

Публикувани данни: Лакатник, 350 м, V (ВАСИЛЕВ, 1992: 25).

Разпространение: локално (само в крайречни хабитати).

tribe BEMBIDIINI Stephens, 1827

16 *Bembidion (Metallina) lampros* (Herbst, 1784)

Публикувани данни: нощен лов на лампа на вр. Околчица, 1000 м, VII; около Бошняшки преслоп, 950-1150 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 96).

Разпространение: повсеместен в България.

17 *Bembidion (Metallina) properans* (Stephens, 1828)

Публикувани данни: около Бошняшки преслоп, 950-1150 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 96).

Разпространение: повсеместен в България.

18 *Bembidion (Peryphanes) dalmatinum* Dejean, 1831

подвид: *Bembidion (Peryphanes) dalmatinum dalmatinum* Dejean, 1831

Публикувани данни: северно от с. Долно Озирово, V; вр. Околчица – водопад "Скакля", 600-900 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 93, 96).

Разпространение: ограничено (само в крайречни хабитати).

19 *Bembidion (Peryphanes) deletum* Audinet-Serville, 1821

подвид: *Bembidion (Peryphanes) deletum deletum* Audinet-Serville, 1821

Публикувани данни: вр. Околчица – водопад "Скакля", 600-900 м, VII; около Бошняшки преслоп, 950-1150 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 95-96).

Разпространение: ограничено (само в крайречни хабитати).

20 *Bembidion (Philochthus) guttula* (Fabricius, 1792)

подвид: *Bembidion (Philochthus) guttula guttula* (Fabricius, 1792)

Публикувани данни: Лакатник (НІЕКЕ & WRASE, 1988: 61).

Разпространение: ограничено (само в крайречни хабитати).

tribe TRECHINI Bonelli, 1810

21 *Pheggomisetes buresi* (Knirsch, 1923)

Публикувани данни: пещери и пропасти в резервата "Врачански карст" (KNIRSCH, 1923: 5; БУРЕШ, 1924: 153; KNIRSCH, 1924a: 63; JEANNEL, 1928: 260; GUÉORGUIEV, 1964: 269; GUÉORGUIEV, 1965: 145).

Разпространение: резерват "Врачански карст".

Статус: VR

22 *Pheggomisetes globiceps* Buresch, 1925

подвид: *Pheggomisetes globiceps georgievi* Karaman, 1958

Публикувани данни: пропаст "Ямата" при гара Лакатник, II-IV (KARAMAN, 1958: 224, loc. typ.).

Разпространение: района около Лакатник.

Статус: VR

подвид: *Pheggomisetes globiceps lakatnicensis* Jeannel, 1928

Публикувани данни: пещери в районите на гара Лакатник, с. Миланово и Враца (JEANNEL, 1928: 262; GUÉORGUIEV, 1964: 275).

Разпространение: източните райони на ПП "Врачански балкан" и около с. Чирен.

Статус: VR

подвид: *Pheggomisetes globiceps mladenovi* V. B. Guéorguiev, 1964

Публикувани данни: пещера "Малка меча дупка" при Враца, III (GUÉORGUIEV, 1964: 274, loc. typ.).

Разпространение: резерват "Врачански карст".

Статус: VR

подвид: *Pheggomisetes globiceps stoicevi* V. B. Guéorguiev, 1964

Публикувани данни: пропаст "Невестина пропаст" при Враца, VIII (GUÉORGUIEV, 1965: 148).

Разпространение: резерват "Врачански карст" и около с. Зимевица.

Статус: VR

23 *Pheggomisetes radevi* Knirsch, 1924

подвид: *Pheggomisetes radevi radevi* Knirsch, 1924

Публикувани данни: пещера "Леденика" при Враца, IX (KNIRSCH, 1924b: 166, loc. typ.; JEANNEL, 1928: 262).

Разпространение: резерват "Врачански карст".

Статус: VR

подвид: *Pheggomisetes radevi ilcevi* Knirsch, 1924

Публикувани данни: пещ. "Меденик" при гара Елисейна, IX-X (KNIRSCH, 1924a: 63; JEANNEL, 1928: 262).

Разпространение: района около гара Елисейна.

Статус: VR

подвид: *Pheggomisetes radevi tranteevi* V. B. Guéorguiev, 1964
 Публикувани данни: пещера "Сухата яма" при с. Дружево, VII (GUÉORGUIEV, 1964: 273, loc. typ.).

Разпространение: района около с. Дружево.

Статус: VR

24 *Duvalius (Paraduvalius) beroni* V. B. Guéorguiev, 1971

Публикувани данни: пещ. "Тошова дупка" при с. Главаци, II (GUÉORGUIEV, 1971: 161, loc. typ.; Guéorguiev, 2004: 95).

Разпространение: района около с. Главаци.

Статус: VR

25 *Duvalius (Paraduvalius) papasoffi* (Mandl, 1942)

Публикувани данни: пещерите "Темна дупка" (loc. typ.), "Зиданка", "Пясъчна дупка" при Лакатник (MANDL, 1942; GUÉORGUIEV & BERON, 1962: 325 sub *Paraduvalius* sp.; GUÉORGUIEV, 1965: 151-152; GUÉORGUIEV, 2004: 96).

Непубликувани данни: материал от изоставени галерии в района на с. Горна Бела речка.

Разпространение: района между Лакатник и с. Горна Бела речка.

Статус: VR

26 *Duvalius (Paraduvalius) zivkovi* (Knirsch, 1925) [= *deltshevi* V. B. Guéorguiev, 1965]

Публикувани данни: пещерите "Леденика" (loc. typ.), "Малка невестина пропаст" (loc. typ. на *D. zivkovi deltshevi*) и "Малка мечка дупка" при Враца (KNIRSCH, 1925: 88; JEANNEL, 1928: 439; BOTOSANEANU et al., 1964: 420; GUÉORGUIEV, 1965: 150 sub *D. deltshevi*; GUÉORGUIEV, 1971: 159; GUÉORGUIEV, 2004: 95-97).

Разпространение: резерват "Врачански карст".

Статус: VR

27 *Trechus (Trechus) quadristriatus* (Schrank, 1781)

Публикувани данни: при хижа "Леденика", VII (PAWLOWKSI, 1973: 224).

Разпространение: повсеместен в България.

tribe PTEROSTICHINI Bonelli, 1810

28 *Abax (Abacopercus) carinatus* (Duftschmid, 1812)

подвид: *Abax (Abacopercus) carinatus carinatus* (Duftschmid, 1812)

Публикувани данни: покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV; около вр. Тошина могила, 1000-1100 м, VI (АТАНАСОВ и др., 2001: 94).

Разпространение: повсеместен в България.

29 *Abax (Abax) parallelus* (Duftschmid, 1812)

подвид: *Abax (Abax) parallelus parallelus* (Duftschmid, 1812)

Публикувани данни: Бела речка, V (GUÉORGUIEV & GUÉORGUIEV, 1995a: 133; GUÉORGUIEV & GUÉORGUIEV, 1995b: 80).

Разпространение: локално (само в горите).

30 *Abax (Abax) ovalis* (Duftschmid, 1812)

Публикувани данни: Лакатник (РАМБОУСЕК, 1912: 92); мест. "Барките" над с. Бистрец, 900-1100 м, V; мест. Черните дупки" западно от хижа "Леденика", 950 м, VI (АТАНАСОВ и др., 2001: 92, 95).

Разпространение: локално (само в горите).

31 *Molops (Molops) alpestris* (Dejean, 1828)

подвид: *Molops (Molops) alpestris kalofericus* Mlynář, 1977

Публикувани данни: Лакатник (РАМБОУСЕК, 1912: 92). Съмнителна находка!

Разпространение: ограничено (горски вид само в планините).

Статус: BL (подвидът)

32 *Molops (Molops) piceus* (Panzer, 1793)

подвид: *Molops (Molops) piceus bulgaricus* Mařan, 1938

Публикувани данни: покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV; мест. "Барките" над с. Бистрец, 900-1100 м, V; мест. Черните дупки" западно от хижа "Леденика", 950 м, VI (АТАНАСОВ и др., 2001: 92, 94-95).

Непубликувани данни: Лакатник, 15.V.1926, 1 екз., събр. И. Буреш (НПМ).

Разпространение: ограничено (горски вид само в планините). Рядък вид.

Статус: BL (подвидът)

33 *Molops (Molops) robustus* (Dejean, 1828)

подвид: *Molops (Molops) robustus robustus* (Dejean, 1828)

Публикувани данни: Лакатник (MLYNÁŘ, 1977: 39); пещ. "Леденика", III; мест. Черните дупки" западно от хижа "Леденика", 950 м, VI (АТАНАСОВ и др., 2001: 93, 95).

Разпространение: ограничено (горски вид само в планините). Рядък вид.

Статус: BL (подвидът и видът)

34 *Myas (Myas) chalybaeus* (Pallardi, 1825)

Публикувани данни: мест. "Барките" над с. Бистрец, 900-1100 м, V; мест. Черните дупки" западно от хижа "Леденика", 950 м, VI (АТАНАСОВ и др., 2001: 92, 95).

Разпространение: повсеместен в България (горски вид). Преглациален реликт.

Статус: BL

35 *Poecilus (Poecilus) supreus* (Linnaeus, 1758)

Публикувани данни: водоеми между хижа "Пършевица" и вр. Бегличка могила, 1300 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 97).

Разпространение: повсеместен в България.

36 *Poecilus (Poecilus) lepidus* (Leske, 1785)

подвид: *Poecilus (Poecilus) lepidus lepidus* (Leske, 1785)

Публикувани данни: водоеми между хижа "Пършевица" и вр. Бегличка могила, 1300 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 97).

Разпространение: повсеместен в България.

37 *Poecilus (Poecilus) versicolor* (Sturm, 1824)

Публикувани данни: Лакатник, V (GUÉORGUIEV & GUÉORGUIEV, 1995a: 121); мест. "Барките" над с. Бистрец, 900-1100 м, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 92).

Разпространение: повсеместен в България.

38 *Pterostichus (Argutor) cursor* (Dejean, 1828)

Публикувани данни: покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV (АТАНАСОВ и др., 2001: 94).

Разпространение: локално.

39 *Pterostichus (Bothriopterus) oblongopunctatus* (Fabricius, 1787)

подвид: *Pterostichus (Bothriopterus) oblongopunctatus oblongopunctatus* (Fabricius, 1787)

Публикувани данни: мест. "Барките" над с. Бистрец, 900-1100 м, V; хижа "Пършевица", 1300 м, V; около вр. Тошина могила, 1000-1100 м, VI; мест. Черните дупки" западно от хижа "Леденика", 950 м, VI; около Бошняшки преслоп, 950-1150 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 92-96).

Разпространение: повсеместен в България.

40 *Pterostichus (Morphosoma) melanarius* (Illiger, 1798)

подвид: *Pterostichus (Morphosoma) melanarius melanarius* (Illiger, 1798)

Публикувани данни: около пещ. "Тошова дупка" край с. Главаци, 250 м, IV; покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV; букова гора под горския дом при хижа "Пършевица", 1000-1100 м, VI; вр. Околчица – с. Челопек, 600-850 м, VII; нощен лов на лампа на вр. Околчица, 1000 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 94-96 sub *P. melanarius bulgaricus* Lutshnik).

Разпространение: повсеместен в България.

41 *Pterostichus (Parahaptoderus) vecors* (Tschitschérine, 1897)

Публикувани данни: букова гора под горския дом при хижа "Пършевица", 1000-1100 м, VI; мест. Черните дупки" западно от хижа "Леденика", 950 м, VI (АТАНАСОВ и др., 2001: 95).

Разпространение: локално (само в горите). Рядък вид.

Статус: BL

42 *Pterostichus (Pseudomaseus) nigrita* (Paykull, 1790)

Публикувани данни: покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV (АТАНАСОВ и др., 2001: 94).

Разпространение: повсеместен в България.

43 *Pterostichus (Pterostichus) brucki* Schaum, 1859

Публикувани данни: мест. "Барките" над с. Бистрец, 900-1100 м, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 92).

Разпространение: ограничено (горски вид само в планините).

Статус: BL

44 *Pterostichus (Rambousekiella) ledenikensis* (Knirsch, 1925)

Публикувани данни: пещ. "Леденика" при Враца, VI (KNIRSCH, 1925: 87, loc. typ. sub *Rambousekiella ledenikensis*); пропаст "Гребеньо" при с. Долно Озирово, VI (BERON, 1972: 313 sub *Rambousekiella ledenikensis*).

Разпространение: северозападната част на ПП "Врачански балкан (включително западната половина на резерват "Врачански карст").

Статус: VR

45 *Tapinopterus (Tapinopterus) kaufmanni* Ganglbauer, 1897

подвид: *Tapinopterus (Tapinopterus) kaufmanni winkleri* Mandl, 1936

Публикувани данни: около Бошняшки преслоп, 950-1150 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 96 sub *Tapinopterus* sp.).

Разпространение: ограничено (горски вид само в планините).

Статус: BL (подвидът)

tribe ZABRINI Bonelli, 1810

46 *Amara (Amara) aenea* (DeGeer, 1774)

Публикувани данни: Лакатник (НІЕКЕ & WRASE, 1988: 100); покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV; Лакатник, V; северно от с. Долно Озирово, V; вр. Околчица – с. Челопек, 600-850 м, VII; около Бошняшки преслоп, 950-1150 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 92-96).

Разпространение: повсеместен в България.

47 *Amara (Amara) anthobia* A. Villa & G.B. Villa, 1833

Публикувани данни: Лакатник, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 92).

Разпространение: повсеместен в България.

48 *Amara (Amara) communis* (Panzer, 1797)

Публикувани данни: Лакатник (РАМБОУСЕК, 1912: 90).

Разпространение: повсеместен в България.

49 *Amara (Amara) eyrinota* (Panzer, 1796)

Публикувани данни: хижа "Пършевица", 1300 м, V; северно от с. Долно Озирово, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 93).

Разпространение: повсеместен в България.

50 *Amara (Amara) familiaris* (Duftschmid, 1812)

Публикувани данни: мест. "Барките" над с. Бистрец, 900-1100 м, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 93).

Разпространение: повсеместен в България.

51 *Amara (Amara) montivaga* Sturm, 1825

Публикувани данни: Лакатник, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 92).

Разпространение: локално (само в планините).

52 *Amara (Amara) nitida* Sturm, 1825

Публикувани данни: мест. "Барките" над с. Бистрец, 900-1100 м, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 92).

Разпространение: ограничено.

53 *Amara (Amara) ovata* (Fabricius, 1792)

Публикувани данни: около пещ. "Тошова дупка" край с. Главаци, 250 м, IV (АТАНАСОВ и др., 2001: 94).

Разпространение: повсеместен в България.

54 *Amara (Bradytus) apricaria* (Paykull, 1790)

Публикувани данни: нощен лов на лампа на вр. Околчица, 1000 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 96).

Разпространение: повсеместен в България.

55 *Amara (Curtonotus) aulicus* (Panzer, 1796)

Публикувани данни: хижа "Пършевица", 1300 м, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 93 sub *Curtonotus aulicus*).

Разпространение: повсеместен в България.

56 *Zabrus (Pelor) spinipes* (Fabricius, 1798)

подвид: *Zabrus (Pelor) spinipes spinipes* (Fabricius, 1798)

Публикувани данни: вр. Околчица – с. Челопек, 600-850 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 95).

Разпространение: повсеместен в България.

tribe PANAGAEINI Bonelli, 1810

57 *Panagaeus bipustulatus* (Fabricius, 1775)

Публикувани данни: покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV (АТАНАСОВ и др., 2001: 94).

Разпространение: локално. Рядък вид.

tribe PLATYNINI Bonelli, 1810

58 *Agonum (Agonum) marginatum* (Linnaeus, 1758)

Публикувани данни: водоеми между хижа "Пършевица" и вр. Бегличка могила, 1300 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 97).

Разпространение: ограничено (около водни басейни).

59 *Agonum (Agonum) sexpunctatum* (Linnaeus, 1758)

Публикувани данни: около Бошняшки преслоп, 950-1150 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 96).

Разпространение: повсеместен в България.

60 *Agonum (Agonum) viridicupreum* (Goeze, 1777)

подвид: *Agonum (Agonum) viridicupreum viridicupreum* (Goeze, 1777)

Публикувани данни: водоеми между хижа "Пършевица" и вр. Бегличка могила, 1300 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 97).

Разпространение: повсеместен в България.

61 *Anchomenus (Anchomenus) dorsalis* (Pontoppidan, 1763)

Публикувани данни: Лакатник, V (GUÉORGUIEV & GUÉORGUIEV, 1995a: 139 sub *Agonum dorsalis*); покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV; вр. Околчица – водопад "Скакля", 600-900 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 94, 96).

Разпространение: повсеместен в България.

62 *Oxypselaphus obscurus* (Herbst, 1784)

Публикувани данни: Лакатник, V, VII (ВАСИЛЕВ, 1988: 86 sub *Platynus obscurus*).

Разпространение: ограничено (около влажни места).

63 *Platynus (Platynus) assimilis* (Paykull, 1790)

Публикувани данни: мест. "Барките" над с. Бистрец, 900-1100 м, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 92).

Разпространение: повсеместен в България.

tribe SPHODRINI Laporte, 1834

64 *Calathus (Calathus) distinguendus* Chaudoir, 1846

Публикувани данни: около пещ. "Тошова дупка" край с. Главаци, 250 м, IV; хижа "Пършевица", 1300 м, V; вр. Околчица – с. Челопек, 600-850 м, VII; вр. Околчица – водопад "Скакля", 600-900 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 93-96).

Непубликувани данни: Врачански балкан, 18.VI.1922, 4 екз., събр. И. Буреш (НПМ).

Разпространение: ограничено (в планините).

65 *Calathus (Calathus) fuscipes* (Goeze, 1777)

подвид: *Calathus (Calathus) fuscipes fuscipes* (Goeze, 1777)

Публикувани данни: Лакатник (НIEКЕ & WRASE, 1988: 89); покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV; около вр. Тошина могила, 1000-1100 м, VI; нощен лов на лампа на вр. Околчица, 1000 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 94-96).

Разпространение: повсеместен в България.

66 *Calathus (Neocalathus) erratus* (C.R. Sahlberg, 1827)

подвид: *Calathus (Neocalathus) erratus erratus* (C.R. Sahlberg, 1827)

Публикувани данни: хижа "Пършевица", 1300 м, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 93).

Разпространение: повсеместен в България.

67 *Calathus (Neocalathus) melanocephalus* (Linnaeus, 1758)

подвид: *Calathus (Neocalathus) melanocephalus melanocephalus* (Linnaeus, 1758)

Публикувани данни: покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV; хижа "Пършевица", 1300 м, V; около вр. Тошина могила, 1000-1100 м, VI; вр. Околчица – водопад "Скакля", 600-900 м, VII; водоеми между хижа "Пършевица" и вр. Бегличка могила, 1300 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 93-97).

Непубликувани данни: Врачански балкан, 18.VI.1922, 1 екз., събр. И. Буреш (НПМ).

Разпространение: повсеместен в България.

68 *Laemostenus (Pristonychus) terricola* (Herbst, 1784)

подвид: *Laemostenus (Pristonychus) terricola punctatus* (Dejean, 1828)

Публикувани данни: пещ. "Леденика" (НIEКЕ & WRASE, 1988: 93); хижа "Пършевица", 1300 м, V; около вр. Тошина могила, 1000-1100 м, VI (АТАНАСОВ и др., 2001: 93, 95).

Разпространение: ограничено (горски вид в планините).

tribe HARPALINI Bonelli, 1810

69 *Anisodactylus (Anisodactylus) binotatus* (Fabricius, 1787)

Публикувани данни: водоеми между хижа "Пършевица" и вр. Бегличка могила, 1300 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 97).

Разпространение: повсеместен в България.

70 *Stenolophus (Stenolophus) mixtus* (Herbst, 1784)

Публикувани данни: водоеми между хижа "Пършевица" и вр. Бегличка могила, 1300 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 97).

Разпространение: ограничено (около влажни места).

71 *Stenolophus (Stenolophus) teutonius* (Schrank, 1781)

Публикувани данни: покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV; около Бошняшки преслоп, 950-1150 м, VII; водоеми между хижа "Пършевица" и вр. Бегличка могила, 1300 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 94, 96-97).

Разпространение: повсеместен в България.

72 *Harpalus (Cryptophonus) tenebrosus* Dejean, 1829

Публикувани данни: Лакатник (НIEКЕ & WRASE, 1988: 138).

Разпространение: повсеместен в България.

73 *Harpalus (Harpalus) affinis* (Schrank, 1781)

Публикувани данни: покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV; около Бошняшки преслоп, 950-1150 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 94, 96-97).

Разпространение: повсеместен в България.

74 *Harpalus (Harpalus) atratus* Latreille, 1804

Публикувани данни: Лакатник (НІЕКЕ & WRASE, 1988: 137); Лакатник, V; вр. Околчица – водопад "Скакля", 600-900 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 92, 96).

Разпространение: повсеместен в България.

75 *Harpalus (Harpalus) caspius* (Steven, 1806)

Публикувани данни: около пещ. "Тошова дупка" край с. Главаци, 250 м, IV (АТАНАСОВ и др., 2001: 94).

Разпространение: локално (открити ксерофитни хабитати).

76 *Harpalus (Harpalus) cupreus* Dejean, 1829

подвид: *Harpalus (Harpalus) cupreus fastuosus* Faldermann, 1836

Публикувани данни: около Бошняшки преслоп, 950-1150 м, VII; водоеми между хижа "Пършевица" и вр. Бегличка могила, 1300 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 97).

Разпространение: повсеместен в България.

77 *Harpalus (Harpalus) dimidiatus* (P. Rossi, 1790)

Публикувани данни: покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV; вр. Околчица – с. Челопек, 600-850 м, VII; вр. Околчица – водопад "Скакля", 600-900 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 94-96).

Разпространение: повсеместен в България.

78 *Harpalus (Harpalus) distinguendus* (Duftschmid, 1812)

подвид: *Harpalus (Harpalus) distinguendus distinguendus* (Duftschmid, 1812)

Публикувани данни: около пещ. "Тошова дупка" край с. Главаци, 250 м, IV (АТАНАСОВ и др., 2001: 94).

Разпространение: повсеместен в България.

79 *Harpalus (Harpalus) flavicornis* Dejean, 1829

подвид: *Harpalus (Harpalus) flavicornis flavicornis* Dejean, 1829

Публикувани данни: северно от с. Долно Озирово, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 93).

Разпространение: повсеместен в България.

80 *Harpalus (Harpalus) honestus* (Duftschmid, 1812)

подвид: *Harpalus (Harpalus) honestus honestus* (Duftschmid, 1812)

Публикувани данни: покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV (АТАНАСОВ и др., 2001: 94).

Разпространение: повсеместен в България.

81 *Harpalus (Harpalus) laevipes* Zetterstedt, 1828

Публикувани данни: мест. Черните дупки" западно от хижа "Леденика", 950 м, VI (АТАНАСОВ и др., 2001: 95 sub *H. quadripunctatus* Dejean).

Разпространение: ограничено (в планините).

82 *Harpalus (Harpalus) latus* (Linnaeus, 1758)

Публикувани данни: хижа "Пършевица", 1300 м, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 93).

Разпространение: повсеместен в България.

83 *Harpalus (Harpalus) modestus* Dejean, 1829

Публикувани данни: Лакатник (РАМБОУСЕК, 1912: 86).

Разпространение: ограничено (в равните).

84 *Harpalus (Harpalus) pumilus* Sturm, 1818

Публикувани данни: покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV (АТАНАСОВ и др., 2001: 94).

Разпространение: повсеместен в България.

85 *Harpalus (Harpalus) rubripes* (Duftschmid, 1812)

Публикувани данни: около пещ. "Тошова дупка" край с. Главаци, 250 м, IV (АТАНАСОВ и др., 2001: 94).

Разпространение: повсеместен в България.

86 *Harpalus (Harpalus) serripes* (Quensel, 1806)

подвид: *Harpalus (Harpalus) serripes serripes* (Quensel, 1806)

Публикувани данни: Лакатник (НІЕКЕ & WRASE, 1988: 135); около пещ. "Тошова дупка" край с. Главаци, 250 м, IV (АТАНАСОВ и др., 2001: 94).

Разпространение: повсеместен в България.

87 *Harpalus (Harpalus) tardus* (Panzer, 1796)

Публикувани данни: около пещ. "Тошова дупка" край с. Главаци, 250 м, IV; покрай р. Бела речка край с. Горна Бела речка, 550 м, IV; мест. Черните дупки" западно от хижа "Леденика", 950 м, VI; вр. Околчица – водопад "Скакля", 600-900 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 94-96).

Разпространение: повсеместен в България.

88 *Harpalus (Pseudophonus) rufipes* (DeGeer, 1774)

Публикувани данни: около пещ. "Тошова дупка" край с. Главаци, 250 м, IV; мест. "Барките" над с. Бистрец, 900-1100 м, V; букова гора под горския дом при хижа "Пършевица", 1000-1100 м, VI; нощен лов на лампа на вр. Околчица, 1000 м, VII; Врачанска планина, 500-1300 м, VIII (АТАНАСОВ и др., 2001: 93-96).

Разпространение: повсеместен в България.

89 *Ophonus (Hesperophonus) azureus* (Fabricius, 1775)

Публикувани данни: около вр. Тошина могила, 1000-1100 м, VI; вр. Околчица – с. Челопек, 600-850 м, VII; вр. Околчица – водопад "Скакля", 600-900 м, VII; нощен лов на лампа на вр. Околчица, 1000 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 95-96).

Непубликувани данни: Лакатник, 15.V.1926, 1 екз., събр. И. Буреш (НПМ).

Разпространение: повсеместен в България.

90 *Ophonus (Hesperophonus) similis* (Dejean, 1829)

Публикувани данни: мест. "Барките" над с. Бистрец, 900-1100 м, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 93).

Разпространение: повсеместен в България.

91 *Ophonus (Ophonus) sabulicola* (Panzer, 1796)

Публикувани данни: Лакатник, V (GUÉORGUIEV & GUÉORGUIEV, 1995a: 181 sub *O. sabulicola ponticus* Scauberge; GUÉORGUIEV & GUÉORGUIEV, 1995b: 82 sub *O. sabulicola ponticus* Scauberge); северно от с. Долно Озирово, V; вр. Околчица – водопад "Скакля", 600-900 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 93, 96 sub *O. sabulicola ponticus* Scauberge).

Разпространение: повсеместен в България.

92 *Parophonus (Parophonus) maculicornis* (Duftschmid, 1812)

Публикувани данни: Лакатник, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 92).

Разпространение: ограничено (около влажни места).

93 *Parophonus (Parophonus) mendax* (P. Rossi, 1790)

Публикувани данни: вр. Околчица – водопад "Скакля", 600-900 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 96).

Разпространение: ограничено (около влажни места).

tribe LEBIINI Bonelli, 1810

94 *Cymindis (Cymindis) humeralis* (Geoffroy, 1785)

Публикувани данни: Лакатник (РАМБОУСЕК, 1912: 101); вр. Околчица – водопад "Скакля", 600-900 м, VII (АТАНАСОВ и др., 2001: 96).

Разпространение: ограничено (в ксерофитни хабитати).

95 *Microlestes luctuosus* Holdhaus, 1904

подвид: *Microlestes luctuosus luctuosus* Holdhaus, 1904

Публикувани данни: Лакатник (НІЕКЕ & WRASE, 1988: 159).

Разпространение: повсеместен в България.

96 *Philorizhus notatus* (Stephens, 1827)

Публикувани данни: Лакатник, V (АТАНАСОВ и др., 2001: 92).

Разпространение: локално (по тревисти растения).

РЕЗЮМЕ

Установени са 57 вида с широко разпространение и 39 вида с ограничено разпространение. Балканските ендемити са 10 таксона (4 вида и 6 подвида), а други 11 (5 вида и 6 подвида) са локални ендемити. Видовете *Calosoma sycophanta* и *Carabus intricatus* са включени едновременно в три конвенции: IUCN (червен лист на световно застрашените животни, към Световния Център за Мониторинг и Опазване на Околната Среда, издание 2000 г.), ESC (червен лист на застрашените животни и растения в Европа, към Икономическия и Социален Съвет на ООН) и CORINE (списък на защитените безгръбначни животни по проекта за защита на местообитанията CORINE, към Комисията на Европейската Общност). Видът *Carabus gigas* е защитен от доста остарелия Закона за Защита на Природата.

1.15.1.6. 3. Списък на пеперудите (Insecta: Lepidoptera) установени в ПП "Врачански Балкан".

1. **Psychidae**
2. *Psyche casta* (Pallas, 1767) – близо до с. Губислав край гара Лакатник.
3. **Cossidae**
4. *Dyspessa ulula* (Borkhausen, 1790) – „Старо село“ близо до Миланово.
5. **Thyrididae**
6. *Thyris fenestrella* (Scopoli, 1763) – Враца.
7. **Saturniidae**
8. *Saturnia pyri* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Вратцата; Лютаджик; Миланово. Включен в (2), (4) и (6).
9. *Saturnia pavonia* (Linnaeus, 1758) – „Барките“ над Горно Озирово.
10. **Lemoniidae**
11. *Lemonia balcanica* (Herrich-Schäffer, 1847) – Миланово. Рядък вид.
12. **Sphingidae**
13. *Mimas tiliae* (Linnaeus, 1758) – Вратцата.
14. *Macroglossum stellatarum* (Linnaeus, 1758) – Миланово.
15. *Deilephila porcellus* (Linnaeus, 1758) – Вратцата.
16. **Hesperiidae**
17. *Thymelicus lineola* (Ochsenheimer, 1808) – Лакатник; Черепиш.
18. *Erynnis tages* (Linnaeus, 1758) – Враца.
19. *Carcharodus lavatherae* (Esper, 1783) – Лакатник; Черепиш.
20. *Pyrgus sidae* (Esper, 1784) – Враца.
21. *Pyrgus alveus* (Hübner, 1803) – Лакатник.
22. **Papilionidae**
23. *Zerynthia polyxena* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Лакатник; Зверино; Черепиш. Включен в (3).
24. *Zerynthia cerisy ferdinandi* Stichel, 1907 – Враца; Вратцата; Лакатник; Елисейна. Включен в (6). Балкански ендемит.
25. *Parnassius mnemosyne* (Linnaeus, 1758) – Враца; Вратцата; пещерата „Леденика“; Лакатник. Видът е защитен по (4), (5), (6), (7).
26. *Parnassius apollo* (Linnaeus, 1758) – х. Пършевица; Лакатник. Видът е защитен по (1), (2), (3), (5), (6), (7), (8).
27. *Iphiclides podalirius* (Linnaeus, 1758) – Вратцата; Лакатник; Черепиш.
28. *Papilio machaon* Linnaeus, 1758 – Лакатник; Черепиш.
29. **Pieridae**
30. *Aporia crataegi* (Linnaeus, 1758) – Вратцата.
31. *Leptidea sinapis* (Linnaeus, 1758) – Лакатник.
32. *Anthocharis cardamines* (Linnaeus, 1758) – Вратцата; Миланово; Черепиш.
33. *Euchloe ausonia graeca* Verity, 1908 – Черепишки манастир. Балкански ендемит.
34. *Pieris krueperi* Staudinger, 1860 – Лакатник. Включен в (6).
35. *Pieris rapae* (Linnaeus, 1758) – „Старо село“ близо до Миланово.
36. *Pieris napi* (Linnaeus, 1758) – Вратцата; гара Лакатник.
37. *Pontia edusa* (Fabricius, 1777) – Миланово.
38. *Colias crocea* (Fourcroy, 1785) – Миланово.
39. *Colias alfacariensis* Ribbe, 1905 – Вратцата.
40. *Gonepteryx rhamni* (Linnaeus, 1758) – Черепиш.
41. **Lycaenidae**
42. *Lycaena phlaeas* (Linnaeus, 1761) – Враца; Вратцата; Черепиш.
43. *Lycaena dispar* (Haworth, 1802) – Лакатник; Вратцата. Защитен по (2), (3), (5).
44. *Lycaena tityrus* (Poda, 1761) – Враца; Вратцата.
45. *Lycaena thersamon* (Esper, 1784) – Враца.

46. *Satyrium pruni* (Linnaeus, 1758) – Вратцата.
47. *Satyrium spini* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Лакатник; Елисейна; Черепиш.
48. *Satyrium acaciae* (Fabricius, 1787) – Лакатник.
49. *Leptotes pirithous* (Linnaeus, 1767) – Лакатник; Черепиш.
50. *Celastrina argiolus* (Linnaeus, 1758) – Враца.
51. *Pseudophilotes vicrama* (Moore, 1865) – Враца. Включен в (7).
52. *Scolitantides orion* (Pallas, 1771) – Лакатник; Черепиш. Включен в (6), (7).
53. *Plebejus argus* (Linnaeus, 1758) – Враца; Вратцата.
54. *Plebejus argyrognomon* (Bergsträsser, 1779) – Черепиш. Включен в (4).
55. *Aricia agestis* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Враца; Вратцата; Черепиш.
56. *Aricia anteros* (Freyer, 1838) – Лакатник.
57. *Polyommatus semiargus* (Rottemburg, 1775) – Лакатник; Зверино; Черепиш.
58. *Polyommatus icarus* (Rottemburg, 1775) – Враца; Вратцата; Миланово; Черепиш.
59. *Polyommatus daphnis* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Черепиш.
60. *Polyommatus coridon* (Poda, 1761) – Лакатник; Черепиш.
61. *Polyommatus ripartii* (Freyer, 1830) – Лакатник.
- 62. Nymphalidae**
63. *Argynnis pandora* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Елисейна; Черепиш.
64. *Argynnis niobe* (Linnaeus, 1758) – Враца.
65. *Issoria lathonia* (Linnaeus, 1758) – Враца; Вратцата; Черепиш.
66. *Brenthis hecate* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Черепиш.
67. *Boloria dia* (Linnaeus, 1767) – Черепиш.
68. *Vanessa atalanta* (Linnaeus, 1758) – Миланово; Черепиш.
69. *Vanessa cardui* (Linnaeus, 1758) – Вратцата; „Старо село” близо до Миланово; Елисейна; Черепиш.
70. *Inachis io* (Linnaeus, 1758) – Черепиш.
71. *Aglais urticae* (Linnaeus, 1758) – близо до вр. Соколец, 1380 m.
72. *Polygonia c-album* (Linnaeus, 1758) – Миланово; Черепиш.
73. *Polygonia egea* (Cramer, 1775) – Черепиш.
74. *Nymphalis antiopa* (Linnaeus, 1758) – Миланово; Лакатник.
75. *Nymphalis polychloros* (Linnaeus, 1758) – Миланово; Черепиш.
76. *Melitaea cinxia* (Linnaeus, 1758) – Вратцата; Черепиш.
77. *Melitaea athalia* (Rottemburg, 1775) – Черепиш.
78. *Limenitis reducta* Staudinger, 1901 – Лакатник; Черепиш.
79. *Neptis sappho* (Pallas, 1771) – Миланово; Черепишки манастир. Включен в (6).
80. *Kirinia roxelana* (Cramer, 1777) – Миланово; Зверино.
81. *Pararge aegeria* (Linnaeus, 1758) – Враца; Вратцата; Черепиш.
82. *Lasiommata megera* (Linnaeus, 1767) – Вратцата; гара Лакатник.
83. *Lasiommata maera* (Linnaeus, 1758) – Вратцата; Черепиш.
84. *Coenonympha glycerion* (Borkhausen, 1788) – Лакатник.
85. *Coenonympha pamphilus* (Linnaeus, 1758) – Враца; Вратцата; Миланово; Черепиш.
86. *Pyronia tithonus* (Linnaeus, 1767) – Лакатник; Елисейна; Черепиш.
87. *Aphantopus hyperantus* (Linnaeus, 1758) – Враца.
88. *Maniola jurtina* (Linnaeus, 1758) – Враца.
89. *Erebia medusa* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Вратцата. Включен в (7).
90. *Melanargia galathea* (Linnaeus, 1758) – Враца.
91. *Melanargia larissa* (Geyer, 1828) – Лакатник.
92. *Minois dryas* (Scopoli, 1763) – Враца.
93. *Hipparchia fagi* (Scopoli, 1763) – Елисейна; Черепиш.
94. *Hipparchia semele* (Linnaeus, 1758) – Лакатник.
95. *Brintesia circe* (Fabricius, 1775) – Лакатник; Черепиш.
- 96. Drepanidae**
97. *Thyatira batis* (Linnaeus, 1758) – Миланово.
98. *Habrosyne pyritoides* (Hufnagel, 1766) – Миланово.
99. *Tethea ocularis* (Linnaeus, 1767) – пещерата „Леденика”.
100. *Polyplocia ridens* (Fabricius, 1787) – Миланово.
101. *Cilix glaucata* (Scopoli, 1763) – „Старо село” близо до Миланово.
- 102. Geometridae**
103. *Ligdia adustata* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – хижа „Алпийски дом” над Враца; Вратцата.
104. *Heloimmata glarearia* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
105. *Opisthograptis luteolata* (Linnaeus, 1758) – Вратцата; „Старо село” близо до Миланово.

106. *Therapis flavicaria* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Вратцата; „Старо село” близо до Миланово; Лакатник.
107. *Pseudopanthera macularia* (Linnaeus, 1758) – Вратцата.
108. *Selenia lunularia* (Hübner, 1788) – „Старо село” близо до Миланово; Миланово.
109. *Colotois pennaria* (Linnaeus, 1761) – Миланово.
110. *Apocheima hispidaria* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Лакатник.
111. *Lycia hirtaria* (Clerck, 1759) – Миланово.
112. *Lycia graecarius* (Staudinger, 1861) – гара Лакатник.
113. *Peribatodes rhomboidaria* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – хижа „Алпийски дом” над Враца.
114. *Cleora cinctaria* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово; гара Елисейна.
115. *Hypomecis punctinalis* (Scopoli, 1763) – Миланово.
116. *Parectropis similaria* (Hufnagel, 1767) – Черепиш.
117. *Charissa intermedia* (Wehrli, 1917) – Черепишки манастир.
118. *Charissa glaucinaria* (Hübner, 1799) – Вратцата.
119. *Charissa variegata* (Duponchel, 1830) – Вратцата.
120. *Siona lineata* (Scopoli, 1763) – „Старо село” близо до Миланово.
121. *Alsophila aescularia* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Лакатник.
122. *Alsophila aceraria* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Лакатник.
123. *Pseudoterpna pruinata* (Hufnagel, 1767) – Лакатник.
124. *Timandra griseata* W. Petersen, 1902 – „Старо село” близо до Миланово.
125. *Scopula marginepunctata* (Goeze, 1781) – Вратцата.
126. *Idaea filicata* (Hübner, 1799) – „Старо село” близо до Миланово; Вратцата.
127. *Idaea degeneraria* (Hübner, 1799) – „Старо село” близо до Миланово; Миланово; Вратцата.
128. *Rhodostrophia vibicaria* (Clerck, 1759) – „Старо село” близо до Миланово; Вратцата.
129. *Lythria purpuraria* (Linnaeus, 1758) – Вратцата.
130. *Cataclysmes rigata* (Hübner, 1813) – Миланово.
131. *Scotopteryx bipunctaria* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
132. *Epirhoe galiata* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Вратцата.
133. *Larentia clavaria* (Haworth, 1809) – Миланово.
134. *Anticlea derivata* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово; над гара Лакатник.
135. *Cosmorhoe ocellata* (Linnaeus, 1758) – Миланово.
136. *Nebula salicata* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Вратцата; Лакатник.
137. *Chlorochysta truncata* (Hufnagel, 1767) – Миланово.
138. *Horisme vitalbata* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Вратцата; Миланово.
139. *Horisme tersata* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Вратцата.
140. *Triphosa sabaudiata* (Duponchel, 1830) – пещерата „Темната дупка” при гара Лакатник и Сухата горна пещера; Лютаджик.
141. *Triphosa dubitata* (Linnaeus, 1758) – пещерата „Леденика”; Лютаджик; Баличин преслап близо до Миланово.
142. *Operophtera fagata* (Scharfenberg, 1805) – Миланово.
143. *Eupithecia insigniata* (Hübner, 1790) – Миланово.
144. *Eupithecia centaureata* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
145. **Notodontidae**
146. *Pterostoma palpina* (Clerck, 1759) – „Старо село” близо до Миланово.
147. *Stauropus fagi* (Linnaeus, 1758) – Миланово.
148. **Noctuidae**
149. *Acronicta rumicis* (Linnaeus, 1758) – Миланово.
150. *Idia calvaria* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
151. *Autophila dilucida* (Hübner, 1808) – Лакатнишките пещери.
152. *Tyta luctuosa* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Вратцата.
153. *Scoliopteryx libatrix* (Linnaeus, 1758) – Баличин преслап близо до Миланово.
154. *Calyptra thalictri* (Borkhausen, 1790) – близо до с. Губислав край гара Лакатник. Включен е в (6).
155. *Hypena rostralis* (Linnaeus, 1758) – Черепиш.
156. *Eutelia adulatrix* (Hübner, 1813) – Вратцата.
157. *Macdunnoughia confusa* (Stephens, 1850) – Миланово.
158. *Autographa gamma* (Linnaeus, 1758) – „Старо село” близо до Миланово; Миланово.
159. *Abrostola agnorista* Dufay, 1956 – близо до с. Губислав край гара Лакатник.
160. *Acontia lucida* (Hufnagel, 1766) – Миланово.
161. *Eublemma purpurina* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – „Старо село” близо до Миланово. Включен в (6).
162. *Cucullia santonici* (Hübner, 1813) – Миланово.

163. *Cucullia tanacetii* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Лакатник.
164. *Omphalophana antirrhinii* (Hübner, 1803) – „Старо село” близо до Миланово.
165. *Copiphana olivina* (Herrich-Schäffer, 1852) – „Старо село” близо до Миланово.
166. *Amphipyra livida* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
167. *Amphipyra tragopogonis* (Clerck, 1759) – Миланово.
168. *Diloba caeruleocephala* (Linnaeus, 1758) – Миланово; под вр. Соколец.
169. *Helicoverpa armigera* (Hübner, 1808) – Миланово.
170. *Pyrrhia umbra* (Hufnagel, 1766) – „Старо село” близо до Миланово.
171. *Hoplodrina ambigua* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – „Старо село” близо до Миланово; Миланово.
172. *Charanyca trigrammica* (Hufnagel, 1766) – „Старо село” близо до Миланово.
173. *Chloantha hyperici* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
174. *Xanthia aurago* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
175. *Agrochola lychnidis* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
176. *Agrochola circellaris* (Hufnagel, 1766) – Миланово.
177. *Agrochola macilenta* (Hübner, 1809) – близо до с. Губислав край гара Лакатник.
178. *Agrochola helvola* (Linnaeus, 1758) – Миланово.
179. *Agrochola humilis* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
180. *Agrochola litura* (Linnaeus, 1758) – Миланово.
181. *Eupsilia transversa* (Hufnagel, 1766) – близо до с. Губислав край гара Лакатник.
182. *Conistra vaccinii* (Linnaeus, 1761) – Миланово; под вр. Соколец.
183. *Conistra rubiginea* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
184. *Conistra erythrocephala* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – близо до с. Губислав край гара Лакатник.
185. *Aporophila lutulenta* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
186. *Lithophane ornitopus* (Hufnagel, 1766) – Миланово.
187. *Scotochrosta pulla* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
188. *Xylena lunifera* (Warren, 1910) – близо до с. Губислав край гара Лакатник. Рядък вид.
189. *Allophytes oxyacanthae* (Linnaeus, 1758) – близо до Враца; Миланово; под вр. Соколец.
190. *Valeria oleagina* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
191. *Dichonia aprilina* (Linnaeus, 1758) – Миланово.
192. *Dichonia convergens* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
193. *Antitype suda* (Geyer, [1832]) – Лакатник. Рядък вид.
194. *Ammonoconia caecimacula* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово; под вр. Соколец.
195. *Polymixis xanthomista* (Hübner, 1819) – Лакатник; Черепиш. Рядък вид.
196. *Polymixis rufocincta* (Geyer, 1828) – Миланово; близо до с. Губислав край гара Лакатник.
197. *Hadula trifolii* (Hufnagel, 1766) – „Старо село” близо до Миланово; Миланово.
198. *Lacanobia w-latinum* (Hufnagel, 1766) – „Старо село” близо до Миланово; Миланово.
199. *Lacanobia oleracea* (Linnaeus, 1758) – Вратцата.
200. *Hada plebeja* (Linnaeus, 1761) – Миланово.
201. *Hadena luteago* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – „Старо село” близо до Миланово.
202. *Mamestra brassicae* (Linnaeus, 1758) – Вратцата.
203. *Mythimna albipuncta* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
204. *Mythimna vitellina* (Hübner, 1808) – „Старо село” близо до Миланово; Миланово.
205. *Orthosia incerta* (Hufnagel, 1766) – Миланово.
206. *Orthosia gothica* (Linnaeus, 1758) – Миланово.
207. *Orthosia cruda* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
208. *Orthosia miniosa* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
209. *Orthosia opima* (Hübner, 1808) – Миланово.
210. *Orthosia cerasi* (Fabricius, 1775) – Миланово.
211. *Egira conspicularis* (Linnaeus, 1758) – Миланово.
212. *Tholera cespitis* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – под вр. Соколец.
213. *Ochropleura plecta* (Linnaeus, 1761) – Миланово.
214. *Xestia c-nigrum* (Linnaeus, 1758) – „Старо село” близо до Миланово; Миланово.
215. *Cerastis rubricosa* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Миланово.
216. *Agrotis crassa* (Hübner, 1803) – хижа „Алпийски дом” над Враца.
217. *Agrotis ipsilon* (Hufnagel, 1766) – Миланово; под вр. Соколец.
218. *Agrotis exclamationis* (Linnaeus, 1758) – Вратцата; „Старо село” близо до Миланово; Миланово.
219. *Agrotis segetum* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Вратцата; Миланово.
220. *Colocasia coryli* (Linnaeus, 1758) – Миланово.

221. **Lymantriidae**
222. *Lymantria dispar* (Linnaeus, 1758) – Лютаджик; Миланово; Оплетня; Елисейна; Зверино.
223. *Pentophera morio* (Linnaeus, 1767) – Вратцата.
224. **Arctiidae**
225. *Syntomis phegea* (Linnaeus, 1758) – Враца.
226. *Coscinia cribraria* (Linnaeus, 1758) – Враца.
227. *Phragmatobia fuliginosa* (Linnaeus, 1758) – Миланово.
228. *Spilosoma lubricipeda* (Linnaeus, 1758) – „Старо село” близо до Миланово.
229. *Diaphora mendica* (Clerck, 1759) – Вратцата; Миланово; Лакатник.
230. *Hyphoraia aulica* (Clerck, 1759) – Враца.
231. *Arctia villica* (Linnaeus, 1758) – Вратцата.

Законовите разпоредби, международни конвенции и червени списъци са обозначени с числа в скоби както следва:

- (1) – Закон за биологичното разнообразие, Приложения 2 и 3;
- (2) – IUCN;
- (3) – Bern Convention – 5 Appendix II;
- (4) – European Red Book;
- (5) – EEC Habitat Directive 92/43 – 5 Appendix IV, 2 Appendix II
- (6) – CORINE BIOTOPES;
- (7) – Red Data Book of European Butterflies;
- (8) – CITES.

1.15.1.6. 4. Видове пеперуди с консервационна значимост

Статус Вид	ЗБР	IUCN	Bern	ERB	92/43	CORINE	RDBEB	CITES	Балк. ендемит	рядък
1. <i>Saturnia pyri</i>		+		+		+				
2. <i>Lemonia balcanica</i>										+
3. <i>Zerynthia polyxena</i>			+							
4. <i>Zerynthia cerisy ferdinandi</i>						+			+	
5. <i>Parnassius mnemosyne</i>			+	+	+	+				
6. <i>Parnassius apollo</i>	+	+	+		+	+	+	+		
7. <i>Euchloe ausonia graeca</i>									+	
8. <i>Pieris krueperi</i>						+				
9. <i>Lycaena dispar</i>		+	+		+					
10. <i>Pseudophilots vicrama</i>							+			
11. <i>Scolitantides orion</i>						+	+			
12. <i>Plebejus argyrognomon</i>				+						
13. <i>Neptis sappho</i>						+				
14. <i>Erebia medusa</i>							+			
15. <i>Calyptra thalictri</i>						+				
16. <i>Eublemma purpurina</i>						+				
17. <i>Xylena lunifera</i>										+
18. <i>Antitype suda</i>										+
19. <i>Polymixis xanthomista</i>										+
Общо	1	3	4	3	3	9	4	1	2	4

1.15.1.6. 5. Видов състав на двукрилите (Diptera) от природен парк "Врачански Балкан"

Таксони	Разпространение				Статус и екологични особености
	1	2	3	4	
NEMATOCERA					
TIPULOMORPHA					
Limoniidae					
1. <i>Dactylolabis transversa</i> (Meigen, 1804)		+			
2. <i>Dicranoptycha fuscescens</i> (Schummel, 1829)	+				
3. <i>Helius flavus</i> (Walker, 1856)		+			
4. <i>Paradelphomyia senilis</i> (Haliday, 1833)	+			+	
5. <i>Pseudolimnophila lucorum</i> (Meigen, 1818)	+				
6. <i>Pseudolimnophila sepium</i> (Verrall, 1886)	+			+	
7. <i>Pilaria fuscipennis</i> (Meigen, 1818)	+				
8. <i>Neolimnomyia nemoralis</i> (Meigen, 1818)	+			+	
9. <i>Eloeophila verralli</i> (Bergroth, 1912)		+			
10. <i>Hexatoma bicolor</i> (Meigen, 1818)		+			
11. <i>Hexatoma chirothecata</i> (Scopoli, 1765)		+			
12. <i>Symplecta hybrida</i> (Meigen, 1804)	+			+	
13. <i>Molophilus bifidus</i> Goetghebuer, 1820		+			
14. <i>Molophilus propinquus</i> (Egger, 1863)	+				
15. <i>Gonomyia lucidula</i> de Meijere, 1920		+			
16. <i>Gonomyia recta</i> Tonnoir, 1920		+			
17. <i>Ellipteroides lateralis</i> (Macquart, 1835)		+			
18. <i>Idiocera punctata</i> (Edwards, 1938)		+			
19. <i>Idiocera sziladyi</i> (Lackschewitz, 1940)		+			
20. <i>Orimarga attenuata</i> (Walker, 1848)		+			
21. <i>Thaumastopectera calceata</i> Mik, 1866	+				
22. <i>Elliptera hungarica</i> Madarassy, 1881		+			
23. <i>Antocha vitripennis</i> (Meigen, 1830)		+			
24. <i>Dicranomyia conchifera</i> (Strobl, 1901)		+			
25. <i>Dicranomyia didyma</i> (Meigen, 1804)		+			
26. <i>Dicranomyia lucida</i> de Meijere, 1918		+			
27. <i>Dicranomyia mitis</i> (Meigen, 1830)	+			+	
28. <i>Dicranomyia modesta</i> (Meigen, 1818)	+				
29. <i>Dicranomyia tristis</i> (Schummel, 1829)		+			
30. <i>Geranomyia caloptera</i> Mik, 1867		+			
31. <i>Limonia flavipes</i> (Fabricius, 1787)	+			+	
32. <i>Limonia macrostigma</i> (Schummel, 1829)	+			+	
33. <i>Limonia nubeculosa</i> (Meigen, 1818)		+		+	субтроглофил
Tipulidae					
34. <i>Ctenophora elegans</i> Meigen, 1818		+		+	
35. <i>Nephrotoma cornicina</i> (Linnaeus, 1758)	+				

Таксони	Разпространение				Статус и екологични особености
	1	2	3	4	
36. <i>Tipula lateralis</i> Meigen, 1804				+	
37. <i>Tipula nubeculosa</i> Meigen, 1804		+			
38. <i>Tipula maxima</i> Poda, 1761		+			рядък
BIBIONOMORPHA					
Hesperinidae					
39. <i>Hesperinus imbecillus</i> (Loew, 1858)		+			
Bolitophilidae					
40. <i>Bolitophila cinerea</i> Meigen, 1818		+			
41. <i>Bolitophila basicornis</i> (Meyer, 1951)		+			
42. <i>Bolitophila fumida</i> Edwaerds, 1941				+	
Diadocidiidae					
43. <i>Diadocidia ferruginosa</i> (Meigen, 1830)			+		
44. <i>Diadocidia valida</i> Mik, 1874			+		
Ditomyiidae					
45. <i>Ditomyia fasciata</i> (Meigen, 1818)				+	
Keroplattidae					
46. <i>Cerotelion racovitzai</i> Matile & Burghele-Balacesco, 1969				+	
47. <i>Keroplatus testaceus</i> Dalman, 1818				+	
48. <i>Isoneuromyia semirufa</i> (Meigen, 1818)		+			
49. <i>Macrorrhyncha flava</i> Winnertz, 1846			+		
50. <i>Monocentrotta matilei</i> Bechev, 1989		+		+	VR
51. <i>Orfelia discoloria</i> (Meigen, 1818)		+		+	
52. <i>Orfelia nigricornis</i> (Fabricius, 1805)				+	
53. <i>Orfelia tristis</i> (Lundström, 1911)			+		
54. <i>Neoplatyura nigricauda</i> (Strobl, 1893)				+	
55. <i>Pyratula perpusilla</i> (Edwards, 1913)				+	
56. <i>Pyratula zonata</i> (Zetterstedt, 1855)			+		
57. <i>Macrocera anglica</i> Edwards, 1925				+	
58. <i>Macrocera angulata</i> Meigen, 1818		+			
59. <i>Macrocera fasciata</i> Meigen, 1804		+		+	
60. <i>Macrocera lutea</i> Meigen, 1804			+		
61. <i>Macrocera nigricoxa</i> Winnertz, 1863				+	
62. <i>Macrocera parva</i> Lundström, 1914				+	
63. <i>Macrocera pilosa</i> Landrock, 1917				+	
64. <i>Macrocera phalerata</i> Meigen, 1818		+			
65. <i>Macrocera stigma</i> Curtis, 1837				+	
Mycetophilidae					
66. <i>Mycomya cinerascens</i> (Macquart, 1826)		+			
67. <i>Mycomya neohyalinata</i> Väisänen, 1984			+		
68. <i>Mycomya marginata</i> (Meigen, 1818)		+			
69. <i>Mycomya occultans</i> (Winnertz, 1863)				+	

Таксони	Разпространение				Статус и екологични особености
	1	2	3	4	
70. <i>Mycomya parva</i> (Diziedzicki, 1885)				+	
71. <i>Mycomya tenuis</i> (Walker, 1856)		+			
72. <i>Mycomya tridens</i> (Lundström, 1911)		+		+	
73. <i>Mycomya trilineata</i> (Zetterstedt, 1838)			+		
74. <i>Neoempheria lineola</i> (Meigen, 1818)			+		
75. <i>Acnemia falcata</i> Zaitzev, 1982		+			
76. <i>Acnemia longipes</i> Winnertz, 1863		+			
77. <i>Acnemia vratzatica</i> Bechev, 1985				+	VR
78. <i>Megalopelma nigroclavatum</i> (Strobl, 1910)		+			
79. <i>Monoclona rufilatera</i> (Walker, 1837)				+	
80. <i>Neuratelia nemoralis</i> (Meigen, 1818)		+			
81. <i>Neuratelia minor</i> (Lundström, 1912)		+			
82. <i>Phthinia humilis</i> Winnertz, 1863			+		
83. <i>Phthinia winnertzi</i> Mik, 1869			+		
84. <i>Sciophila baltica</i> Zaitzev, 1982			+		
85. <i>Sciophila hirta</i> Meigen, 1818			+		
86. <i>Sciophila lutea</i> Macquart, 1826			+		
87. <i>Sciophila monnisilva</i> Hutson, 1979		+			
88. <i>Sciophila rufa</i> Meigen, 1830			+		
89. <i>Boletina anderschi</i> Stannius, 1831				+	
90. <i>Boletina basalis</i> (Meigen, 1818)		+			
91. <i>Boletina dispecta</i> Dziedzicki, 1885			+		
92. <i>Boletina gripha</i> Diziedzicki, 1885		+			
93. <i>Boletina lundstroemi</i> Landrock, 1912		+			
94. <i>Boletina nitida</i> Grzegorzec, 1885			+		
95. <i>Boletina trispinosa</i> Edwards, 1913			+		
96. <i>Boletina trivittata</i> (Meigen, 1818)		+			
97. <i>Grzegorzekia collaris</i> (Meigen, 1818)		+			
98. <i>Coelosia flava</i> (Staeger, 1840)		+			
99. <i>Palaedocosia janickii</i> Diziedzicki, 1923			+		
100. <i>Synapha vitripennis</i> (Meigen, 1818)		+			
101. <i>Ectrepesthoneura ledenikiensis</i> Bechev, 1988			+		VR
102. <i>Rodaniella</i> <i>impatico</i> (Meigen, 1804)		+			
103. <i>Leia</i> <i>impatico</i> <i>I</i> (Winnertz, 1863)				+	
104. <i>Docosia gilvipes</i> (Walker, 1856)		+			
105. <i>Docosia moravica</i> Landrock, 1916		+			
106. <i>Tetragoneura sylvatica</i> (Curtis, 1837)			+		
107. <i>Allodia alternans</i> (Zetterstedt, 1838)				+	
108. <i>Allodia anglofennica</i> Edwards, 1921				+	
109. <i>Allodia barbata</i> (Lundström, 1909)				+	
110. <i>Allodia grata</i> (Meigen, 1830)				+	

Таксони	Разпространение				Статус и екологични особености
	1	2	3	4	
111. <i>Allodia lugens</i> Wiedemann, 1817		+			
112. <i>Allodia ornaticollis</i> (Meigen, 1818)		+			
113. <i>Allodia pistillata</i> (Lundström, 1911)		+			
114. <i>Allodia retracta</i> (Plassmann, 1977)				+	
115. <i>Allodiopsis domestica</i> (Meigen, 1830)		+			
116. <i>Allodiopsis pseudodomestica</i> (Lackschwitz, 1937)		+		+	
117. <i>Anatella</i> \square <i>impatii</i> Winnertz, 1863			+		
118. <i>Anatella</i> \square <i>impatico</i> Dziedzicki, 1923				+	
119. <i>Cordyla crassicornis</i> Meigen, 1818				+	
120. <i>Cordyla fissa</i> Edwards, 1925		+		+	
121. <i>Cordyla murina</i> Winnertz, 1863				+	
122. <i>Cordyla nitens</i> Winnertz, 1863		+		+	
123. <i>Exechia bicincta</i> (Staeger, 1840)		+		+	
124. <i>Exechia dorsalis</i> (Staeger, 1840)	+			+	
125. <i>Exechia exigua</i> Lundström, 1909	+			+	
126. <i>Exechia fulva</i> Santos Abreu, 1920		+			
127. <i>Exechia intersecta</i> Meigen, 1818		+			субтроглофил
128. <i>Exechia lundstroemi</i> Landrock, 1923				+	
129. <i>Exechia pseudocincta</i> Strobl, 1909			+		
130. <i>Exechia separata</i> Lunström, 1912		+		+	
131. <i>Exechia seriata</i> (Meigen, 1830)			+		
132. <i>Exechiopsis crucigera</i> (Lundström, 1909)			+		
133. <i>Exechiopsis furcata</i> (Lundström, 1912)		+			субтроглофил
134. <i>Exechiopsis indecisa</i> (Walker, 1856)			+		
135. <i>Exechiopsis intersecta</i> (Meigen, 1818)		+			субтроглофил
136. <i>Exechiopsis magnicauda</i> (Lundström, 1911)			+		
137. <i>Exechiopsis vizzavonensis</i> (Edwards, 1928)			+		субтроглофил
138. <i>Exechiopsis unguiculata</i> (Lundström, 1911)		+			
139. <i>Pseudexechia trisignata</i> (Edwards, 1913)			+		
140. <i>Rhymosia fasciata</i> (Meigen, 1804)		+		+	
141. <i>Rhymosia gracillipes</i> Dziedzicki, 1909		+			субтроглофил
142. <i>Rhymosia spinipes</i> Winnertz, 1863		+		+	
143. <i>Pseudobrachypeza helvetica</i> (Walker, 1856)				+	
144. <i>Tarnania dziedzickii</i> (Ewards, 1921)		+		+	субтроглофил
145. <i>Tarnania fenestralis</i> (Meigen, 1818)	+			+	субтроглофил
146. <i>Dynatosoma fuscicorne</i> (Meigen, 1818)				+	
147. <i>Dynatosoma maius</i> Landrock, 1912				+	
148. <i>Mycetophila bialorusica</i> Diziedzicki, 1884				+	
149. <i>Mycetophila fungorum</i> (DeGeer, 1776)		+			
150. <i>Mycetophila morosa</i> Winnertz, 1863		+			
151. <i>Mycetophila marginata</i> Winnertz, 1863		+			

Таксони	Разпространение				Статус и екологични особености
	1	2	3	4	
152. <i>Mycetophila occultans</i> Lundström, 1913		+			
153. <i>Mycetophila ornata</i> Stephens, 1832		+			
154. <i>Mycetophila stolidata</i> Walker, 1856				+	
155. <i>Mycetophila trinotata</i> Staeger, 1840				+	
156. <i>Phronia cinerascens</i> Winnertz, 1836				+	
157. <i>Phronia conformis</i> (Walker, 1856)				+	
158. <i>Phronia egregia</i> Dziedzicki, 1889		+			
159. <i>Phronia forcipata</i> Winnertz, 1863		+			
160. <i>Phronia mutabilis</i> Dziedzicki, 1889			+		
161. <i>Phronia obtusa</i> Winnertz, 1836			+		
162. <i>Phronia signata</i> Winnertz, 1863		+			
163. <i>Phronia tenuis</i> Winnertz, 1836			+		
164. <i>Platurocypta punctum</i> (Stannius, 1831)			+		
165. <i>Sceptonia cryptocauda</i> Chndler, 1991				+	
166. <i>Sceptonia humerella</i> Edwards, 1941		+		+	
167. <i>Sceptonia membranacea</i> Edwards, 1925				+	
168. <i>Sceptonia nigra</i> (Meigen, 1804)		+		+	
169. <i>Sceptonia tenuis</i> Edwards, 1925		+			
170. <i>Trichonta apicalis</i> Strobl, 1897				+	
171. <i>Trichonta beata</i> Gagné, 1981				+	
172. <i>Trichonta</i> \square <i>alcate</i> Lundström, 1909				+	
173. <i>Trichonta fragilis</i> Gagne, 1981				+	
174. <i>Zygomyia humeralis</i> (Wiedemann, 1817)		+			
Cecidomyiidae					
175. <i>Aschistonyx capinicolus</i> Rübsaamen, 1917		+			
176. <i>Bayeria capitigena</i> (Bremi, 1847)			+		
177. <i>Contarinia nasturtii</i> (Kieffer, 1888)	+				
178. <i>Contarinia quercicola</i> (Rübsaamen, 1899)		+			
179. <i>Contarinia tiliarum</i> (Kieffer, 1890)		+			
180. <i>Dasineura crataegi</i> (Winnertz, 1853)		+			
181. <i>Dasineura filicina</i> (Kieffer, 1889)			+		
182. <i>Dasineura glechomae</i> (Kieffer, 1889)		+			
183. <i>Dasineura heterobia</i> (H. Loew, 1859)			+		
184. <i>Dasineura hyperici</i> (Bremi, 1847)			+		
185. <i>Dasineura medicaginis</i> (Bremi, 1847)		+			
186. <i>Dasineura papaveris</i> (Winnertz, 1853)		+			
187. <i>Dasineura pyri</i> (Bouché, 1847)	+				
188. <i>Dasineura plicatrix</i> (H. Loew, 1850)			+		
189. <i>Dasineura rubella</i> (Kieffer, 1896)		+			
190. <i>Dasineura ruebsaameni</i> (Kieffer, 1909)		+			
191. <i>Dasineura sisymbrii</i> (Schrank, 1803)			+		

Таксони	Разпространение				Статус и екологични особености
	1	2	3	4	
192. <i>Dasineura thomasiana</i> (Kieffer, 1888)			+		
193. <i>Dasineura tubularis</i> (Kieffer, 1909)			+		
194. <i>Dasineura urticae</i> (Perris, 1840)		+			
195. <i>Janetia cerris</i> (Kollar, 1850)		+			
196. <i>Macrodiplonos volvens</i> Kieffer, 1895			+		
197. <i>Mayetiola destructor</i> (Say, 1817)	+				
198. <i>Macrolabis lamii</i> (Kieffer, 1909)			+		
199. <i>Mikiola fagi</i> (Hartig, 1839)	+				
200. <i>Mikomya coryli</i> (Kieffer, 1901)		+			
201. <i>Rhopalomyia artemisiae</i> (Bouche, 1834)			+		
202. <i>Zygiobia carpini</i> (Loew, 1874)		+			
Ptychopteridae					
203. <i>Ptychoptera lacustris</i> Meigen, 1830			+		
CULICOMORPHA					
Dixidae					
204. <i>Dixa maculata</i> Meigen, 1818		+			
Culicidae					
205. <i>Anopheles maculipennis</i> Meigen, 1818	+			+	
206. <i>Anopheles claviger</i> Meigen, 1804	+				
207. <i>Anopheles plumbeus</i> Stephens, 1828		+			
208. <i>Culiseta annulata</i> Schrank, 1776		+			
209. <i>Aedes pulchritarsis</i> Rondani, 1872		+			
210. <i>Aedes geniculatus</i> Olivier, 1791	+				
211. <i>Aedes vexans</i> Meigen, 1830		+			
212. <i>Culex hortensis</i> Ficalbi, 1889	+			+	
213. <i>Culex pipiens</i> Linnaeus, 1758	+			+	
214. <i>Culex theileri</i> Theobald, 1903		+			
Chironomidae					
215. <i>Larsia curticalkar</i> (Kieffer, 1918)		+			
216. <i>Chironomus</i> gr. <i>plumosus</i> (Linnaeus, 1758)	+				
217. <i>Chironomus riparius</i> Meigen, 1804	+				
218. <i>Criptochironomus</i> gr. <i>defectus</i> (Kieffer, 1913)	+				
219. <i>Dicrotendipes nervosus</i> (Staeger, 1839)		+			
220. <i>Endochironomus tendens</i> Fabricius, 1775	+				
221. <i>Paratendipes nudisquama</i> (Edwards, 1929)	+				
222. <i>Paratendipes albimanus</i> Meigen, 1818)		+			
223. <i>Polypedilum nubeculosum</i> (Meigen, 1804)	+				
224. <i>Tanitarsus</i> gr. <i>gregarius</i> Kieffer, 1909	+				
225. <i>Cladotanytarsus mancus</i> (Walker, 1856)	+				
226. <i>Cricotopus algarum</i> (Kieffer, 1911)	+				
227. <i>Cricotopus</i> gr. <i>sylvestris</i> (Fabricius, 1794)	+				

Таксони	Разпространение				Статус и екологични особености
	1	2	3	4	
228. <i>Eukifferiella similis</i> Goetghebuer, 1938		+			
229. <i>Eukifferiella ilkleyensis</i> (Edwards, 1929)		+			
230. <i>Eukifferiella claripennis</i> (Lundbeck, 1898)		+			
231. <i>Glyptotendipes gripetkoveni</i> (Kieffer, 1913)		+			
232. <i>Tvetenia calvescens</i> (Edwards, 1929)	+				
233. <i>Zalutschia mucronata</i> (Brundin, 1949)		+			
Ceratopogonidae					
234. <i>Atrichopogon transversalis</i> Kieffer, 1918		+			
235. <i>Atrichopogon trifasciatus</i> Kieffer, 1918		+			
Simuliidae					
236. <i>Prosimulium rachiliense</i> Djafarov, 1954			+		рядък
237. <i>Odagmia caucasica</i> (Rubzov, 1940)			+		
238. <i>Odagmia ornata</i> (Meigen, 1818)	+				β-мезосапроб
239. <i>Tetisimulium alajense</i> (Rubzov, 1939)		+			
240. <i>Cleitosimulium alternaus</i> (Enderlein, 1921)			+		
241. <i>Simulium columbaschense</i> (Fabricius, 1787)		+			
242. <i>Wilhelmia balcanica</i> (Enderlein, 1924)	+				рядък, β-а сапроб
243. <i>Wilhelmia equina</i> (Linnaeus, 1758)		+			
244. <i>Wilhelmia stylata</i> (Baranov, 1926)			+		β-мезосапроб
BRACHYCERA: ORTHORRHAPHA					
STRATIOMYOMORPHA					
Stratiomyidae					
245. <i>Chloromyia formosa</i> (Scopoli, 1763)	+				
246. <i>Chloromyia speciosa</i> (Macquart, 1834)			+		
247. <i>Actina nitens</i> (Latreille, 1809)				+	троглоксен
248. <i>Odotomyia flavissima</i> (Rossi, 1790)			+		
249. <i>Odotomyia hydroleon</i> (Linnaeus, 1758)		+			
250. <i>Stratiomis chamaeleon</i> (Linnaeus, 1758)		+			
251. <i>Stratiomis longicornis</i> (Scopoli, 1763)	+				
TABANOMORPHA					
Rhagionidae					
252. <i>Chrysopilus splendidus</i> (Meigen, 1820)			+		
Tabanidae					
253. <i>Nemorius vitripennis</i> (Meigen, 1820)		+			
254. <i>Chrysops caecutiens</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	
255. <i>Chrysops flavipes</i> Meigen, 1804	+				
256. <i>Chrysops italicus</i> Meigen, 1804					
257. <i>Atylotus rusticus</i> (Linnaeus, 1767)		+			
258. <i>Hybotina bimaculata</i> (Macquart, 1826)		+			
259. <i>Hybotina pilosa</i> (Loew, 1858)	+				
260. <i>Tabanus bromius</i> Linnaeus, 1758	+			+	

Таксони	Разпространение				Статус и екологични особености
	1	2	3	4	
261. <i>Tabanus cordiger</i> Meigen, 1820	+			+	
262. <i>Tabanus miki</i> Brauer, 1880	+			+	
263. <i>Tabanus spodopterus</i> Meigen, 1820	+			+	
264. <i>Tabanus tergestinus</i> Egger, 1859	+			+	
265. <i>Philipomyia graeca</i> (Fabricius, 1794)		+			
Vermileonidae					
266. <i>Vermileo vermileo</i> (Linnaeus, 1758)		+			рядък
Bombyliidae					
267. <i>Bombylisoma minimum</i> (Scopoli, 1772)		+			
268. <i>Bombylius ater</i> Scopoli, 1763		+			
269. <i>Bombylius fulvescens</i> Wiedemann, 1820			+		
270. <i>Bombylius major</i> Linnaeus, 1758	+			+	
271. <i>Bombylius vulpinus</i> Wiedemann, 1820		+			
272. <i>Systoechus gradatus</i> (Wiedemann, 1820)				+	
273. <i>Lomatia belzebul</i> (Fabricius, 1794)				+	
274. <i>Lomatia sabaea</i> (Fabricius, 1781)		+			
275. <i>Anthrax velutinus</i> (Meigen, 1820)		+			
276. <i>Villa hottentotta</i> (Linnaeus, 1758)				+	
Asilidae					
277. <i>Choerades dioctriaeformis</i> (Meigen, 1820)				+	
278. <i>Choerades fuliginosa</i> (Panzer, 1798)				+	
279. <i>Dioctria flavipennis</i> Meigen, 1820		+			
280. <i>Molobratia teutonius</i> (Linnaeus, 1767)		+			
281. <i>Stenopogon sabaudus</i> (Fabricius, 1794)	+				
282. <i>Dasypogon diadema</i> (Fabricius, 1781)	+				
283. <i>Leptogaster □atina□ical</i> (De Geer, 1776)	+				
284. <i>Laphria flava</i> (Linnaeus, 1758)		+			
285. <i>Philonicus albiceps</i> (Meigen, 1820)	+				
286. <i>Machimus caliginosus</i> (Meigen, 1820)	+				
287. <i>Neoitamus cyanurus</i> (Loew, 1849)		+			
288. <i>Tolmerus atripes</i> Loew, 1854		+			
289. <i>Dysmachus bifurcu</i> (Loew, 1848)				+	
290. <i>Dysmachus bimucronatus</i> (Loew, 1854)			+		
291. <i>Dysmachus fuscipennis</i> (Meigen, 1820)	+				
292. <i>Dysmachus picipes</i> (Meigen, 1820)	+				
293. <i>Dysmachus praemorsus</i> (Loew, 1854)		+			
294. <i>Dysmachus stylifer</i> (Loew, 1854)	+				
Empididae					
295. <i>Empis lutea</i> Meigen, 1804				+	
Hybotidae					
296. <i>Drapetus flavipes</i> Macquart, 1834				+	троглоксен

Таксони	Разпространение				Статус и екологични особености
	1	2	3	4	
BRACHYCERA: CYCLORRHARHA					
ASCHIZA					
Phoridae					
297. <i>Triphleba antricola</i> (Schmitz, 1918)	+				
298. <i>Triphleba □atina</i> (Schiner, 1853)				+	
299. <i>Megaselia fusca</i> (Wood, 1909)		+			
Syrphidae					
300. <i>Cheilosia barbata</i> Loew, 1857			+		
301. <i>Cheilosia melanopa</i> (Zetterstedt, 1843)			+		
302. <i>Cheilosia albitarsis</i> (Meigen, 1822)			+		
303. <i>Volucella bombylans</i> (Linnaeus, 1758)				+	
304. <i>Volucella pellucens</i> (Linnaeus, 1758)				+	
305. <i>Volucella zonaria</i> (Poda, 1761)				+	
306. <i>Syritta pipiens</i> (Linnaeus, 1758)			+		
307. <i>Chrytoxum vernale</i> Loew, 1841			+		
308. <i>Eristalis tenax</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	
309. <i>Scaeva pyrastris</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	
310. <i>Syrfus vitripennis</i> Meigen, 1822				+	
SCHIZOPHORA					
ACALYPTRATAE					
Conopidae					
311. <i>Physocephala nigra</i> (De Geer, 1776)				+	
312. <i>Myopa buccata</i> (Linnaeus, 1758)				+	
Tephritidae					
313. <i>Trypeta artemisiae</i> (Fabricius, 1794)			+		
314. <i>Oxyna flavipennis</i> (Loew, 1844)			+		
315. <i>Tephritis bardanae</i> (Schrank, 1803)			+		
Chamaemyiidae					
316. <i>Leucopis atriarsis</i> Tanasijtshuk, 1958			+		
Sciomyzidae					
317. <i>Coremacera marginata</i> (Fabricius, 1775)			+		
Milichidae					
318. <i>Desmometopa sordida</i> (Fallén, 1820)				+	
Chloropidae					
319. <i>Elachiptera sibirica</i> (Loew, 1858)			+		
320. <i>Meromyza femorata</i> Macquart, 1835			+		
321. <i>Meromyza rufa</i> Fedoseeva, 1962			+		
322. <i>Chlorops rufinus</i> Zetterstedt, 1848			+		
Helomyzidae					
323. <i>Heteromyza atricornis</i> Meigen, 1830	+				трогро-, гуанофил
324. <i>Heteromyza comixta</i> Collin, 1901				+	троглоксен

Таксони	Разпространение				Статус и екологични особености
	1	2	3	4	
325. <i>Acantholeria cineraria</i> (Loew, 1862)		+		+	троглоксен
326. <i>Scolioctera brachypterna</i> (Loew, 1873)	+				троглоксен
327. <i>Eccoptomera pallescens</i> (Meigen, 1830)		+			субтроглофил
328. <i>Eccoptomera emarginata</i> Loew, 1862	+			+	субтроглофил
329. <i>Helomyza captiosa</i> (Gorodkov, 1962)	+			+	субтроглофил
Sphaeroceridae					
330. <i>Limosina racovitzae</i> Bezzi, 1911		+			троглоксен
Drosophilidae					
331. <i>Drosophila melanogaster</i> Meigen, 1830	+				троглоксен
Ephydriidae					
332. <i>Notiphila nigricornis</i> Stenhammar, 2001				+	
333. <i>Philygria interstincta</i> (Fallen, 1813)				+	
334. <i>Psilopa nitidula</i> (Fallen, 1813)				+	
335. <i>Psilopa obscuripes</i> Loew, 1860				+	
336. <i>Psilopa polita</i> (Macquart, 1835)				+	
CALYPTRATAE					
Fanniidae					
337. <i>Fannia armata</i> (Meigen, 1826)	+			+	хемисинбовил
338. <i>Fannia barbata</i> Stein, 1892	+			+	синбовил
339. <i>Fannia canicularis</i> Linnaeus, 1761	+			+	еусинантроп
340. <i>Fannia glaucescens</i> Zetterstedt, 1842		+			
341. <i>Fannia incisurata</i> Zetterstedt, 1838	+			+	хемисинантроп
342. <i>Fannia latipalpis</i> (Stein, 1892)				+	
343. <i>Fannia leucosticta</i> (Meigen, 1838)		+			
344. <i>Fannia manicata</i> (Meigen, 1826)	+				хемисинбовил
345. <i>Fannia metallipennis</i> (Zetterstedt, 1838)		+			копрофил
346. <i>Fannia monilis</i> (Haliday, 1838)		+			копрофил
347. <i>Fannia pallitibia</i> (Rondani, 1866)		+			
348. <i>Fannia polychaeta</i> (Stein, 1895)		+		+	
349. <i>Fannia postica</i> (Stein, 1895)				+	
350. <i>Fannia rondanii</i> Strobl, 1803		+			рядък
351. <i>Fannia sclaris</i> (Fabricius, 1794)	+			+	хемисинантроп
352. <i>Fannia serena</i> (Fallen, 1825)		+			хемисинбовил
Muscidae					
353. <i>Muscina levida</i> Harris, 1780	+			+	хемисинантроп
354. <i>Muscina pascuorum</i> Meigen, 1826	+			+	хемисинантроп
355. <i>Muscina stabulans</i> (Fallen, 1817)	+			+	синантроп
356. <i>Thricops bukowskii</i> (Ringdahl, 1934)		+			
357. <i>Thricops innocuosus</i> (Zetterstedt, 1838)		+			
358. <i>Thricops semicinereus</i> (Wiedemann, 1817)		+			
359. <i>Thricops sudeticus</i> (Schnabl, 1888)		+			

Таксони	Разпространение				Статус и екологични особености
	1	2	3	4	
360. <i>Hydrotaea armipes</i> (Fallen, 1825)				+	
361. <i>Hydrotaea borussica</i> Stein, 1899		+			синбовил
362. <i>Hydrotaea capensis</i> (Wiedemann, 1818)				+	синантроп
363. <i>Hydrotaea cyrtoneurina</i> (Zetterstedt, 1845)				+	хемисинантроп
364. <i>Hydrotaea dentipes</i> (Fabricius, 1805)				+	синантроп
365. <i>Hydrotaea glabricula</i> (Fallen, 1825)		+			
366. <i>Hydrotaea irritans</i> (Fallen, 1823)				+	хемисинантроп
367. <i>Hydrotaea meridionalis</i> Portschiński, 1882		+			
368. <i>Hydrotaea militaris</i> (Meigen, 1826)		+			
369. <i>Hydrotaea meteorica</i> (Linnaeus, 1758)		+			
370. <i>Hydrotaea similis</i> Meade, 1887				+	хемисинантроп
371. <i>Hydrotaea tuberculata</i> Rondani, 1866		+			
372. <i>Mesembrina intermedia</i> (Zetterstedt, 1849)		+			
373. <i>Mesembrina mystacea</i> (Linnaeus, 1758)		+			
374. <i>Musca autumnalis</i> De Geer, 1776	+			+	синбовил
375. <i>Musca domestica</i> Linnaeus, 1758	+			+	синантроп
376. <i>Musca larvipara</i> Portschiński, 1910	+			+	синбовил
377. <i>Musca tempestiva</i> Fallen, 1817				+	синбовил
378. <i>Musca vitripennis</i> Meigen, 1826				+	синбовил
379. <i>Morellia hortorum</i> (Fallen, 1817)		+			синбовил
380. <i>Morellia podagrica</i> (Loew, 1857)				+	синбовил
381. <i>Neomyia cornicina</i> (Fabricius, 1781)				+	копросинбовил
382. <i>Pyrellia vivida</i> Robineau-Desvoidy, 1830				+	синантроп
383. <i>Eudasyphora cyanicolor</i> (Zetterstedt, 1845)		+			
384. <i>Eudasyphora cyanella</i> (Meigen, 1826)				+	синбовил
385. <i>Dasyphora albofasciata</i> (Macquart, 1839)				+	копрофил
386. <i>Dasyphora penicillata</i> (Egger, 1865)				+	копрофил
387. <i>Dasyphora pratorum</i> (Meigen, 1826)				+	копросинбовил
388. <i>Phaonia bitincta</i> (Rondani, 1866)		+			
389. <i>Phaonia erronea</i> (Schnabl, 1887)		+			
390. <i>Phaonia mediterranea</i> Hennig, 1963		+			
391. <i>Phaonia pallida</i> (Fabricius, 1787)		+			копрофил
392. <i>Phaonia palpata</i> (Stein, 1897)			+		
393. <i>Phaonia serva</i> (Meigen, 1826)		+			
394. <i>Phaonia siebecki</i> (Schnabl, 1911)		+			
395. <i>Phaonia subventa</i> (Harris, 1780)		+			
396. <i>Helina annosa</i> (Zetterstedt, 1838)			+		копрофил
397. <i>Helina cinerella</i> (Wulp, 1867)		+			
398. <i>Helina concolor</i> (Czerny, 1900)		+			
399. <i>Helina evecta</i> (Harris, 1780)		+			копрофил
400. <i>Helina lasiophthalma</i> (Macquart, 1835)		+			копрофил

Таксони	Разпространение				Статус и екологични особености
	1	2	3	4	
401. <i>Helina latitarsis</i> (Ringdahl, 1924)			+		копрофил
402. <i>Helina moedlingensis</i> (Schnabl, 1911)		+			
403. <i>Helina obscurata</i> Meigen, 1826		+			копрофил
404. <i>Helina pubiseta</i> (Zetterstedt, 1845)			+		
405. <i>Helina reversio</i> (Harris, 1780)		+			копрофил
406. <i>Helina trivittata</i> (Zetterstedt, 1860)			+		
407. <i>Mydaea ancilla</i> (Meigen, 1826)		+			копрофил
408. <i>Mydaea electa</i> (Zetterstedt, 1860)		+			копрофил
409. <i>Mydaea nebulosa</i> (Stein, 1893)		+			
410. <i>Mydaea orthonevra</i> (Macquart, 1835)	+			+	копрофил
411. <i>Myospila mediatubunda</i> (Fabricius, 1781)	+			+	копрофил
412. <i>Hebecnema affinis</i> Malloch, 1921				+	копро-, хемибов.
413. <i>Hebecnema fumosa</i> (Meigen, 1826)		+			копрофил
414. <i>Hebecnema nigricolor</i> (Fallen, 1825)		+			
415. <i>Hebecnema umbratica</i> (Meigen, 1826)		+			хемибов., копро-
416. <i>Graphomya maculata</i> (Scopoli, 1763)	+				копрофил
417. <i>Spilogona dispar</i> (Meigen, 1826)		+			
418. <i>Limnophora exuta</i> (Kowarz, 1893)		+			
419. <i>Limnophora maculosa</i> (Meigen, 1826)		+			
420. <i>Limnophora nigripes</i> (Robineau-Desvoidy, 1930)			+		
421. <i>Limnophora riparia</i> (Fallen, 1824)		+			
422. <i>Lispe consanguinea</i> Loew, 1858		+			
423. <i>Macrorchis meditata</i> (Fallen, 1825)		+			копрофил
424. <i>Coenosia tigrina</i> (Fabricius, 1775)		+			
425. <i>Stomoxys calcitrans</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	синбовил
426. <i>Hematobia irritans</i> Linnaeus, 1758)	+			+	синбовил
Sarcophagidae					
427. <i>Blaesoxipha erythrura</i> (Meigen, 1826)		+			рядък
428. <i>Ascelotella granulata</i> (Kramer, 1908)			+		
429. <i>Parasarcophaga albiceps</i> (Meigen, 1826)	+				
Tachinidae					
430. <i>Exorista larvarum</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	
431. <i>Exorista rustica</i> (Fallén, 1810)	+			+	
432. <i>Chaetogena acuminata</i> Rondani, 1859		+			рядък
433. <i>Aplomyia confinis</i> (Fallén, 1820)				+	
434. <i>Erynniopsis antennata</i> (Rondani, 1861)		+			
435. <i>Compsilura concinnata</i> (Meigen, 1824)	+			+	
436. <i>Blondelia nigripes</i> (Fallén, 1810)	+			+	
437. <i>Zaira cinerea</i> (Fallén, 1810)		+			
438. <i>Meigenia dorsalis</i> (Meigen, 1824)				+	
439. <i>Meigenia mutabilis</i> (Fallén, 1810)	+			+	

Таксони	Разпространение				Статус и екологични особености
	1	2	3	4	
440. <i>Aplomyia confinis</i> (Fallén, 1820)	+				
441. <i>Phryxe nemea</i> (Meigen, 1824)				+	
442. <i>Pseudoperichaeta nigrolineata</i> (Walker, 1853)		+			
443. <i>Huebneria affinis</i> (Fallén, 1810)		+			
444. <i>Platymyia fimbriata</i> (Meigen, 1824)		+			
445. <i>Carcelia gnava</i> (Meigen, 1824)				+	
446. <i>Carcelia lucorum</i> (Meigen, 1824)				+	
447. <i>Senometopia separata</i> (Rondani, 1859)				+	
448. <i>Huebneria affinis</i> (Fallén, 1810)	+			+	
449. <i>Pales pavidata</i> (Meigen, 1824)		+			
450. <i>Eurysthaea scutellaris</i> (Robineau-Desvoidy, 1848)	+			+	
451. <i>Gonia capitata</i> (DeGeer, 1776)	+			+	
452. <i>Pseudogonia rufifrons</i> (Wiedemann, 1830)				+	
453. <i>Tachina grossa</i> (Linnaeus, 1758)		+		+	рядък
454. <i>Tachina fera</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	
455. <i>Tachina magnicornis</i> (Zetterstedt, 1844)	+			+	
456. <i>Tachina lurida</i> (Fabricius, 1781)	+				
457. <i>Peleteria abdominalis</i> Robineau-Desvoidy, 1830				+	
458. <i>Peleteria ferina</i> (Zetterstedt, 1844)	+			+	
459. <i>Peleteria rubescens</i> (Robineau-Desvoidy, 1830)		+		+	
460. <i>Peleteria varia</i> (Fabricius, 1794)	+			+	
461. <i>Linnaemya comta</i> (Fallén, 1810)	+			+	
462. <i>Linnaemya haemorrhoidalis</i> (Fallén, 1810)		+			
463. <i>Linnaemya picta</i> (Meigen, 1824)		+			
464. <i>Loewia brevifrons</i> (Rondani, 1859)		+		+	
465. <i>Macquartia chalconota</i> (Meigen, 1824)		+			
466. <i>Macquartia dispar</i> (Fallén, 1820)	+				
467. <i>Macquartia praefica</i> (Meigen, 1824)		+		+	
468. <i>Leskia aurea</i> (Fallén, 1820)		+			
469. <i>Mintho rufiventris</i> (Fallén, 1816)		+			
470. <i>Bithia glirina</i> (Rondani, 1861)	+			+	
471. <i>Prosenia siberita</i> (Fabricius, 1775)		+		+	
472. <i>Billaea forte</i> (Rondani, 1862)		+			
473. <i>Billaea pectinata</i> (Meigen, 1826)		+			
474. <i>Billaea triangulifera</i> (Zetterstedt, 1844)		+			
475. <i>Dinera carinifrons</i> (Fallén, 1816)	+			+	
476. <i>Dinera ferina</i> (Fallén, 1816)				+	
477. <i>Dexia rustica</i> (Fabricius, 1775)	+			+	
478. <i>Thelaira nigripes</i> (Fabricius, 1794)	+			+	
479. <i>Eriothrix rufomaculata</i> (DeGeer, 1776)		+			
480. <i>Dufouria chalybeata</i> (Meigen, 1824)				+	

Таксони	Разпространение				Статус и екологични особености
	1	2	3	4	
481. <i>Heliozeta helluo</i> (Fabricius, 1805)	+			+	
482. <i>Heliozeta pellucens</i> (Fallén, 1820)	+				
483. <i>Clytiomyia continua</i> (Pancer, 1798)	+			+	
484. <i>Ectophasia crassipennis</i> (Fabricius, 1794)	+			+	
485. <i>Ectophasia oblonga</i> (Robineau-Desvoidy, 1830)	+			+	
486. <i>Gymnosoma clavatum</i> (Rohdendorf, 1947)	+			+	
487. <i>Gymnosoma dolycoridis</i> Dupuis, 1961		+			
488. <i>Gymnosoma rotundatum</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	
489. <i>Elomyia lateralis</i> (Meigen, 1824)	+			+	
490. <i>Phasia obesa</i> (Fabricius, 1798)		+			
491. <i>Phasia subcoleoprata</i> (Linnaeus, 1767)	+			+	
492. <i>Cylindromyia auriceps</i> (Meigen, 1838)		+			
493. <i>Cylindromyia bicolor</i> (Olivier, 1812)	+			+	
494. <i>Cylindromyia brassicaria</i> (Fabricius, 1775)	+			+	
495. <i>Cylindromyia pilipes</i> (Loew, 1845)		+			
496. <i>Hemyda vitata</i> (Meigen, 1824)				+	
Hippoboscidae					
497. <i>Ornithomya avicularia</i> (Linnaeus, 1758)		+			ектопаразит
498. <i>Melophagus ovinus</i> (Linnaeus, 1758)		+			ектопаразит
Nicteribiidae					
499. <i>Penicillidia dufourii</i> (Westwood, 1835)		+			ектопаразит
500. <i>Penicillidia conspicua</i> Speiser, 1904		+			ектопаразит
501. <i>Nycteribia vexata</i> Westwood, 1835		+			ектопаразит
502. <i>Nycteribia schmidlii</i> Schiner, 1853		+			ектопаразит
503. <i>Stylidia biarticulata</i> (Hermann, 1804)				+	ектопаразит
504. <i>Phthiridium biarticulatum</i> Hermann, 1804		+			ектопаразит
Всичко		412		179	

1.15.1.6. 6. Обобщени данни за разред Diptera

Консервационни параметри	Общо	ПП "Врачански Балкан"	Резерват "Врачански карст"
Подразреди	3	3	3
Инфраразреди	7	7	7
Семейства	41	36	23
Видове	504	412	179
Локални ендемити	3	2	2
Редки	8	7	1
Троглофили	1	1	
Субтроглофили	11	11	5
Троглоксени	6	4	4
Сапробни индикатори	3	3	

1.15.1.6. 7. Видово богатство на семейство Crabronidae във Врачанска планина

Разред/Семейство/Вид	РАЗПРОСТРАНЕНИЕ				СТАТУС
	1	2	3	4	
1. <i>Cerceris circularis dacica</i> Schletterer, 1887	+				установен северо-западно от Пършевица
2. <i>Cerceris ruficornis ruficornis</i> (Fabricius, 1793)	+				установен източно от Вършец
3. <i>Crabro (Crabro) cribrarius</i> (Linnaeus, 1758)	+				установен северо-западно от Пършевица
4. <i>Ectemnius (Hypocrabro) continuus continuus</i> (Fabricius, 1804)	+				установен северо-западно от Пършевица
5. <i>Lestica (Solenius) clypeata clypeata</i> (Schreber, 1759)	+				установен над Враца, северозападно от връх Боров камък
6. <i>Tachytes obsoletus obsoletus</i> (Rossi, 1792)	+				установен източно от Вършец

Легенда:

Разпространение

1. Повсеместен в България
2. Ограничено разпространение (локално, само в планините..редки видове)
3. Няма данни
4. Резерват "Врачански карст"

1.15.1.7.1. Списък на биоспелеологично изследваните пещери и тяхната фауна в ПП «Врачански Балкан»

Номерацията на пещерите в списъка следва териториалната им принадлежност към някой от бившите окръзи (в случая към Врачански (Vr.) или Софийски окръг, Sf.) чието подреждане е започнато в монографията на GUÉORGUIEV & BERON (1962) и след това продължено от BERON & GUÉORGUIEV (1967), BERON (1972, 1994). Всички троглобионти са с удебелен шрифт.

Пещери на територията на бившия СОФИЙСКИ ОКРЪГ

Sf 29. Зиданка- пещера над гара Лакатник. Дължина: 400 m.

Isopoda: *Trichoniscus bureschi*
 Opiliones: *Paranemastoma radewi*, ***P. bureschi***, *Paralola buresi*
 Araneae: ***Centromerus bulgarianus***
 Chilopoda: *Eupolybothrus transsylvanicus*, ***Lithobius lakatnicensis***
 Diplopoda: ***Trachysphaera orghidani***, ***Typhloiulus bureschi***
 Collembola: *Heteromurus nitidus*
 Coleoptera: Carabidae: ***Pheggomisetes globiceps lakatnicensis***, ***Duvalius papasoffi***
 Coleoptera: Staphylinidae: *Atheta macroptera dinarica*, *Quedius mesomelinus skoraszewskyi*
 Diptera: *Leptocera* sp.

Sf 30. Темната дупка- многоетажна пещера до гара Лакатник. Дължина: над 7000 m. Денивелация: +33 m/-21 m.

Protozoa: *Tokophria* sp., *Vorticella* sp.
 Oligochaeta: *Octolasion lacteum*, ***Haplotaxis bureschi***
 Gastropoda: *Oxychilus glaber*, ***Belgrandiella hessei***, ***Saxurinator buresi***
 Bivalvia: *Pisidium personatum*
 Copepoda: *Eucyclops* s. *serrulatus*, ***Diacyclops clandestinus***, *D. languidoides*, *Acanthocyclops viridis*, ***Speocyclops infernus***, *Bryocamptus zschokkei tatrensis*, *Attheyella crassa*
 Ostracoda: ***Pseudocandona eremita***
 Isopoda: Asellota: ***Protelsonia lakatnicensis***
 Isopoda: Oniscidea: *Trichoniscus bureschi*, ***Bureschia bulgarica***
 Amphipoda: ***Niphargus bureschi***
 Scorpiones: *Euscorpius carpathicus*
 Opiliones: *Paranemastoma radewi*, ***P. bureschi***, *Paralola buresi*
 Araneae: *Porrhomma convexum*, *Lepthyphantes leprosus*, *Nesticus* sp., *Pholcus opiliones*, *Ph. phalangioides*, *Tegenaria domestica*
 Acari: *Spinturnix plecotinus*, *Ichoronyssus scutatus*, *Macronyssus cyclaspis*, *Steatonyssus periblepharus*, *Argas vespertilionis*, *Ixodes vespertilionis*, *Leptotrombidium rassicum*, *Chiroptella muscae*, *Pentagonaspis trajani*
 Chilopoda: ***Lithobius lakatnicensis***, *Henia illyrica*
 Diplopoda: *Glomeris pustulata*, ***Typhloiulus bureschi***
 Collembola: *Onychiurus ghidinii*, *Heteromurus nitidus*, ***Pseudosinella duodecimocellata***, *Orchesella villosa* var. *devergens*
 Diplura: ***Plusiocampa bureschi***
 Coleoptera: Carabidae: ***Pheggomisetes globiceps lakatnicensis***, ***Duvalius papasoffi***
 Coleoptera: Staphylinidae: *Atheta graminicola*, *A. spelaea*, *Quedius mesomelinus skoraszewskyi*
 Coleoptera: Cryptophagidae: *Micrambe translatus*, *Cryptophagus scutellatus*
 Diptera: *Triphleba antricola*, *Scoliocentra brachypterna*, *Drosophila fasciata*, *Heteromyza atricornis*, *Liancalus virens*, *Megaselia fusca*, *Stylidia biarticulata*, *Nycteribia vexata*, *Penicillidia dufouri*
 Siphonaptera: *Nycteridopsylla trigona balcanica*, *N. eusarca*, *Ischnopsyllus octactenus*
 Lepidoptera: *Allucita hubneri*, *Digitivalva granitella*, *D. pulicariae*, *Autophila dilucida*, *A. limbata*, *Triphosa sabaudiata*, *T. dubitata*, *Scoliopteryx libatrix*

Sf 32. Ражишката пещера- пещера до гара Лакатник. Дължина: 316 м. Денивелация: -10 м/ +22 м. Синоними: Горната, Аржишката, Сухата пещера.

Сорепода: **Speocyclops infernus**

Scorpiones: *Euscorpium carpathicus*

Pseudoscorpiones: **Balkanoroncus hadzii**

Araneae: **Centromerus bulgarianus**, *C. lakatnicensis*, *Echemus rhenanus*, *Lepthyphantes leprosus*, *Microneta viaria*, *Porrhomma convexum*, *Tegenaria domestica*

Acari: *Leptotrombidium rassicum*, *Chiroptella plecoti bulgarica*, *Ch. komareki*, *Steatonyssus periblepharus*, *Macronyssus cyclaspis*, *M. uncinatus*, *Paraperiglischrus rhinolphinus*, *Spinturnix emarginatus*, *S. plecotinus*, *Argas vespertilionis*, *Ixodes vespertilionis*, *I. simplex*

Diplopoda: **Typhloiulus bureschi**, *Balkanophoenix borisi*

Collembola: **Pseudosinella duodecimocellata**

Diplura: **Plusiocampa bureschi**, **P. rauseri**

Hymenoptera: *Amblyteles bipunctatus*

Diptera: *Limonia nubeculosa*, *Nycterbia schmidli*, *Stylidia biarticulata*, *Penicillidia conspicua*, *P. dufouri*, *Limosina racovitzai*

Siphonaptera: *Nycteridopsylla trigona balcanica*, *N. ancyluris johanae*

Lepidoptera: *Digitivalva granitella*, *Autophila limbata*, *Ypsolophus wolfschlaegeri*, *Tinea* sp., *Triphosa dubitata*, *T. sabaudiata*

Sf 33. Свинската дупка- пещера до гара Лакатник в Петренски дол. Дължина: 240 м.

Nematoda: *Fictor fictor*, *Cephalobius persegnis*, *Eucephalobius mucronatus*, *Acrobeloides* sp., *Chiloplacus* sp., *Helicotylenchus vulgaris*, *Plectus* sp.

Pseudoscorpiones: **Neobisium beroni**

Opiliones: **Paralola buresi**

Araneae: *Antrohyphantes sophianus*, *Meta menardi*

Acari: *Eyndhovenia euryalis*, *Paraperiglischrus rhinolphinus*

Chilopoda: **Lithobius lakatnicensis**

Diplopoda: **Trachysphaera orghidani**, **Typhloiulus bureschi**

Collembola: *Onychiurus postumicus*

Coleoptera: Carabidae: **Pheggomisetes globiceps lakatnicensis**

Coleoptera: Staphylinidae: *Quedius mesomelinus*

Lepidoptera: *Inachis io*, *Hypena rostralis*, *Triphosa sabaudiata*

Sf 34. Козарската пещера- пещера до гара Лакатник. Дължина: 709 м. Денивелация: +12 м. (извън парка).

Opiliones: **Paralola buresi**

Diplopoda: **Trachysphaera orghidani**

Lepidoptera: *Digitivalva pulicariae*

Sf 35. Голяма Вража дупка- пещера до гара Лакатник. Масив Вражите дупки.

Isopoda: *Trichoniscus bureschi*

Araneae: *Liocranum rupicola*

Diptera: *Cypsela nitida*, *C. nigra*

Sf 41. Чавките – пропаст над с. Миланово в района на вр. Соколец. Денивелация: -73 м.

Collembola: *Ceratophysella armata*, *Bonetogastrura cavicola*

Coleoptera: Carabidae: **Pheggomisetes buresi**

Diptera: *Triphleba antricola*, *Drosophila fasciata*

Aves: *Pyrhocorax graculus*

Sf 49. Пясъчната дупка- пещера над гара Лакатник. Дължина: 21 м. Денивелация: +10 м.

Coleoptera: Carabidae: **Duvalius papasoffi**

Sf 55. Ражишката яма- пещера при с. Миланово. Денивелация: -22 м.

Diplopoda: **Typhloiulus bureschi**

Collembola: *Tomocerus vulgaris*

Sf 59. Радьова пропаст– пропаст при с. Миланово. Денивелация: -52 м.

Opiliones: ***Paranemastoma bureschi***
 Araneae: *Centromerus lakatnikensis*, *Antrohyphantes sofiianus*, *Metellina merianae*
 Coleoptera: Carabidae: ***Pheggomisetes buresi***, ***Ph. globiceps lakatnicensis***
 Coleoptera: Cholevidae: ***Radevia hanusi***

Пещери на територията на бившия ВРАЧАНСКИ ОКРЪГ

Vr 5. Серапионовата пещера– пещера-пропаст при гара Черепиш. Дължина: 80 м. Денивелация: -50 м.

Araneae: *Lepthyphantes leprosus*, *Tegenaria domestica*, *Steatoda triangulosa*, *Liocranum rupicola*, *Haplopholcus forskali*
 Pseudoscorpiones: *Chernes hahnii*
 Diplopoda: *Brachydesmus* sp., *Balkanopetalum armatum*
 Chilopoda: *Lithobius* aff. *schuleri*
 Coleoptera: Staphylinidae: *Quedius mesomelinus skoraszewskyi*, *Atheta macroptera*
 Coleoptera: Cholevidae: ***Beskovia bulgarica***

Vr 7. Невестина пропаст – пропаст над гр. Враца. Денивелация: -76 м.

Diplopoda: ***Bulgarosoma bureschi***
 Coleoptera: Carabidae: ***Pheggomisetes globiceps stoicevi***

Vr 16. Резньовете – пещера над гр. Враца. Дължина: 92 м. Денивелация: -36 м.

Opiliones: *Leiobunum rumelicum*, ***Paranemastoma bureschi***, *P. radewi*
 Araneae: *Meta menardi*
 Chilopoda: *Lithobius agilis*, *L. viriatus*, *Harpolithobius anodus*
 Diplopoda: ***Bulgarosoma bureschi***
 Collembola: *Ceratophysella armata*
 Coleoptera: Carabidae: ***Pheggomisetes buresi***
 Coleoptera: Staphylinidae: *Quedius mesomelinus skoraszewskyi*
 Trichoptera: *Micropterna nycterobia*, *Stenophylax mitis*, *S. permistus*, *S. mediorientalis*
 Diptera: *Limnobia nubeculosa*, *Rhymosia fenestralis*, *Exechia furcata*, *E. indecisa*, *E. vizzavonensis*, *Eccoptomera emarginata*, *E. pallescens*, *Heleomyza serrata*

Vr 17. Леденика– благоустроена пещера над гр. Враца. 830 м н.м.в. Дължина: 226 м. Денивелация: -14 м/+ 16 м. Координати: N 43° 12.269 E 23° 29.617.

Oligochaeta: Lumbricidae: *Allolobophora biserialis*
 Gastropoda: *Daudebardia* sp., *Oxychilus glaber striarius*, *Vitrea diaphana*
 Copepoda: ***Speocyclops infernus***, *Paracyclops fimbriatus*
 Isopoda: *Porcellium balkanicum*, *Hyloniscus riparius*, *Protracheoniscus ubliensis*, *Trichoniscus bureschi*, ***Tricyphoniscus bureschi***
 Opiliones: ***Paranemastoma bureschi***, *Leiobunum rumelicum*
 Araneae: *Coelotes jurinitschi*, *Lepthyphantes leprosus*, *L. sofiianus*, *Troglophyphantes bureschianus*, *Porrhomma convexum*, *Araneus diadematus*, *Ceratinopsis romana*, *Nesticus cellulanus*, *Meta menardi*, *Tegenaria silvestris*
 Diplopoda: *Polydesmus renschi*, *Strongylosoma stigmatosum*, ***Bulgarosoma bureschi***
 Chilopoda: *Strigamia crassipes*
 Collembola: *Bonetogastrura cavicola*, *Onychiurus bureschi*, ***O. sensitivus***, ***Pseudosinella duodecimocellata***, *Heteromurus nitidus*
 Thysanura: *Trigonophthalmus banaticus*
 Coleoptera: Carabidae: ***Duvalis zivkovi***, ***Pheggomisetes buresi***, ***Ph. radevi***, ***Rambousekiella ledenikensis***
 Coleoptera: Cholevidae: ***Radevia hanusi***, *Catops picipes*
 Coleoptera: Staphylinidae: *Quedius mesomelinus skoraszewskyi*
 Diptera: *Triphleba aptina*, *Eccoptomera emarginata*, *Heleomyza serrata*, *Limnobia nubeculosa*, *Rhymosia fenestralis*, *Exechia intersecta*, *Heteromyza comixta*, *Actina nitens*
 Trichoptera: *Stenophylax mediorientalis*, *S. permistus*, *Grammotaulius nitidus*, *Micropterna nycterobia*
 Lepidoptera: *Triphosa dubitata*

Vr 18. Меденик – пещера-пропаст-минна галерия на 9 km северно от гара Елисейна. Събиран материал: 13.07.1924 (Ив. Бурещ, Н. Радев).

Oligochaeta: *Allolobophora biserialis*, *Fridericia* sp., *Henlea subterranea*
 Gastropoda: *Agriolimax bureschi*
 Isopoda: *Trachelipus balticus*
 Opiliones: ***Paranemastoma bureschi***, *Lacinius gallipoliensis*, *Phalangium opilio*, *Zacheus crista*
 Chilopoda: *Cryptops anomalans*
 Diplopoda: ***Typhloiulus aff. bureschi***
 Collembola: *Bonetogastrura cavicola*
 Coleoptera: Carabidae: ***Pheggomisetes buresi medenikensis***, ***Ph. radevi***
 Diptera: *Eccoptomera emarginata*, *Heteromyza atricornis*
 Trichoptera: *Stenophylax permistus*

Vr 19. Голяма меча дупка- пещера над гр. Враца. Дължина: 83 m. Денивелация: -14 m.

Opiliones: ***Paranemastoma bureschi***
 Coleoptera: Carabidae: ***Pheggomisetes buresi***, ***Ph. globiceps lakatnicensis***
 Coleoptera: Cholevidae: ***Radevia hanusi***
 Diptera: *Limnobia nubeculosa*, *Rhymosia fenestralis*, *Fungivora ornata*, *Eccoptomera emarginata*
 Trichoptera: *Stenophylax meridiorientalis*

Vr 23. Голямата яма – пропаст над с. Челопек. Денивелация: -51 m.

Opiliones: *Egaenus convexus*, *Trogulus tricarinatus*, *Zacheus crista*
 Araneae: *Porrhomma convexum*
 Coleoptera: Carabidae: ***Pheggomisetes* sp.**
 Coleoptera: Staphylinidae: *Quedius mesomelinus skoraszewskyi*
 Coleoptera: Cholevidae: *Catops coracinus*

Vr 24. Малката яма– пропаст над с. Челопек. Денивелация: -27 m.

Opiliones: *Paranemastoma radewi*
 Coleoptera: Carabidae: ***Pheggomisetes* sp.**

Vr 25. Змейова дупка I– пропаст на кв. Бистрец, гр. Враца. Денивелация -68 m. Дължина: 122 m.

Opiliones: ***Paranemastoma bureschi***
 Araneae: *Meta menardi*
 Collembola: *Heteromurus nitidus*
 Coleoptera: Carabidae: ***Pheggomisetes buresi***
 Coleoptera: Cholevidae: ***Radevia hanusi***
 Diptera: *Acantholera cineraria*

Vr 27. Малката Меча дупка- пещера над гр. Враца. Дължина: 25 m. Денивелация: -15 m.

Oligochaeta: ***Haplotaxis bureschi***
 Соперода: *Acanthocyclops vernalis*
 Opiliones: ***Paranemastoma bureschi***
 Diplopoda: ***Bulgarosoma bureschi***
 Coleoptera: Carabidae: ***Pheggomisetes buresi***, ***Ph. globiceps mladenovi***, ***Duvalius zivkovi***
 Diptera: *Limnobia nubeculosa*, *Rhymosia fenestralis*, *Exechia indecisa*, *Eccoptomera emarginata*
 Trichoptera: *Stenophylax permistus*

Vr 29. Сипо – пропаст над с. Горно Озирово. Денивелация: -80 m.

Araneae: *Antrohyphantes sofianus*
 Diplopoda: ***Typhloiulus bureschi***

Vr 31. Гарванец – пропаст над кв. Бистрец, гр. Враца.

Opiliones: ***Paranemastoma bureschi***
 Araneae: *Porrhomma convexum*
 Trichoptera: *Micropterna sequax*, *M. nycterobia*, *Stenophylax meridiorientalis*, *S. permistus*

Vr 32. Змейова дупка II – пропаст над кв. Бистрец. Денивелация: -50 m.

Araneae: *Antrohyphantes sofianus*
 Coleoptera: Carabidae: *Pheggomisetes buresi*

Vr 33. Змейова дупка III – пропаст над кв. Бистрец. Денивелация: -35 m.

Opiliones: *Pyza bosnica*, *Trogulus tricarinatus*
 Coleoptera: Cholevidae: *Radevia hanusi*
 Trichoptera: *Stenophylax meridionalis*

Vr 35. Леденишка яма – пропаст зад х. Леденика. Дължина: -47 m. Денивелация: -36 m.

Gastropoda: *Oxychilus depressus*
 Opiliones: *Paranemastoma bureschi*
 Coleoptera: Carabidae: *Pheggomisetes buresi*

Vr 36. Песопин камък – пещера над с. Лютаждик. Дължина: 800 m.

Coleoptera: Carabidae: *Pheggomisetes buresi*

Vr 40. Калната дупка – пропаст над с. Бистрец. Дължина: 32 m. Денивелация: 86 m.

Collembola: *Certophysella armata*
 Coleoptera: Carabidae: *Pheggomisetes buresi*
 Coleoptera: Staphylinidae: *Quedius mesomelinus skoraszewskyi*

Vr 42. Тошина дупка – триетажна пещера до с. Ботуня. Дължина: 1302 m. Денивелация: -63 m.
 Синоними: *Тошова дупка*, *Кална Мътница*, *Мътница*.

Copepoda: *Megacyclops viridis*
 Isopoda: *Sphaeromides bureschi*, *Vandeloniscellus bulgaricus*, *Trichoniscus anophthalmus*
 Opiliones: *Paranemastoma radewi*
 Araneae: *Porrhomma convexum*, *Hoplopholcus forskali*, *Meta menardi*, *Metellina merianae*, *Nesticus cellulanus*
 Pseudoscorpiones: *Chthonius* sp., *Roncus mahnerti*
 Chilopoda: *Lithobius lakatnicensis*
 Diplopoda: *Trachysphaera* sp., *Typhloiulus bureschi*
 Collembola: *Ceratophysella armata*
 Coleoptera: Carabidae: *Duvalius beroni*
 Coleoptera: Pselaphidae: *Bryaxis beroni*
 Coleoptera: Endomychidae: *Mycetaea hirta*
 Coleoptera: Staphylinidae: *Atheta macroptera*, *Quedius mesomelinus skoraszewskyi*

Vr 43. Малката Невестина пропаст – пропаст над гр. Враца. Денивелация: -15 m.

Coleoptera: Carabidae: *Pheggomisetes buresi*, *Duvalius zivkovi*

Vr 45. Меча дупка – пещера над с. Лютаджик.

Araneae: *Metellina merianae*

Vr 47. Ледницата – пропаст над гр. Враца. Денивелация: -52 m.

Collembola: *Onychiurus subgranulosus*, *Pseudosinella duodecimocellata*

Vr 50. Пропаст № 8 – пропаст нас с. Зверино. Денивелация: -16 m.

Opiliones: *Paranemastoma radewi*

Vr 52. Соколската дупка – пещера в землището на с. Лютаджик. Дължина: 815 m. Денивелация: +27 m.

Opiliones: *Paranemastoma bureschi*
 Araneae: *Centromerus bulgarianus*, *Tegenaria silvestris*, *Meta menardi*

Vr 53. Беляр – пещера СЗ от х. Леденика. Дължина: 2560 m. Денивелация: -282 m.

Copepoda: *Speocyclops infernos*, *Paracyclops fimbriatus*, *Paracamptus schmeili*
 Amphipoda: *Niphargus bureschi*
 Isopoda: *Bureschia bulgarica*, *Sphaeromides bureschi*
 Araneae: *Centromerus bulgarianus*
 Opiliones: *Paranemastoma* sp.
 Diplopoda: *Bulgarosoma bureschi*, *Typhloiulus longipes*
 Coleoptera: Carabidae: *Pheggomisetes* sp.

Vr 55. Барките № 14 – пропаст СЗ от х. Леденика. Дължина: 2600 m. Денивелация: -356 m. Най-дълбоката пропаст в България!

Copepoda: *Diacyclops languidoides*, *D. bisetosus*, *Speocyclops infernos*, *Paracyclops fimbriatus*
 Cladocera: *Streblocerus serricaudatus*
 Araneae: *Nesticus cellulanus*, *Antrohyphantes sofiianus*

Vr 65. Вратник – пещера над с. Лютаджик.

Araneae: *Meta menardi*, *Metellina merianae*, *Tegenaria silvestris*

Vr 73. Лудото езеро – пещера над гр. Враца.

Amphipoda: *Niphargus bureschi*

Vr 76. Панчови грамади – пропаст над с. Зверино. Дължина: 93 m. Денивелация: -104 m.

Opiliones: *Paranemastoma radewi*

Vr 81. Въртешката – пропаст между с. Зверино и с. Челопек. Дължина: 158 m. Денивелация: -74 m.

Araneae: *Lepthyphanes centromeroides*

Vr 83. Хайдушката пропаст- пропаст над кв. Бистрец, гр. Враца. Денивелация: - 108 m.

Opiliones: *Paranemastoma bureschi*

Vr 84. Барките № 9 – пропаст СЗ от х. Леденика. Дължина: 10 m. Денивелация: -16 m.

Coleoptera: Cholevidae: *Vratzaniola pandurskii*

Vr 85. Барките № 13 - пропаст СЗ от х. Леденика. Дължина: 15 m. Денивелация: -13 m.

Coleoptera: Cholevidae: *Radevia hanusi*

Vr 89. Четвъртитя дупка –пещера под вр. Бегличка могила, мест. Кобилини стени. Дължина: ок. 50-60 m.

Diplopoda: *Trachysphaera* sp.

Vr 91. Черния извор – водна пещера до Мътнишкия манастир. Дължина: 753 m. Денивелация: +12 m.

Chilopoda: *Lithobius* cf. *micropodus*
 Coleoptera: Staphylinidae: *Quedius* sp., *Atheta* sp.

Vr 92. Малката пещера – пещера над с. Згориград. Катерачен обект.

Pseudoscorpiones: *Chernes hanii*
 Diplopoda: *Strongylosoma stigmatosum*

Vr. XX. 25 години Академик- пещера в мест. Кленово буче

Harpacticoida: *Elaphoidella balkanica*, *Paracamptus schmeili*
 Cyclopoida: *Speocyclops infernus*
 Amphipoda: *Niphargus bureschi*
 Cladocera: *Streblocerus serriacaudatus*

Близо до границите на ПП "Врачански Балкан"

Vr 3. Студената дупка– пещера при гара Черепиш. Дължина: 634 m. Денивелация: -16 m / +27 m.

Gastropoda: *Oxychilus glaber striarius*

Isopoda: ***Trichoniscus anophthalmus***

Diplopoda: *Balkanopetalum armatum*

Chilopoda: *Eupolybothrus transsylvanicus*

Araneae: *Hoplopholcus forskali*, *Metellina merianae*, *Nesticus cellulanus*, *Tegenaria domestica*, *T. silvestris*

Coleoptera: Cholevidae: ***Beskovia bulgarica***, *Choleva agilis*

Diptera: *Phortica variegata*

Vr 4. Езерото - пещера при гара Черепиш.

Cyclopoida: *Speocyclops lindbergi*

Isopoda: ***Trichoniscus anophthalmus***

Coleoptera: Cholevidae: *Choleva agilis*

1.15.1.7.2. Списък на видовете безгръбначни животни открити в пещерите на ПП "Врачански Балкан"

Списъкът на видовете за всяка от изследваните пещери е взиман от непубликуваната все още монография "Пещерна фауна на България" (BERON et al., in prep.).

На територията на ПП «Врачански Балкан» са известни около **523 пещери** и пропасти според Главната картотека на БЪЛГАРСКАТА ФЕДЕРАЦИЯ ПО СПЕЛЕОЛОГИЯ (БФСп). Биоспелеологично са изследвани ок. **45 пещери** (< 9%), 35 от които са на територията на бившия Врачански окръг и 10 са в Софийски окръг. Троглобионтите са с удебелен шрифт. След името на групата е общия брой на видовете, а в скобите е броя на троглобионтите/стигиобионтите.

ГРУПА	ВИДОВЕ
Acari- 16 (0)	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Argas vespertilionis</i> 2. <i>Ch. Komareki</i> 3. <i>Chiroptella muscae</i> 4. <i>Chiroptella plecoti bulgarica</i>, 5. <i>Eyndhovenia euryalis</i> 6. <i>Ichoronyssus scutatus</i> 7. <i>Ixodes simplex</i> 8. <i>Ixodes vespertilionis</i> 9. <i>Leptotrombidium rassicum</i> 10. <i>Macronyssus cyclaspis</i> 11. <i>Macronyssus uncinatus</i> 12. <i>Paraperiglischrus rhinolophinus</i> 13. <i>Pentagonaspis trajani</i> 14. <i>Spinturnix emarginatus</i> 15. <i>Spinturnix plecotinus</i> 16. <i>Steatonyssus periblepharus</i>
Amphipoda- 1 (1)	<i>Niphargus bureschi</i>
Araneae- 23 (1)	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Antrohyphantes sofianus</i> 2. <i>Araneus diadematus</i> 3. <i>Centromerus bulgarianus</i> 4. <i>Centromerus lakatnikensis</i> 5. <i>Ceratinopsis romana</i> 6. <i>Coelotes jurinitschi</i> 7. <i>Echemus rhenanus</i> 8. <i>Haplopholcus forskali</i> 9. <i>Lepthyphanes centromeroides</i> 10. <i>Lepthyphantes leprosus</i> 11. <i>Lepthyphantes sofianus</i> 12. <i>Liocranum rupicola</i> 13. <i>Meta menardi</i> 14. <i>Metellina merianae</i> 15. <i>Microneta viaria</i> 16. <i>Nesticus cellulanus</i> 17. <i>Pholcus opilionides</i> 18. <i>Pholcus phalangioides</i> 19. <i>Porrhomma convexum</i> 20. <i>Steatoda triangulosa</i> 21. <i>Tegenaria domestica</i> 22. <i>Tegenaria silvestris</i> 23. <i>Troglophyphantes bureschianus</i>
ГРУПА	ВИДОВЕ
Aves- 1 (0)	<i>Pyrrhocorax graculus</i>

Bivalvia- 1 (0)	<i>Pisidium personatum</i>
Chilopoda- 10 (1)	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Cryptops anomalans</i> 2. <i>Eupolybothrus transsylvanicus</i> 3. <i>Harpolithobius anodus</i> 4. <i>Henia illyrica</i> 5. <i>Lithobius viriatus</i> 6. <i>Lithobius aff. schuleri</i> 7. <i>Lithobius agilis</i> 8. <i>Lithobius cf. micropodus</i> 9. <i>Lithobius lakatnicensis</i> 10. <i>Strigamia crassipes</i>
Coleoptera- 23 (12)	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Atheta spelaea</i> 2. <i>Atheta graminicola</i> 3. <i>Atheta macroptera dinarica</i> 4. <i>Beskovia bulgarica</i> 5. <i>Bryaxis beroni</i> 6. <i>Catops coracinus</i> 7. <i>Catops picipes</i> 8. <i>Cryptophagus scutellatus</i> 9. <i>Duvalius zivkovi</i> 10. <i>Duvalius beroni</i> 11. <i>Duvalius papasoffi</i> 12. <i>Micrambe translatus</i> 13. <i>Mycetaea hirta</i> 14. <i>Pheggomisetes buresi</i> 15. <i>Pheggomisetes buresi medenikensis</i> 16. <i>Pheggomisetes globiceps lakatnicensis</i> 17. <i>Pheggomisetes globiceps mladenovi</i> 18. <i>Pheggomisetes globiceps stoicevi</i> 19. <i>Pheggomisetes radevi</i> 20. <i>Quedius mesomelinus skoraszewskyi</i> 21. <i>Radevia hanusi</i> 22. <i>Rambousekiella ledenikensis</i> 23. <i>Vratzaniola pandurskii</i>
Collembola- 11 (2)	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Bonetogastrura cavicola</i> 2. <i>Certophysella armata</i> 3. <i>Heteromurus nitidus</i> 4. <i>Onychiurus bureschi</i> 5. <i>Onychiurus ghidinii</i> 6. <i>Onychiurus postumicus</i> 7. <i>Onychiurus sensitivus</i> 8. <i>Onychiurus</i>

	<p><i>subgranulosus</i></p> <p>9. <i>Orchesella villosa</i> var. <i>devergens</i></p> <p>10. <i>Pseudosinella duodecimocellata</i></p> <p>11. <i>Tomocerus vulgaris</i></p>		
ГРУПА	ВИДОВЕ		
Copepoda- 16 (4)	<p>1. <i>Acanthocyclops vernalis</i></p> <p>2. <i>Acanthocyclops viridis</i></p> <p>3. <i>Attheyella crassa</i></p> <p>4. <i>Bryocamptus zschokkei tatrensis</i></p> <p>5. <i>Bryocamptus pygmaeus</i></p> <p>6. <i>Bryocamptus minutus</i></p> <p>7. <i>Diacyclops bisetosus</i></p> <p>8. <i>Diacyclops clandestinus</i></p> <p>9. <i>Diacyclops languidoides</i></p> <p>10. <i>Elaphoidella balkanica</i></p> <p>11. <i>Eucyclops s. serrulatus</i></p> <p>12. <i>Megacyclops viridis</i></p> <p>13. <i>Paracyclops fimbriatus</i></p> <p>14. <i>Paracamptus schmeili</i></p> <p>15. <i>Speocyclops infernus</i></p> <p>16. <i>Speocyclops lindbergi</i></p>		
Diplopoda- 11 (4)	<p>1. <i>Balkanopetalum armatum</i></p> <p>2. <i>Balkanophoenix borisi</i></p> <p>3. <i>Brachydesmus</i> sp.</p> <p>4. <i>Bulgarosoma bureschi</i></p> <p>5. <i>Glomeris pustulata</i></p> <p>6. <i>Polydesmus renschi</i></p> <p>7. <i>Strongylosoma stigmatosum</i></p> <p>8. <i>Trachysphaera orchidani</i></p> <p>9. <i>Trachysphaera</i> sp.</p> <p>10. <i>Typhloiulus bureschi</i></p> <p>11. <i>Typhloiulus longipes</i></p>		
Diplura- 2 (2)	<p>1. <i>Plusiocampa bureschi</i></p> <p>2. <i>Plusiocampa rauseri</i></p>		
Diptera- 29 (0)	<p>1. <i>Acantholeria cineraria</i></p> <p>2. <i>Actina nitens</i></p> <p>3. <i>Cypsela nigra</i></p> <p>4. <i>Cypsela nitida</i></p> <p>5. <i>Drosophila fasciata</i></p> <p>6. <i>Eccoptomera emarginata</i></p> <p>7. <i>Eccoptomera pallescens</i></p> <p>8. <i>Exechia furcata</i></p> <p>9. <i>Exechia indecisa</i></p> <p>10. <i>Exechia intersecta</i></p> <p>11. <i>Exechia vizzavonensis</i></p> <p>12. <i>Fungivora ornate</i></p> <p>13. <i>Heleomyza serrata</i></p> <p>14. <i>Heteromyza atricornis</i></p> <p>15. <i>Heteromyza comixta</i></p> <p>16. <i>Leptocera</i> sp.</p> <p>17. <i>Liancalus virens</i></p> <p>18. <i>Limonia nubeculosa</i></p> <p>19. <i>Limosina racovitzae</i></p> <p>20. <i>Megaselia fusca</i></p> <p>21. <i>Nycteribia schmidli</i></p>		
			<p>22. <i>Nycteribia vexata</i></p> <p>23. <i>Penicillidia conspicua</i></p> <p>24. <i>Penicillidia dufouri</i></p> <p>25. <i>Rhymosia fenestralis</i></p> <p>26. <i>Scoliocentra brachypterna</i></p> <p>27. <i>Stylidia biarticulata</i></p> <p>28. <i>Triphleba antricola</i></p> <p>29. <i>Triphleba aptina</i></p>
ГРУПА	ВИДОВЕ		
Gastropoda- 7 (2)	<p>1. <i>Agriolimax bureschi</i></p> <p>2. <i>Belgrandiella hessei</i></p> <p>3. <i>Daudebardia</i> sp.</p> <p>4. <i>Oxychilus depressus</i></p> <p>5. <i>Oxychilus glaber striarius</i></p> <p>6. <i>Saxurinator buresi</i></p> <p>7. <i>Vitrea diaphana</i></p>		
Hymenoptera- 1 (0)		1	<i>Amblyteles bipunctatus</i>
Isopoda- 11 (6)	<p>1. <i>Bureschia bulgarica</i></p> <p>2. <i>Hyloniscus riparius</i></p> <p>3. <i>Porcellium balkanicum</i></p> <p>4. <i>Protelsonia lakatnicensis</i></p> <p>5. <i>Protracheoniscus ubliensis</i></p> <p>6. <i>Sphaeromides bureschi</i></p> <p>7. <i>Trachelipus balticus</i></p> <p>8. <i>Trichoniscus anophthalmus</i></p> <p>9. <i>Trichoniscus bureschi</i></p> <p>10. <i>Tricyphoniscus bureschi</i></p> <p>11. <i>Vandeloniscellus bulgaricus</i></p>		
Lepidoptera- 12 (0)	<p>1. <i>Allucita hubneri</i></p> <p>2. <i>Autophila dilucida</i></p> <p>3. <i>Autophila limbata</i></p> <p>4. <i>Digitivalva granitella</i></p> <p>5. <i>Digitivalva pulicariae</i></p> <p>6. <i>Hypena rostralis</i></p> <p>7. <i>Inachis io</i></p> <p>8. <i>Scoliopteryx libatrix</i></p> <p>9. <i>Tinea</i> sp.</p> <p>10. <i>Triphosa dubitata</i></p> <p>11. <i>Triphosa sabaudiata</i></p> <p>12. <i>Ypsolophus wolfschlaegeri</i></p>		
Nematoda- 7 (0)	<p>1. <i>Acrobeloides</i> sp.</p> <p>2. <i>Cephalobius persegneis</i></p> <p>3. <i>Chiloplacus</i> sp.</p> <p>4. <i>Eucephalobius mucronatus</i></p> <p>5. <i>Fictor factor</i></p> <p>6. <i>Helicotylenchus vulgaris</i></p> <p>7. <i>Plectus</i> sp.</p>		
Oligochaeta- 5 (1)	<p>1. <i>Allolobophora biserialis</i></p> <p>2. <i>Fridericia</i> sp.</p> <p>3. <i>Delaya</i> [=Haplotaxis] <i>bureschi</i></p> <p>4. <i>Henlea subterranea</i></p> <p>5. <i>Octolasion lacteum</i></p>		

ГРУПА	ВИДОВЕ
Opiliones- 10 (2)	1. <i>Egaenus convexus</i> 2. <i>Lacinius gallipoliensis</i> 3. <i>Leiobunum rumelicum</i> 4. <i>Paralola buresi</i> 5. <i>Paranemastoma bureschi</i> 6. <i>Paranemastoma radewi</i> 7. <i>Phalangium opilio</i> 8. <i>Pyza bosnica</i> 9. <i>Trogulus tricarinatus</i> 10. <i>Zacheus crista</i>
Ostracoda 1 (1)	<i>Pseudocandona eremita</i>
Protozoa- 2 (0)	1. <i>Tokophria</i> sp. 2. <i>Vorticella</i> sp.
Pseudoscorpiones- 5 (2)	1. <i>Balkanoroncus hadzii</i> 2. <i>Chernes hanii</i> 3. <i>Chthonius</i> sp. 4. <i>Neobisium beroni</i> 5. <i>Roncus mahnerti</i>
Scorpiones- 1 (0)	<i>Euscorpilus carpathicus</i>
Siphonaptera-4 (0)	1. <i>Ischnopsyllus octactenus</i>

	2. <i>Nycteridopsylla ancyluris johanae</i> 3. <i>Nycteridopsylla eusarca</i> 4. <i>Nycteridopsylla trigona balcanica</i>
Thysanura-1 (0)	<i>Trigonophthalmus banaticus</i>
Trichoptera- 6 (0)	1. <i>Grammotaulius nitidus</i> 2. <i>Micropterna nycterobia</i> 3. <i>Micropterna sequaxs</i> 4. <i>Stenophylax meridiorientalis</i> 5. <i>Stenophylax mitis</i> 6. <i>Stenophylax permistus</i>

1.15.1.7.3. Богатство на групите с по-висш ранг установени в пещерите на ПП "Врачански Балкан"

Броят на троглобионтите/стигиобионтите е даден в скоби в последната графа.

Група (латинско име)	Група (българско име)	Брой видове (троглобионти/стигиобионти)
1. Protozoa	Гърваци	2 (0)
2. Amphipoda	Амфиподи (мамарци)	1 (1)
3. Copropoda	Копеподи	16 (4)
4. Isopoda	Мокрици	11 (6)
5. Ostracoda	Остракоди	1 (1)
6. Bivalvia	Миди	1 (0)
7. Nematoda	Нематоди	7 (0)
8. Oligochaeta	Малочетинести червеи	5 (1)
9. Gastropoda	Охлюви	7 (2)
10. Acari	Акари	16 (0)
11. Araneae	Паяци	23 (1)
12. Pseudoscorpiones	Псевдоскорпиони	5 (2)
13. Scorpiones	Скорпиони	1 (0)
14. Opiliones	Опилиони	10 (2)
15. Chilopoda	Стоножки	10 (1)
16. Diplopoda	Многоножки	11 (4)
17. Diplura	Диплури	2 (2)
18. Thysanura	Тизанури	1 (0)
19. Collembola	Колемболи	11 (2)
20. Coleoptera	Твърдокрили	23 (12)
21. Diptera	Двукрили	29 (0)
22. Hymenoptera	Ципокрили	1 (0)
23. Lepidoptera	Пеперуди	12 (0)
24. Siphonaptera	Бълхи	4 (0)
25. Trichoptera	Ручейници	6 (0)
26. Aves	Птици	1 (0)

1.15.2.1. Гръбначна фауна в ПП "Врачански Балкан": видово богатство, степен на проученост, вероятен брой видове

Клас/Разред	Брой видове в парка	Брой видове в резервата	Брой видове в България	Степен на проученост в парка ***	Вероятен брой видове
Клас Pisces Риби	11*	0	122**	90%	12
Клас Amphibia Земноводни	11	7	18	90%	12
Клас Reptila Влечуги	15	7	36	90%	16
Клас Aves Птици	181	129	428	90%	196
Клас Mammalia Бозайници	58	33	100	90%	65
ОБЩО	276	176	704	90%	301

* установени около границите на парка

** - сладководна рибна фауна

*** - засяга само проучеността на видовия състав.

1.15.2.2. Консервационен статус на гръбначната фауна установена в ПП "Врачански Балкан"

Клас	Установени видове в парка	Консервационен статус								
		ЗБР	ЧК	BERN	IUCN	92/43	CITES	BONN	Ramsar	SPEC
Риби	11	5	-	4	DD-1	5	-	-	-	-
Земноводни	11	11	-	11	LC-11	8	-	-	-	-
Влечуги	15	9	1	15	VU-1 LR-3 LC-4	12	2	-	-	-
Птици	181	157	38	173	VU-2 LR-1	55	40	80	2	101
Бозайници	58	30	4	42	VU-6 LR-15 NT-3 LC-2	27	3	21	-	-
ОБЩО	276	212	43	245	VU-9 LR-19 NT-3 LC-17 DD-1	107	45	101	2	101

Консервационен статус: ЗБР – Закон за биологичното разнообразие (2002+допълнения); ЧК - Червена книга на НР България (1985); BERN - Бернска конвенция; IUCN 2006 - Червен списък на застрашените видове по Международен съюз за защита на природата; 92/43 - Директива 92/43 на съвета на ЕИО за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна; CITES - Конвенция за международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора; BONN- Конвенцията за защита на мигриращите видове диви животни (включително Споразумението за опазване на популациите от европейски прилепи); RAMSAR - Конвенцията за влажните зони от международно значение, особено като местообитания за водолюбива птици; SPEC - Видове птици от европейско природозащитно значение по TUCKER & HEATH (1994).

1.15.2.1.1. Видов състав и консервационен статус на рибите в района на ПП "Врачански Балкан"

ВИД	река Ботуня	река Искър	ЗБР	БЕРН	92/43	IUCN
1. <i>Leuciscus cephalus</i> (речен кефал)	Да	Да				
2. <i>Chondrostoma nasus</i> (скобар)	Да	Да				
3. <i>Gobio gobio</i> (обикновена кротушка)	Да	Да				
4. <i>Barbus barbatus</i> (бяла мряна)	Да	Не	+		+	
5. <i>Barbus meridionalis</i> (черна мряна)	Да	Да	+		+	
6. <i>Alburnus alburnus</i> (уклей)	Да	Не				
7. <i>Alburnoides bipunctatus</i> (говедарка)	Да	Да		+		
8. <i>Rhodeus amarus</i> (горчивка)	Да	Да	+	+	+	
9. <i>Phoxinus phoxinus</i> (лещанка)	Да	Да				
10. <i>Cobitis elongatoides</i> (щипок)	Не	Да	+	+	+	
11. <i>Sabanejewia balcanica</i> (балкански щипок)	Не	Да	+	+	+	DD
ОБЩО:	9	9	5	4	5	1

1.15.2.2.1. Списък на видовете земноводни и данни за тяхното разпространение в ПП «Врачански Балкан»

1. *Salamandra salamandra* (Linnaeus, 1758) Дъждовник

Нови данни: р. Лева над водопада Боров Камък, ларви, 7.07.1997, К. Дончев набл.; м. Кленово Буче, с. Горно Озирово, ларви, 8.07.1997, К. Дончев набл.; в разрушен кладенец в м. Погледец, с. Челопек, ларви, 22.05.1999, 3.06.1999, К. Дончев набл.; в р. Лева между с. Згориград и м. Боров Камък, многократно, юли-ноември 1999, К. Дончев набл.; под водопада Скакля, ларви, 21.07.2006, К. Дончев набл.; Манастирски Дол, ларви, 26.08.2006, К. Дончев набл.; североизточно от с. Долно Озирово, 22.09.2006, К. Дончев набл.

Дъждовникът е най-често срещаното опашато земноводно в Западна Стара планина. На територията на парка се среща във широк височинен диапазон, като достига до горната горска граница (ок. 1100-1200 m). Най-висока е числеността му в смесените гори от мизийски бук, където обитава влажни долове с добре развит подлес (ДОНЧЕВ, 2001).

2. *Triturus vulgaris* (Linnaeus, 1758) Малък гребенест тритон

Литературни данни: в микроводоем северозападно от връх Бегличка могила, 1350 m, юни 2005, Н. Цанков, А. Стоянов набл. (TZANKOV & STOYANOV, in prep.).

Нови данни: в микроводоем С3 от връх Бегличка могила, 1320 m, май 1995, Б. Петров & П. Стоев набл.; idem., многократно от 1997 до 2000 г., както и на 29.05.2004, К. Дончев набл.; пещера Тошина дупка, с. Главаци, 8 екз. паднали в пропастта, 3.04.1999, Б. Петров набл.; микроводоем в м. Говедарнико, землище на с. Миланово, 7.05.1998, К. Дончев набл.; микроводоем Смилъовска локва, северно от вр. Кръстанова Могила, 26.05.1998, К. Дончев набл.; ручей западно от Вратцата, край пътя за Леденика, 26.05.1998, К. Дончев набл.

Това е най-дребният от видовете тритони установени у нас. Среща се предимно в малки водоеми, канавки, изворчета, мочури, корита на чешми и другаде. Рядко се отдалечава от водата. Често е установяван заедно с *Triturus karelinii* и *Tr. cristatus*.

3. *Triturus cristatus* (Laurenti, 1768) Северен гребенест тритон

Литературни данни: в микроводоем северозападно от връх Бегличка могила, 1350 m, юни 2005, Н. Цанков, А. Стоянов набл. (TZANKOV & STOYANOV, in prep.).

Нови данни: пещера Тошина дупка, с. Главаци, 3 екз. паднали в пропастта, 3.04.1999, Б. Петров набл.; многократно в трите микроводоема под вр. Бегличка могила, от 1998 до 2000 г. както и на 29.05.2004, К. Дончев набл. [sub *T. karelinii*].

До 2003 г., под това име бяха включени няколко вида тритони и находките от централните части на страната, включително Врачанска планина бяха причисляване към този комплекс от видове. След анатомични и биохимични изследвания беше изяснено, че вида *Tr. cristatus* не се среща у нас. По-късно, през 2005 г., вида беше открит в Сезерозападна България (TZANKOV & STOYANOV, in prep.), а по време на теренните проучвания беше открит и на територията на парка. До провеждането на по-детайлни морфологични прегледи, разпространението и относителната численост на този вид в парка остава неизвестна.

4. *Triturus karelinii* (Strauch, 1870) Южен гребенест тритон

Литературни данни: локвите около гр. Враца [като *Triturus cristatus karelinii*] (КОВАЧЕВ, 1912).

Нови данни: многократно в два микроводоема в м. Кравя, южно от вр. Пешка, от 1998 до 2001 г., К. Дончев набл.

Предвид скорошното изясняване, че видът *Triturus cristatus* също живее на територията на парка, на този етап не е ясно, кой от двата вида е по-многочислен във Врачанска планина.

5. *Bufo bufo* (Linnaeus, 1758) Кафява крастава жаба

Нови данни: р. Черна, 22.05.1997, К. Дончев набл.; р. Глухарка, югоизточно от с. Лютаджик, 22.05.1997, К. Дончев набл.; микроводоем северозападно от Бегличка могила, ларва, 21.07.1997, К. Дончев набл.; сипей под водопада Скакля, ювенилен, 2.09.1997, К. Дончев набл.; м. Леденика, ювенилен, 6.06.1998, К. Дончев набл.; idem., 20.08.1998, К. Дончев набл.; р. Черна под пещерата Соколската дупка, 26.06.1998, К. Дончев набл.; м. Трудовашката чешма, северозападно от с. Згориград, 2.07.1999, К. Дончев набл.; х. Горски дом, ювенилен, 13.08.1999, К. Дончев набл.; р. Лева между с. Згориград и м. Боров камък, 13.09.1999, 7.07.2001, 29.05.2004, К. Дончев набл.; над водопада Боров камък, 1000 m н.м.в., 1.08.2006, Б. Петров набл.; р. Лева при прохода Вратцата, 17.04, 9.05.2000, 23.07.2006, К. Дончев набл.; Манастирски Дол, ларви и новометаморфозирали, 26.08.2006, К. Дончев набл.

Кафявата крастава жаба е често срещан вид в почти цяла България и Врачанска планина не е изключение. Както отбелязва ДОНЧЕВ (2001), видът е широко разпространен в парка, като обитава най-разнообразни местообитания от най-ниските точки на парка (ок. 250 m) до билните водоеми под вр. Бегличка могила на 1350 m.

6. *Bufo viridis* Laurenti, 1768 Зелена крастава жаба

Нови данни: под вр. Кръстанова могила, 21.07.1997, К. Дончев набл.; южно от вр. Замбина могила, 6.06.1998, К. Дончев набл.; Черепишкия манастир, 7.08.1998, К. Дончев, набл.

Зелената крастава жаба е по-редкия вид от краставите жаби на територията на парка. Като по-сухолюбив вид, обитава разнообразни местообитания, но избягва гъстите, влажни гори. Във Врачанска планина е установявана до около 1150 m (ДОНЧЕВ, 2001).

7. *Rana ridibunda* Pallas, 1771 Голяма водна жаба

Голямата водна жаба е най-многочислената и често срещана жаба у нас. Обитава всички видове стоящи водни площи и речни течения. Във Врачанска планина се среща почти навсякъде, но е по-честа в долните течения на реките и около р. Искър. В парка обикновено е установявана под 1000 m, но по изключение се изкачва до 1150 m (в локви край мина Медна, К. Дончев набл.)

8. *Rana dalmatina* Bonaparte, 1840 Дългокрака горска жаба

Нови данни: пещера Тошина дупка, с. Главаци, 3 екз. паднали в пропастта и над 20 екз. в гората наоколо, 3.04.1999, Б. Петров набл.; покрай пътя между х. Пършевица и извора Додил, 4 екз., 11.07.2006, Б. Петров & К. Дончев набл.; на 2 km от Лютаждик в долината на р. Черна, 2 екз., 1.08.2006, Б. Петров набл.

Дългокраката горска жаба също е често срещан вид в България. По-висока е числеността и в мезофилни широколистни гори в средно-планинския пояс, въпреки че е установена и около горната граница на гората. Обикновен вид в парка от 250 m до 1350 m.

9. *Bombina variegata* (Linnaeus, 1758) Жълтокоремна бумка

Литературни данни: около гара Елисейна (БУРЕШ & ЦОНКОВ, 1942).

Обикновен вид жаба почти в цялата страна. Среща в почти навсякъде в парка, като предпочита да е близо до вода.

10. *Hyla arborea* (Linnaeus, 1758) Жаба-дървесница

Дървесницата е широко разпространен в България вид. Мъжките издават силен, характерен звук, по който вида може да бъде регистриран дори без да бъдат улавяни екземпляри. Най-високо е установена в микроводоемите под вр. Бегличка могила (1300-1350 m).

11. *Rana temporaria* Linnaeus, 1758 Планинска водна жаба

Нови данни: в микроводоем С3 от връх Бегличка могила, 1350 m, май 1995, Б. Петров & П. Стоев набл.; idem., 30.07.1997, 7.05.1998, 23.07.2006, К. Дончев набл.; над водопада Боров камък, 1100 m, 2 екз. 1.08.2006, Б. Петров набл. микроводоемите в м. Кравя, южно от вр. Пешка, 29.04.1998, К. Дончев набл.; м. Говедарнико в заемлището на с. Миланово, 11.06.1998, К. Дончев набл.; р. Лева около водопада. Боров Камък, многократно от 1999 до 2001 г., К. Дончев набл.; източно от м. Аргото, с. Очин Дол, 20.08.2006, К. Дончев набл.

Тази водна жаба е обитател предимно на планинските райони у нас и много рядко се среща под 600 m н.м.в. Най-многочислена е над 800-1000 m, където обитава потоци, мочури, езера и други "водни" местообитания. Счита се за глациален реликт.

1.15.2.2.2. Списък на видовете влечуги и данни за тяхното разпространение в ПП «Врачански Балкан»
1. *Testudo hermanni* Gmelin, 1789 Шипоопашата костенурка

Литературни данни: при с. Вършец (КОВАЧЕВ, 1912).

Нови данни: над с. Лютаджик, по пътя за мест. Чавките, 600 m н.м.в., 2 екз., август 1995, Б. Петров набл.; над с. Главаци, по ливадите над пещерата Тошина дупка, 1 женска, 11.07.2006, Б. Петров & К. Дончев набл.; м. Трудовашката Чешма, северозападно от с. Згориград, 23.05.1997, намерена на шосето от И. Иванов, К. Дончев определил.

Шипоопашатата костенурка е значително по-разпространения вид сухоземна костенурка в СЗ България в сравнение с шипобедрената костенурка. Данните от територията на парка са твърде малко, за да бъде дадена обективна оценка за състоянието на популацията и съвременните причини за намаляване на нейната численост. По всяка вероятност, редкостта на костенурките се крие в нарушената възрастова структура вследствие на антропогенно зависими, а също и на естествени фактори.

2. *Testudo graeca* (Linnaeus, 1758) Шипобедрена костенурка

Литературни данни: с. Главаци, пещерата "Мътница" (= Тошина дупка), 1 коруба, (БЕШКОВ и др., 1967).

Нови данни: с. Долно Озирово, под масива Креща, запазена черупка от яйце, юли 2006, Г. Стоянов събр., Б. Петров определил.

Северозападната граница на разпространението на вида в България минава през Врачанска планина и находките на шипобедрени костенурки в района са изключително редки. На този етап не е възможно да се даде оценка за относителната численост на вида в парка и района въобще.

Testudo spp.- на асфалтовия път между Миланово и разклона за с. Дружево, 1 едър екз., 800 m н.м.в., август 1995, Б. Петров набл.

Има и редица непубликувани сведения на колеги за наблюдавани костенурки, които не са били определяни до видово ниво. Според сведенията от местни жители живеещи в западната част на парка (с. Долно Озирово, с. Горно Озирово, с. Лютаджик), костенурките са били значително по-често срещани в миналото, отколкото са сега. Като най-честата причина за тяхното намаляване беше посочено събирането им в близкото минало за храна, продажба, лечение и други браконьерски цели.

3. *Emys orbicularis* (Linnaeus, 1758) Обикновена блатна костенурка

Обикновената блатна костенурка е рядък вид в района и не среща във вътрешността на парка поради липса на подходящи местообитания. Засега е установена от нас само покрай р. Искър, под с. Оплетня. По сведения на колеги се среща и около водоемите под пещерата Тошина дупка при с. Главаци.

4. *Anguis fragilis* Linnaeus, 1758 Слепок

Литературни данни: около гр. Враца (където е известен с името "слепигъш"); Манастира "Седемте престола"; между гара Лакатник и Своге (БУРЕШ & ЦОНКОВ, 1933).

Личните данни и наблюденията на много колеги без съмнение показват, че слепокът е обикновен и често срещан вид на територията на целия парк. Установени са и двата подвида, които се срещат у нас: "планинския" *A. fragilis fragilis* и "равнинния" *A. fragilis colchicus*.

5. *Lacerta agilis* Linnaeus, 1758 Ливаден гушер

Литературни данни: няма

Нови данни: между махала Ражишка (с. Миланово) и Паметника, ок. 700 m н.м.в., 1 женска, 16.06.1999, Вл. Бешков набл.

Ливадният гушер е вид с ограничено разпространение в България. Живее по влажни ливади във високите полета и в планините у нас, по изключение и на по-ниски места в Източна България. Засега е известно едно единствено находище на територията на парка. Най-близките му находища са ливадите под вр. Яворец над с. Лакатник и поляните на прохода Петрохан. Не е изключено да се среща и другаде, но засега няма сигурни теренни данни от границите на парка.

6. *Lacerta viridis* (Laurenti, 1768) Зелен гушер

Зеленият гушер е широко разпространен в България вид гушер и почти никога не се отбелязва в полевите дневници. Често срещан вид на територията на целия парк, но не е установяван в най-високите части на планината.

7. *Darevskia praticola* (Eversmann, 1834) (= *Lacerta praticola*) Горски гушер

Литературни данни: над с. Оплетня, 500 m н.м.в., 2 екз., 3.05.1987, Б. Наумов набл. (NAUMOV, 2005).

Нови данни: м. Рашов дол, с. Лютиброд, 11.03.1999, К. Дончев набл.; м. Погледец, с. Челопек, 9.04.1999, 3.06.1999, К. Дончев набл.; между с. Миланово и Кобилини стени, юли 2007, Н. Цанков набл.

Горският вид се среща на много места в България, но разпространението му е точково в зависимост от наличието на предпочитаните от вида местообитания. Предвид присъствието на обрасли с рехави гори терени предполагаме, че се среща на повече места в парка.

8. *Podarcis muralis* (Laurenti, 1768) Стенен гушер

Литературни данни: Манастира "Седемте престола"; около гара Лакатник (БУРЕШ & ЦОНКОВ, 1933).

Стенният гушер е най-разпространения в България вид гушер. Среща се навсякъде където има скални разкрития, дори с минимална площ. В топлите, карстови местообитания в ниските части на парка е активен почти целогодишно. Служи за храна на много видове змии и други животни.

9. *Ablepharus kitaibelii* Bibron & Bory, 1833 Късокрак гушер, сцинк

Литературни данни: гара Лакатник, по сипеите под скалите срещу гарата, 16.09.1957, П. Берон набл.; подножието на Врачански Балкан, 1 km южно от гр. Враца, 13.09.1959, Вл. Бешков набл. (БЕШКОВ, 1961).

Нови данни: над с. Зверино, 3 екз. по пътеката за Кристалната ниша, 26.07.1990, Б. Петров набл.; над с. Оплетня към Кобилини стени, 1989-1991, многократно, висока численост, Б. Петров набл.; сипей под Централната стена на прохода Вратцата, многократно, 1993-2005, Б. Петров набл.; махала Свражен, април 1994, Вл. Бешков набл.; м. Рашов Дол, с. Лютиброд, 11.03.1999, К. Дончев набл.; м. Средния ключ, южно от вр. Бегличка Могила, 20.08.2006, К. Дончев набл.; западно от вр. Поп, с. Очин дол, 16.09.2006, К. Дончев набл.; ливадите около Скрадни дол, северно от с. Елисейна, 16.09.2006, К. Дончев набл.

Късокракият гушер има ограничено, точково разпространение в България. Предполагаме, че в парка се среща на много повече места отколкото показват теренните данни.

10. *Dolichophis caspius* (Gmelin, 1789) (= *Coluber caspius*, *Hierophis caspius* Gmelin, 1789) Голям стрелец

Нови данни: над с. Оплетня, 2 екз. покрай пътеката за х. Пършевица, 14.10.1989, Б. Петров & Д. Духалов набл.; idem., многократно в долината под масива на Кобилини стени, 1989-1993, Б. Петров и др.; гара Лакатник, над Алпийска поляна, 1 мъжки, 12.06.1990, Б. Петров набл.; на много места по асфалтовия път между гара Лакатник и Лютиброд, 1990-2006, Б. Петров набл.; между Лютиброд и Челопек, 1 екз. убит на пътя, 11.08.2006, Б. Петров & Г. Стоянов набл.; с. Миланово, гробището, юли 2002 г., Вл. Бешков набл.; Черепишкия манастир, 28.07.1998, К. Дончев набл.; вр. Калето, северно от с. Долно Озирова, 6.04.2000, К. Дончев набл.;

Големият стрелец е най-широко разпространената змия в България. Предпочита топли, слънчеви склонове, с множество камъни, дупки, храсти и е често срещан в карстови местообитания. На територията на парка е чест в периферните, по-ниски части на планината покрай р. Искър и по протежение на всичките и притоци. Среща се и в подножието на северните и западните склонове на Врачанска планина, но отсъства в териториите с гъсти гори и много рядко се изкачва над 800 m.

11. *Coronella austriaca* (Laurenti, 1768) Медянка

Литературни данни: при гр. Враца; при Черепишкия манастир (КОВАЧЕВ, 1912).

Нови данни: гара Лакатник, Алпийска поляна, 1 мъжки, 8.08.1991, Б. Петров набл.; гара Лакатник, под масива на Вражите дупки, 3 екз., 2.10.1993, Б. Петров набл.; до Кристалната пещера над с. Зверино, 900 m н.м.в., 1990 г., Вл. Бешков набл.; ливадите над с. Зверино, 25.07.1997, К. Дончев набл.; м. Варниците, северозападно от с. Павлоче, 19.05.1999, К. Дончев набл.; м. Боров Камък, 23.08.1999, К. Дончев набл.; м. Леденика, 4.05.2000, К. Дончев набл.; в дола югоизточно от Манастирски дол, с. Павлоче, 9.09.2006, К. Дончев набл.

Медянката е често срещана змия в Северозападна България и Врачанска планина не е изключение. Въпреки, че са съобщени сравнително малко данни, тази змия може да се смята за обикновен вид навсякъде в парка с изключение на високите, билни части на планината.

12. *Zamenis longissimus* (Laurenti, 1768) (*Elaphe longissima* (Laurenti, 1768) Смок мишкар

Литературни данни: при Черепишкия манастир (КОВАЧЕВ, 1912).

Нови данни: гара Лакатник, устието на Петренски дол, 1 женски, 17.05.1990, Б. Петров набл.; idem. 1 ювенилен, 7.10.2000, Б. Петров & Вл. Бешков;

м. Учителски колонии, 11.06.1998, К. Дончев набл.; югоизточно от с. Бистрец, 30.04.1999, К. Дончев набл.; м. Курдовица, северозападно от с. Павлоче, 26.05.1999, К. Дончев набл.; м. Липата, западно от с. Челопек, 3.06.1999, К. Дончев набл.; м. Леденика, 25.05 и 4.07.2000, К. Дончев набл.; с. Горна Бела речка, по пътя над гробището, 1 мъжки, 19.09.2002, Б. Петров & Вл. Бешков; с. Главаци, м. Кална Мътница, 2 възрастни, в зида на изоставената резиденция под пещерата Тошина дупка, 11.08.2006, Б. Петров, К. Дончев, Г. Стоянов набл.; Друтов дол, северно от с. Зверино, 15.07.2006, К. Дончев набл.

Предвид наличието на подходящи местообитания, смокът-мишкар е вероятно най-често срещаната змия в парка. Предпочита мезофилни гори като се изкачва в планината до ок. 1200 m. Числеността му предполагаме е висока на територията на цялата планина. Служи за храна на някои хищни видове птици, включително и скалния орел (ДОНЧЕВ, 2001).

13. *Natrix tessellata* (Laurenti, 1768) Сива водна змия

Литературни данни: при Черепишкия манастир (КОВАЧЕВ, 1912).

Нови данни: в канавка до асфалтовия път при с. Оплетня, 2 екз., май 1989, Б. Петров набл.; в Петренски дол до гара Лакатник, многократно, Вл. Бешков набл.; р. Искър под Черепишки манастир, 18.08.1998, К. Дончев набл.; р. Искър под сп. Черепиш, 2.09.2006, К. Дончев, набл.; край язовира в м. Кална Мътница, с. Главаци, 6.04.1999, К. Дончев набл.;

Поради предпочитанията си към рибата като основен източник за храна, сивата водна змия се среща само в ниските, периферни части на парка, където има реки и влажни зони с голяма площ. Установените находища са разположени покрай р. Искър и предполагаме, че видът не се отдалечава далеч от нея.

14. *Natrix natrix* (Linnaeus, 1758) Жълтоуха водна змия

Няма точни литературни данни за обитанието на вида, но предвид широкото му разпространение в цялата страна, многократните лични наблюдения и множество съобщения от колеги, видът е установяван на територията на целия парк с изключение на високите, билни части. Във Врачанска планина са установени и двете форми (подвида), които са познати у нас: ивичест тип "*persa*" и безивичест "*natrix*" тип. Обитава в близост до водоеми, канавки, заблатени участъци, крайречни местообитания и другаде. Храни се с предимно с жаби, тритони, ларви, много по-рядко риба и безгръбначни животни.

15. *Vipera ammodytes* (Linnaeus, 1758) Пепелянка

Литературни данни: гара Лакатник, между Темната дупка и моста на р. Искър; около с. Паволче (БУРЕШ & ЦОНКОВ, 1934); 1 km източно от вр. Пършевица, 1450 m н.м.в., 21.08.1959, Вл. Бешков & А. Попов набл. (БЕШКОВ, 1961).

Нови данни: района на гара Лакатник (на Алпийска поляна, под Ражишката пещера, Петренски дол, около Вражите дупки, под паметника), 1995-2006, Б. Петров набл.; Враца, по сипеите над прохода Вратцата, над 10 екз., 1995-2006, Б. Петров набл.; с. Оплетня, сухата река над селото под Кобилини стени, над 20 екз., 1989-2006, Б. Петров и др. набл.; под водопада Боров Камък, 22.07-13.09.1999, К. Дончев и др. набл.; над водопада Боров камък, септември 1996, Н. Цветков, К. Дончев набл.; Лакатнишки скали, 31.07.1997, К. Дончев набл.; м. Околчица, 14.06.1998, К. Дончев набл.; Черепишкия манастир, 23.07.1998, К. Дончев набл., м. Войводин дол, източно от с. Згориград, 9.05.2000, К. Дончев набл.; Вратцата, 12.03.1999, К. Дончев набл.; м. Креща, североизточно от с. Долно Озирово, 6 и 7.04.2000, К. Дончев набл.; м. Войводин дол, източно от с. Згориград, 9.05.2000, К. Дончев набл.; над кв. Медковец, 9.05.2000, К. Дончев набл.; край х. Горски дом, 8.08.2000, К. Дончев набл.; м. Козята вода, северно от с. Очин дол, 19.08.2006, К. Дончев набл.; м. Курдовица, северозападно от с. Павлоче, 9.09.2006, К. Дончев набл.; на запад от вр. Поп, 16.09.2006, К. Дончев, набл.; под водопада Шопката, северозападно от с. Павлоче, 30.09.2006, К. Дончев, набл.

В цяла северозападна България се среща червеноопашатия подвид на пепелянката (*Vipera ammodytes ammodytes*). Във Врачанска планина са установени най-късно (7.11.1970) и най-рано (16.2.1958) активните пепелянки в България (БЕШКОВ, 1993). Също така е установена и най-високо намерената в планините у нас пепелянка (БЕШКОВ, 1961). Предпоставка за тези "рекорди" са специфичния микроклимат на южните склонове на планината, където сняг почти не се задържа, а скалистите разкрития се изкачват до самото било. Единственият вид ОТРОВНА ЗМИЯ в парка!

1.15.2.2.3. Видов състав и природозащитен статус на земноводните (Amphibia) установени в ПП "Врачански Балкан"

ЛАТИНСКО ИМЕ	БЪЛГАРСКО ИМЕ	Разпространение				ЗБР	ЧК	IUCN	БЕРН	92/43 ЕЕС
		1	2	3	4					
AMPHIBIA	ЗЕМНОВОДНИ									
Caudata	Опашати									
1. <i>Salamandra salamandra</i>	Дъждовник		+		+	III	-	LC	III	-
2. <i>Triturus vulgaris</i>	Малък гребенест тритон		+		?	III	-	LC	III	-
3. <i>Triturus cristatus</i>	Северен гребенест тритон		+		?	II, III	-	LC	II	IV
4. <i>Triturus karelinii</i>	Южен гребенест тритон		+		?	II, III	-	LC	II	IV
Anura	Безопашати									
5. <i>Bufo bufo</i>	Кафява крастава жаба	+			+	III	-	LC	III	-
6. <i>Bufo viridis</i>	Зелена крастава жаба	+			+	III	-	LC	II	IV
7. <i>Rana ridibunda</i>	Голяма водна жаба	+			+	IV	-	LC	III	V
8. <i>Rana dalmatina</i>	Горска дългокрака жаба	+			+	II	-	LC	II	IV
9. <i>Rana temporaria</i>	Планинска водна жаба					II, IV		LC	III	V
10. <i>Bombina variegata</i>	Жълтокоремна бумка	+			+	II	-	LC	II	II, IV
11. <i>Hyla arborea</i>	Жаба дървесница	+			+	II, III	-	LC	II	IV
ОБЩО		6	4		7	11	0	0	11	8

Разпространение: 1. ПОВСЕМЕСТЕН В БЪЛГАРИЯ 2. ОГРАНИЧЕНО РАЗПРОСТРАНЕНИЕ (ЛОКАЛНО, САМО В ПЛАНИНИТЕ, РЕДКИ ВИДОВЕ) 3. НЯМА ДАННИ 4. РЕЗЕРВАТ "ВРАЧАНСКИ КАРСТ"

ЗБР Закон за биологичното разнообразие (2002), Приложения II и III

IUCN IUCN 2006 Red List of Threatened Species (www.redlist.org) **VU** (vulnerable) - уязвим, **NT** (near threatened) – потенциално застрашен; **LR** (lower risk) - нисък риск; **LC** (least concern) – слабо застрашен

ЧК Червена книга на Република България, том II Животни (1985)
3 – застрашен

92/43 ЕЕС Директива 92/43 на Съвета на ЕИО за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна; Приложения II, IV

БЕРН Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция); Приложение II и III

1.15.2.2.4. Видов състав и природозащитен статус на влечугите (Reptilia) установени в ПП "Врачански Балкан"

ЛАТИНСКО ИМЕ	БЪЛГАРСКО ИМЕ	Разпространение				ЗБР	ЧК	IUCN	БЕРН	92/43 ЕЕС	CITES
		1	2	3	4						
REPTILIA	ВЛЕЧУГИ										
Testudines	Костенурки										
1. <i>Emys orbicularis</i>	Обикновена блатна костенурка	+				II, III		LR	II	II, IV	
2. <i>Testudo hermanni</i>	Шилоопашата костенурка	+				II, III		LR	II	II, IV	II
3. <i>Testudo graeca</i>	Шипобедрена костенурка	+				II, III		VU	II	II, IV	II
Sauria	Гущери										
4. <i>Anguis fragilis</i>	Слепок	+			+	III			III		
5. <i>Podarcis muralis</i>	Стенен гущер	+			+			LC	II	IV	
6. <i>Lacerta agilis</i>	Ливаден гущер		+						II	IV	
7. <i>Lacerta viridis</i>	Зелен гущер	+			+			LC	II	IV	
8. <i>Darevskia praticola</i>	Горски гущер		+						III		
9. <i>Ablepharus kitaibelii</i>	Късокрак гущер		+			III		LC	II	IV	
Serpentes	Змии										
10. <i>Dolichophis caspius</i>	Голям стрелец	+			+	III			II	IV	
11. <i>Coronella austriaca</i>	Медянка		+			III			II	IV	
12. <i>Zamenis longissimus</i>	Смок мишкар	+			+	III	3		II	IV	
13. <i>Natrix tessellata</i>	Сива водна змия	+							II	IV	
14. <i>Natrix natrix</i>	Жълтоуха водна змия	+			+			LR	III		
15. <i>Vipera ammodytes</i>	Пепелянка	+			+	IV		-	II	IV	
ОБЩО		11	4		7	9	1	1	15	12	2

Разпространение: 1. ПОВСЕМЕСТЕН В БЪЛГАРИЯ 2. ОГРАНИЧЕНО РАЗПРОСТРАНЕНИЕ (ЛОКАЛНО, САМО В ПЛАНИНИТЕ, РЕДКИ ВИДОВЕ) 3. НЯМА ДАННИ 4. РЕЗЕРВАТ "ВРАЧАНСКИ КАРСТ"

ЗБР Закон за биологичното разнообразие (2002), Приложения II и III

IUCN IUCN 2006 Red List of Threatened Species (www.redlist.org) **VU** (vulnerable) - уязвим, **NT** (near threatened) – потенциално застрашен; **LR** (lower risk) - нисък риск; **LC** (least concern) – слабо застрашен

ЧК Червена книга на Република България, том II Животни (1985) 3 – застрашен

92/43 ЕЕС Директива 92/43 на Съвета на ЕИО за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна; Приложения II, IV

БЕРН Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция); Приложение II и III

CITES Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора-Приложение II

1.15.2.3.1. Видов състав, характер на пребиваване и природозащитен статус на клас Птици (Aves) в ПП "Врачански Балкан"

ВИД	1	2	3	З Б Р	Ч К	IUC N	S P E C	RA MS AR	B E R N	CI T E S	B O N N	9 2 / 4 3	7 9/ 4 0 9
1. Голям корморан (<i>Phalacrocorax carbo</i>)		+	+		3			*	*				
2. Нощна чапла (<i>Nycticorax nycticorax</i>)		+		*			*		*			*	*
3. Малък воден бик (<i>Ixobrychus minutus</i>)		+		*			*		*		*	*	*
4. Малка бяла чапала (<i>Egretta garsetta</i>) **		+		*					*	*			*
5. Сива чапла (<i>Ardea cinerea</i>)		+	+	*					*				
6. Червена чапла (<i>Ardea purpurea</i>)		+		*	3		*		*		*	*	*
7. Голяма бяла чапла (<i>Egretta alba</i>)		+	+	*	3			*	*	*	*		*
8. Черен щъркел (<i>Ciconia nigra</i>)	+	+		*	3		*		*	*	*	*	*
9. Бял щъркел (<i>Ciconia ciconia</i>)	+	+		*			*		*		*	*	*
10. Сива гъска (<i>Anser anser</i>)			+	*	3				*		*		*
11. Голяма белочела гъска (<i>Anser albifrons</i>)			+						*		*		*
12. Зеленоглава патица (<i>Anas platyrhynchos</i>)	+	+	+						*		*		*
13. Лятно бърне (<i>Anas querquedula</i>)		+					*		*	*	*	*	*
14. Зимно бърне (<i>Anas crecca</i>)		+	+						*	*	*		*
15. Фиш (<i>Anas penelope</i>)		+	+						*	*	*		*
16. Малък лешояд (<i>Neophron percnopterus</i>)	+			*	3		*		*	*	*	*	*
17. Белоглав лешояд (<i>Gyps fulvus</i>) *		+		*	3		*		*	*	*	*	*
18. Черна каня (<i>Milvus migrans</i>)		+		*	3		*		*	*	*	*	*
19. Тръстикова блатар (<i>Circus aeruginosus</i>)		+		*	3				*	*	*		*
20. Полски блатар (<i>Circus cyaneus</i>)		+		*	P		*		*	*	*	*	*
21. Ливаден блатар (<i>Circus pygargus</i>)		+		*	P		*		*	*	*	*	*
22. Степен блатар (<i>Circus macrorus</i>)		+		*	P	LR/nt	*		*	*	*	*	*
23. Голям ястреб (<i>Accipiter gentilis</i>)	+	+	+	*	3				*	*	*		

ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПП "ВРАЧАНСКИ БАЛКАН"

ВИД	1	2	3	З Б Р	Ч К	IUC N	S P E C	RA MS AR	B E R N	CI TE S	B O N N	9 2 / 4 3	7 9/ 4 0 9
24. Малък ястреб (<i>Accipiter nisus</i>)	+	+	+	*	3				*	*	*		
25. Късопръст ястреб (<i>Accipiter brevipes</i>)		+		*	3		*		*	*	*	*	*
26. Осояд (<i>Pernis apivorus</i>)	+	+		*	3		*		*	*	*	*	*
27. Обикновен мишелов (<i>Buteo buteo</i>)	+	+	+	*					*	*	*		
28. Белоопашат мишелов (<i>Buteo rufinus</i>)	+	+	+	*	3		*		*	*	*	*	*
29. Северен мишелов (<i>Buteo lagopus</i>)		+	+	*					*	*	*		
30. Малък креслив орел (<i>Aquila pomarina</i>)	+	+		*	3		*		*	*	*	*	*
31. Скален орел (<i>Aquila chrysaetos</i>)	+	+	+	*	P		*		*	*	*	*	*
32. Кръстат орел (<i>Aquila heliaca</i>) * / **		+		*	3	VU C1	*		*	*	*	*	*
33. Малък орел (<i>Hieraetus pennatus</i>)	+	+		*	3		*		*	*	*	*	*
34. Орел змияр (<i>Circaetus gallicus</i>)	+	+		*	3		*		*	*	*	*	*
35. Орел рибар (<i>Pandion haliaetus</i>)		+		*	3		*		*	*	*	*	*
36. Обикновена ветрушка (<i>Falco tinnunculus</i>)	+	+	+	*			*		*	*	*		
37. Вечерна ветрушка (<i>Falco vespertinus</i>)		+		*	P		*		*	*	*		
38. Малък сокол (<i>Falco columbarius</i>)		+	+	*					*	*	*		*
39. Сокол орко (<i>Falco subbuteo</i>)	+	+		*	3				*	*	*		
40. Сокол скитник (<i>Falco peregrinus</i>)	+	+	+	*	3		*		*	*	*	*	*
41. Ловен сокол (<i>Falco cherrug</i>) *			+	*	3		*		*	*	*		*
42. Пъдпъдък (<i>Coturnix coturnix</i>)	+	+					*		*		*	*	*
43. Лещарка (<i>Bonasa bonasia</i>)		+		*	3				*				
44. Планински кеклик (<i>Alectoris graeca</i>)	+		+				*		*			*	*
45. Яребица (<i>Perdix perdix</i>)	+	+	+				*		*			*	*
46. Ливаден дърдавец (<i>Crex crex</i>)	+			*	3	VU	*		*			*	*

ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПП "ВРАЧАНСКИ БАЛКАН"

ВИД	1	2	3	З Б Р	Ч К	IUC N	S P E C	RA MS AR	B E R N	CI T E S	B O N N	9 2 / 4 3	7 9/ 4 0 9
47. Планински дъждосвирец (<i>Eudromias morinellus</i>)**		+		*					*		*		*
48. Речен дъждосвирец (<i>Charadrius dubius</i>)	+	+		*					*		*		
49. Голям горски водобегач (<i>Tringa ochropus</i>) **		+		*	3				*		*		
50. Малък горски водобегач (<i>Tringa glareola</i>)		+		*					*		*	*	*
51. Късокрил кюкавец (<i>Actitis hypoleucos</i>)	+	+							*		*		
52. Горски бекас (<i>Scolopax rusticola</i>) *		+			P		*		*		*	*	*
53. Полудив/скален гълъб (<i>Columba livia var. domestica</i>)	+	+	+										
54. Гълъб хралупар (<i>Columba oenas</i>)	+	+	+	*	3		*		*			*	*
55. Гривяк (<i>Columba palumbus</i>)	+	+	+				*		*				*
56. Обикновена гургулица (<i>Streptopelia turtur</i>)	+	+					*		*	*		*	*
57. Обикновена кукувица (<i>Cuculus canorus</i>)	+	+		*					*				
58. Козодой (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	+			*			*		*			*	*
59. Чухал (<i>Otus scops</i>)	+	+		*			*		*	*			
60. Бухал (<i>Bubo bubo</i>)	+		+	*	3		*		*	*			*
61. Домашна кукумявка (<i>Athene noctua</i>)	+	+	+	*			*		*	*			
62. Горска улулица (<i>Strix aluco</i>)	+	+	+	*			*		*	*			
63. Уралска улулица (<i>Strix uralensis</i>) **	+			*	P				*	*			*
64. Ушата сова (<i>Asio otus</i>)	+			*					*	*			
65. Блатна сова (<i>Asio flammeus</i>)		+		*	P				*	*		*	*
66. Черен бързолет (<i>Apus apus</i>)	+	+		*					*				
67. Блед бързолет (<i>Apus pallidus</i>)		+		*					*				
68. Белогръд бързолет (<i>Apus melba</i>)	+	+		*					*				

ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПП "ВРАЧАНСКИ БАЛКАН"

ВИД	1	2	3	З Б Р	Ч К	IUC N	S P E C	RA MS AR	B E R N	CI T E S	B O N N	9 2 / 4 3	7 9/ 4 0 9
69. Земеродно рибарче (<i>Alcedo atthis</i>)		+					*		*			*	
70. Обикновен пчелояд (<i>Merops apiaster</i>)	+	+					*		*		*		
71. Синявица (<i>Coracias garrulus</i>) *	+	+		*			*		*		*	*	*
72. Папуняк (<i>Upupa epops</i>)	+	+		*					*				
73. Въртошийка (<i>Jynx torquilla</i>)	+	+		*			*		*				
74. Черен кълвач (<i>Dryocopus martius</i>)	+	+	+	*	Р				*				*
75. Зелен кълвач (<i>Picus viridis</i>)	+	+	+	*			*		*				
76. Сив кълвач (<i>Picus canus</i>)	+	+		*			*		*			*	*
77. Малък пъстър кълвач (<i>Picoides minor</i>)	+	+	+	*					*				
78. Белогръб кълвач (<i>Picoides leucotus</i>)	+			*	Р				*				
79. Среден пъстър кълвач (<i>Picoides medius</i>)	+	+		*			*		*			*	*
80. Голям пъстър кълвач (<i>Picoides major</i>)	+	+	+	*					*			*	
81. Сирийски пъстър кълвач (<i>Picoides syriacus</i>)	+	+	+	*			*		*			*	
82. Дебелоклюна чучулига (<i>Melanocorypha calandra</i>) **	+	+		*			*		*			*	*
83. Ушата чучулига (<i>Eramophila alpestris subalpina</i>)	+	+	+	*					*				
84. Късопръста чучулига (<i>Calandrella cinerea</i>) **		+		*			*		*			*	*
85. Качулата чучулига (<i>Galerida cristata</i>)	+	+		*			*		*				
86. Горска чучулига (<i>Lullula arborea</i>)	+	+		*			*		*			*	*
87. Полска чучулига (<i>Alauda arvensis</i>)	+	+		*			*		*			*	*
88. Брегова лястовица (<i>Riparia riparia</i>)		+		*			*		*				
89. Скална лястовица (<i>Hirundo rupestris</i>)	+	+		*					*				

ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПП "ВРАЧАНСКИ БАЛКАН"

ВИД	1	2	3	З Б Р	Ч К	IUC N	S P E C	RA MS AR	B E R N	C I T E S	B O N N	9 2 / 4 3	7 9/ 4 0 9
90. Селска лястовица (<i>Hirundo rustica</i>)	+	+		*			*		*				
91. Червенокръста лястовица (<i>Hirundo daurica</i>)	+	+		*					*				
92. Градска лястовица (<i>Delichon urbica</i>)	+	+		*					*				
93. Жълта стърчиопашка (<i>Motacilla flava</i>)		+		*					*				
94. Планинска стърчиопашка (<i>Motacilla cinerea</i>)	+	+	+	*					*				
95. Бяла стърчиопашка (<i>Motacilla alba</i>)	+	+	+	*					*				
96. Полска бърбрица (<i>Anthus campestris</i>)	+	+		*			*		*			*	*
97. Ливадна бърбрица (<i>Anthus pratensis</i>)		+	+	*			*		*				
98. Горска бърбрица (<i>Anthus trivialis</i>)	+	+		*					*				
99. Планинска бърбрица (<i>Anthus spinoletta</i>)	+	+	+	*					*				
100. Червеногърба сврачка (<i>Lanius collurio</i>)	+	+		*			*		*			*	*
101. Черночела сврачка (<i>Lanius minor</i>)	+	+		*			*		*			*	*
102. Сива сврачка (<i>Lanius excubitor</i>)		+	+	*			*		*				
103. Червеноглава сврачка (<i>Lanius senator</i>)	+	+		*			*		*				
104. Воден кос (<i>Cinclus cinclus</i>)	+	+	+	*					*				
105. Орехче (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	+	+	+	*					*				
106. Пъстрогуша завирушка (<i>Prunella collaris</i>)	+	+	+	*					*				
107. Сивогуша завирушка (<i>Prunella modularis</i>)		+	+	*			*		*				
108. Копринарка (<i>Bombycilla garrulus</i>)		+	+	*					*				
109. Червеногърдка (<i>Erithacus rubecula</i>)	+	+	+	*			*		*		*		
110. Северен славей (<i>Erithacus luscini</i>)		+		*					*		*		

ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПП "ВРАЧАНСКИ БАЛКАН"

ВИД	1	2	3	З Б Р	Ч К	IUC N	S P E C	RA MS AR	B E R N	CI TE S	B O N N	9 2 / 4 3	7 9/ 4 0 9
111. Южен славей (<i>Erithacus megarhynchos</i>)	+	+		*			*		*		*		
112. Домашна червеноопашка (<i>Phoenicurus ochrurus</i>)	+	+	+	*					*		*		
113. Градинска червеноопашка (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	+	+		*			*		*		*		
114. Ръждивогушо ливадарче (<i>Saxicola rubetra</i>)	+	+		*			*		*		*		
115. Черногушо ливадарче (<i>Saxicola torquata</i>)	+	+		*			*		*		*		
116. Сиво каменарче (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	+	+		*					*		*		
117. Испанско каменарче (<i>Oenanthe hispanica</i>)	+	+		*			*		*		*		
118. Пъстър скален дрозд (<i>Monticola saxatilis</i>)	+	+		*			*		*		*	*	
119. Син скален дрозд (<i>Monticola solitarius</i>)		+		*			*		*		*		
120. Белогуш дрозд (<i>Turdus torquatus</i>)		+		*			*		*		*		
121. Кос (<i>Turdus merula</i>)	+	+	+	*			*		*		*	*	*
122. Хвойнов дрозд (<i>Turdus pilaris</i>)		+	+	*			*		*		*		*
123. Беловежд дрозд (<i>Turdus iliacus</i>)		+	+	*			*		*		*	*	*
124. Поен дрозд (<i>Turdus philomelos</i>)	+	+		*			*		*		*	*	*
125. Имелов дрозд (<i>Turdus viscivorus</i>)	+	+		*			*		*		*	*	*
126. Градински присмехулник (<i>Hippolais icterina</i>)	+	+		*			*		*		*		
127. Малък маслинов присмехулник (<i>Hippolais pallida</i>)	+	+		*			*		*		*		
128. Ястребогушо коприварче (<i>Sylvia nisoria</i>)	+	+		*			*		*		*	*	*
129. Градинско коприварче (<i>Sylvia borin</i>)		+		*			*		*		*		
130. Голямо черноглаво коприварче (<i>Sylvia atricapilla</i>)	+	+		*			*		*		*		

ВИД	1	2	3	З Б Р	Ч К	IUC N	S P E C	RA MS AR	B E R N	CI TE S	B O N N	9 2 / 4 3	7 9/ 4 0 9
131.Голямо белогушо коприварче (<i>Sylvia communis</i>)	+	+		*			*		*		*		
132.Малко белогушо коприварче (<i>Sylvia curruca</i>)	+	+		*					*		*		
133.Жълтоглаво кралче (<i>Regulus regulus</i>)	+	+	+	*			*		*		*		
134.Червеноглаво кралче (<i>Regulus ignicapillus</i>)		+	+	*			*		*		*		
135.Брезов пеец (<i>Phylloscopus trochilus</i>)		+		*					*		*		
136.Елов пеец (<i>Phylloscopus collybita</i>)	+	+		*					*		*		
137.Буков пеец (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	+	+		*			*		*		*		
138.Жалобна мухоловка (<i>Ficedula hypoleuca</i>)		+		*			*		*		*		
139.Полубеловрата мухоловка (<i>Ficedula semitorquata</i>)	+	+		*			*		*		*	*	*
140.Беловрата мухоловка (<i>Ficedula albicollis</i>)		+		*			*		*		*	*	*
141.Червеногуша мухоловка (<i>Ficedula parva</i>)	+	+		*					*		*		*
142.Сива мухоловка (<i>Muscicapa striata</i>)	+	+		*			*		*		*		
143.Дългоопашат синигер (<i>Aegithalos caudatus</i>)	+	+	+	*					*				
144.Лъскавоглав синигер (<i>Parus palustris</i>)	+	+	+	*					*				
145.Жалобен синигер (<i>Parus lugubris</i>)	+	+	+	*			*		*				
146.Матовоглав синигер (<i>Parus montanus</i>)	+	+	+	*					*				
147.Черен синигер (<i>Parus ater</i>)	+	+	+	*					*				
148.Голям синигер (<i>Parus major</i>)	+	+	+	*					*				
149.Син синигер (<i>Parus caeruleus</i>)	+	+	+	*			*		*				
150.Горска зидарка (<i>Sitta europaea</i>)	+	+	+	*					*				

ВИД	1	2	3	З Б Р	Ч К	IUC N	S P E C	RA MS AR	B E R N	CI T E S	B O N N	9 2 / 4 3	7 9/ 4 0 9
151. Скалолазка (<i>Tichodroma muraria</i>)	+	+	+	*					*				
152. Горска дърволазка (<i>Certhia familiaris</i>)	+	+	+	*					*				
153. Градинска дърволазка (<i>Certhia brachydactyla</i>) **		+		*			*		*				
154. Жълта овесарка (<i>Emberiza citrinella</i>)	+	+	+	*			*		*				
155. Зеленогуша овесарка (<i>Emberiza cirius</i>)	+			*			*		*				
156. Градинска овесарка (<i>Emberiza hortulana</i>)	+	+		*			*		*			*	*
157. Сива овесарка (<i>Emberiza calandra</i>)	+	+	+	*			*		*				
158. Сивоглава овесарка (<i>Emberiza cia</i>)	+	+	+	*			*		*				
159. Обикновена чинка (<i>Fringilla coelebs</i>)	+	+	+	*			*		*				
160. Планинска чинка (<i>Fringilla montifringilla</i>)		+	+	*					*				
161. Диво канарче (<i>Serinus serinus</i>)	+	+		*			*		*				
162. Зеленика (<i>Carduelis chloris</i>)	+	+	+	*			*		*				
163. Елшова скатия (<i>Carduelis spinus</i>)		+	+	*			*		*				
164. Щиглец (<i>Carduelis carduelis</i>)	+	+	+	*					*				
165. Обикновено конопарче (<i>Acanthis cannabina</i>)	+	+	+	*			*		*				
166. Обикновена кръсточовка (<i>Loxia curvirostra</i>)		+	+	*					*				
167. Червенушка (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)	+	+	+	*					*				
168. Черешарка (<i>Coccothraustes coccothraustes</i>)	+	+	+	*					*				
169. Розов скорец (<i>Sturnus roseus</i>)		+		*	Р				*				
170. Обикновен скорец (<i>Sturnus vulgaris</i>)	+	+											*
171. Авлига (<i>Oriolus oriolus</i>)	+	+		*					*				
172. Домашно врабче (<i>Passer domesticus</i>)	+	+	+										

ВИД	1	2	3	З Б Р	Ч К	IUC N	S P E C	RA MS AR	B E R N	CI T E S	B O N N	9 2 / 4 3	7 9/ 4 0 9
173.Полско врабче (<i>Passer montanus</i>)	+	+	+						*				
174.Сойка (<i>Garrulus glandarius</i>)	+	+	+										*
175.Сврака (<i>Pica pica</i>)	+	+											*
176.Сокерица (<i>Nucifraga caryocatactes</i>)		+	+	*					*				
177.Хайдушка гарга (<i>Pyrrhocorax graculus</i>)	+	+	+	*					*				
178.Чавка (<i>Corvus monedula</i>)	+	+	+				*					*	*
179.Полска врана (<i>Corvus frugilegus</i>)		+	+										*
180.Сива врана (<i>Corvus corone cornix</i>)	+	+	+										*
181.Гарван (<i>Corvus corax</i>)	+	+	+	*									

*- Видове за които има данни, че в миналото са гнездили във Врачанска планина (територията, която сега обхваща ПП "Врачански Балкан"), но понастоящем не са установени по време на размножаване.

** - Видове установени в миналото според информация от литературни източници във Врачанска планина- територията, която в момента обхваща ПП "Врачански Балкан".

Легенда и методика

1. Гнездови период. Включва видове птици, установени през размножителния период. При определяне степента на сигурност (достоверност) при гнездене е използвана методиката на Yeatman (1976), която включва следните категории:

• **Възможно гнездене:**

0 - Вид, наблюдаван през размножителния период.

1.- Вид наблюдаван през размножителния период в подходящ за гнезденето му биотоп.

2.- Пеещ мъжки, наблюдаван поне веднъж през размножителния период.

• **Твърде вероятно гнездене:**

3.- Двойка наблюдавана през размножителния период в подходящ за гнездене биотоп.

4.- Демонстриране от вида на заета гнездова територия, през интервал от няколко дни.

5.- Брачни игри и копулация.

6.- Полети за смяна на партньорите при мътене.

7.- Прояви на тревога показващи наличие на малки или на гнезда.

8.- Наличие на мътилно петно при птица държана в ръка.

9.- Строеж на гнездо.

• **Сигурно гнездене:**

10.- Прояви на тревожно или симулативно (ранена птица) поведение от възрастните птици.

11.- Празно гнездо или черупки от яйца.

12.- Не летящи малки.

13.- Възрастни птици, които често посещават недостъпни за наблюдение места.

14.- Пренасяне на храна за малките или фекални торбички при излитане от гнездото.

15.- Гнездо с яйца.

16.- Гнездо с малки.

2. Прелет, скитания. Включва видове установени по време на сезонните миграции-пролетната и есенната. Тук са включени и видовете птици при които се наблюдават вертикални миграции през есенно-зимния период, а също така и скитанията- след гнездови, при полово незрели птици не участващи в размножаването и т. н.

3. Зимуване. Включва видове, които са наблюдавани по време на зимуване в парка. Някои от тях се размножават в района, а при други появата им е свързана с миграциите през есенно-зимния период. Това се отнася и за видове установени, като зимуващи в района и размножаващи се извън територията на България - в Средна и Северна Европа.

Природозащитен статус

ЗБР- Закон за биологичното разнообразие (ДВ бр. 77/9.08.2002): Приложения 2, 3, 4 и 6.

ЧК- Видове, включени в ЧЕРВЕНА КНИГА на НР БЪЛГАРИЯ Т. II.- ЖИВОТНИ (1985); три категории на застрашеност: **Р-** рядък; **З-** застрашен; **И-** изчезнал.

IUCN- Червен списък на застрашените животни на Международен Съюз за Защита на Природата (Hilton-Taylor, C. (compiler) 2002. IUCN Red List of threatened Species. IUCN

Категория (ENGL)	Категория (BG)
1. VULNERABLE (VU)	Уязвим
2. LOWER RISK (LR)	Нисък риск
• Conservation Dependent (cd)	Зависим от защита
• Near Threatened (nr)	?

SPEC- Видове от европейско природозащитно значение, определени на базата на критериите в съответствие с техния световен и европейски статус и пропорционално с размерите на тази част от ареала им, която е разположена в Европа според "Птиците на Европа: Техния природозащитен статус" (Tucker & Heath, 1994). Видовете в SPEC са разделени в 4 категории:

- **SPEC 1:** Видове в Европа със световно природозащитно значение, поради статута им на световно застрашени, природозащитно зависими или недостатъчно проучени.

- **SPEC 2:** Видове, чиято световна популация е концентрирана в Европа и които имат неблагоприятен природозащитен статус в Европа.

- **SPEC 3:** Видове , чиято популация не е концентрирана в Европа, но техния природозащитен статус в Европа е неблагоприятен.

- **SPEC 4:** Видове , чиято световна популация е концентрирана в Европа и имат благоприятен природозащитен статус.

RAMSAR - Видове включени в Конвенцията за влажните зони от международно значение, особено като местообитания за водолюбивы птици.

BERN - Видове включени в Конвенцията за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания.

CITES - Видове включени в Конвенцията за международната търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна.

BONN - Видове включени в Конвенцията за защита на мигриращите видове диви животни.

92/43 - Видове включени в Директива 92/43 на Съвета на ЕИО за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

79/409/ЕЕС - Видове включени в Директива 79/409/ЕЕС на Европейския съюз за защита на дивите птици (Директива за птиците).

Видове установявани в близки прилежащи територии на ПП "Врачански Балкан", които отнасяме в категорията вероятни (очаквани) за територията на ПП:

1. Черен лешояд (<i>Aegypius monachus</i>)	10. Бойник (<i>Philomachus pugnax</i>)
2. Малка бяла чапла (<i>Egretta garzetta</i>)	11. Гугутка (<i>Streptopelia decaocto</i>)
3. Колхидски фазан (<i>Fasianus colchicus torquatus</i>)	12. Испанско врабче (<i>Passer hispaniolensis</i>)
4. Тракийски кеклик (<i>Alectoris chukar</i>)	13. Речен цвъркач (<i>Locustella fluviatilis</i>)
5. Сив жерав (<i>Grus grus</i>)	14. Мочурно шаварче (<i>Acrocephalus palustris</i>)
6. Обикновена калугерица (<i>Vanellus vanellus</i>)	15. Блатно шаварче (<i>Acrocephalus scirpaceus</i>)
7. Сребриста булка (<i>Pluvialis squatarola</i>)	16. Тръстиков дрозд (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)
8. Голяма бекарина (<i>Gallinago media</i>)	17. Брезова скатия (<i>Acanthis flammea</i>)
9. Средна бекарина (<i>Gallinago gallinago</i>)	

1.15.2.3.2. Брой на разреди, семейства и видове от клас Птици (Aves) на територията на ПП "Врачански Балкан"

Разред	Семейства	Видове
1. Pelecaniformes	1	1
2. Ciconiformes	2	8
3. Anseriformes	1	9
4. Falconiformes	3	26
5. Galliformes	1	4
6. Gruiformes	1	1
7. Charadriiformes	2	6
8. Columbiformes	1	4
9. Cuculiformes	1	1
10. Caprimulgiformes	1	1
11. Strigiformes	1	7
12. Apodiformes	1	3
13. Coraciiformes	4	4
14. Piciformes	1	9
15. Passeriformes	19	97
Общо	40	181

1.15.2.4.1. Видово богатство на клас Mammalia (Бозайници) в ПП "Врачански Балкан"- Insectivora, Rodentia, Lagomorpha, Artiodactyla, Carnivora.

ВИДОВЕ	РАЗПРОСТРАНЕНИЕ				СТАТУС
	1	2	3	4	
1. <i>Erinaceus concolor</i> (Martin, 1838)	+			+	ЗБР (Пр. 3)
2. <i>Talpa europaea</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	
3. <i>Sorex araneus</i> (Linnaeus, 1758)		+		+	Bern (Пр. III)
4. <i>Sorex minutus</i> (Linnaeus, 1766)		+		+	Bern (Пр. III)
5. <i>Neomys anomalus</i> (Cabrera, 1907)		+		+	Bern (Пр. III)
6. <i>Crocidura leucodon</i> (Hermann, 1780)	+			+	Bern (Пр. III)
7. <i>Crocidura suaveolens</i> (Pallas, 1811)	+			+	Bern (Пр. III)
8. <i>Sciurus vulgaris</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	Bern (Пр. III), IUCN 2006 (NT)
9. <i>Glis glis</i> (Linnaeus, 1766)	+			+	Bern (Пр. III), IUCN 2006 (LR/nt)
10. <i>Dryomys nitedula</i> (Pallas, 1778)	+			+	ЗБР (Пр. 2), Директива 92/43/ЕЕС (Пр. 4), Bern (Пр. III), IUCN 2006 (LR/nt)
11. <i>Muscardinus avellanarius</i> (Linnaeus, 1758)		+		+	ЗБР (Пр. 2 и 3), Директива 92/43/ЕЕС (Пр. 4), Bern (Пр. III), IUCN 2006 (LR/nt)
12. <i>Sylvaemus sylvaticus</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	
13. <i>Sylvaemus flavicollis</i> (Melchior, 1837)	+			+	
14. <i>Apodemus agrarius</i> (Pallas, 1771)		+		+	
15. <i>Mus musculus</i> (Linnaeus, 1758)	+				
16. <i>Rattus rattus</i> (Linnaeus, 1758)	+				
17. <i>Rattus norvegicus</i> (Berkenhout, 1769)	+				
18. <i>Microtus arvalis</i> (Pallas, 1778)	+				
19. <i>Microtus subterraneus</i> (de Selys - Longchamps, 1836)		+		+	
20. <i>Chionomys nivalis</i> (Martins, 1842)		+			Bern (Пр. III), IUCN 2006 (LR/nt)
21. <i>Clethrionomys glareolus</i> (Schreber, 1780)		+		+	
22. <i>Avicola terrestris</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	
23. <i>Nannospalax leucodon</i> (Nordmann, 1840)		+			IUCN 2006 (VU)
24. <i>Lepus capensis</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	Bern (Пр. III)
25. <i>Meles meles</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	Bern (Пр. III)
26. <i>Lutra lutra</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	ЗБР (Пр. 2 и 3), ЧК (заstraшен), Директива 92/43/ЕЕС (Пр. 2 и 4), Bern (Пр. II), CITES (Пр. I), IUCN 2006 (NT)
27. <i>Mustela nivalis</i> (Linnaeus, 1766)	+			+	ЗБР (Пр. 3), Bern (Пр. III)
28. <i>Mustela putorius</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	ЗБР (Пр. 4), Bern (Пр. III)
29. <i>Martes foina</i> (Erxleben, 1777)	+			+	Bern (Пр. III)
30. <i>Canis lupus</i> (Linnaeus, 1758)		+			ЗБР (Пр. 2 и 4), ЧК (заstraшен), Директива 92/43/ЕЕС (Пр. 4), Bern (Пр. II), CITES (Пр. II)
31. <i>Canis aureus</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	ЗБР (Пр. 4)
32. <i>Vulpes vulpes</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	

ВИДОВЕ	РАЗПРОСТРАНЕНИЕ				СТАТУС
	1	2	3	4	
33. <i>Felis silvestris</i> (Schreber, 1777)	+			+	ЗБР (Пр. 3), Директива 92/43/ЕЕС (Пр. 4), Bern (Пр. II), CITES (Пр. II)
34. <i>Sus scrofa</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	
35. <i>Cervus elaphus</i> (Linnaeus, 1758)		+			Bern (Пр. III)
36. <i>Capreolus capreolus</i> (Linnaeus, 1758)	+			+	Bern (Пр. III)

Очаквани видове

<i>Neomys fodiens</i> (Pennant, 1771)		+		+	БК (Пр. III)
<i>Spermophilus citellus</i> (Linnaeus, 1766)		+			ЗБР (Пр. 2), Директива 92/43/ЕЕС (Пр. 2 и 4), БК (Пр. II), IUCN 2006 (NT)
<i>Vormela peregusna</i> (Guldenstaedt, 1770)		+			ЗБР (Пр. 2 и 3), ЧК (заstraшен), БК (Пр. II)
<i>Martes martes</i> (Linnaeus, 1758)		+			ЗБР (Пр. 2 и 3), ЧК (заstraшен), БК (Пр. III)
<i>Lynx lynx</i> (Linnaeus, 1758)		+			ЗБР (Пр. 2 и 3), ЧК (*), Директива 92/43/ЕЕС (Пр. 2 и 4), БК (Пр. III),

(*) В изданието на ЧК от 1985г. рисът фигурира в категория "изчезнал". С оглед на последните данни за появата на вида у нас, той ще промени своя статус.

Легенда:

Разпространение

1. Повсеместен в България
2. Ограничено разпространение (локално, само в планините, редки видове)
3. Няма данни
4. Резерват "Врачански карст"

Резюме

Бозайната фауна на ПП "Врачански Балкан" включва 25 вида с повсеместно разпространение у нас (към тях е отнесен и чакалът, въпреки че разпространението му не покрива цялата страна – без високите части на планините) и 11 вида, които имат ограничено разпространение – обитават само или предимно планините, както и видове, които се срещат в почти цялата страна, но са редки и възискателни към условията на средата. Конкретните данни за резерват "Врачански карст" са оскъдни, но предвид екологичните особености на видовете и разпространението им в Западна Стара планина, може да се очаква 28 вида бозайници да обитават територията му или да навлизат в нея. Като цяло при бозайната фауна на България ендемизмът е слабо проявен. Подвидът на невестулката *Mustela nivalis galinthias* е балкански ендемит. От общо 36 вида, 9 са защитени на национално ниво (Червена книга на България, Закон за биологичното разнообразие), 20 на европейско ниво (Бернска конвенция, Директива 92/43/ЕЕС) и 9 на световно ниво (IUCN Red List, CITES).

От общо 36 вида, 9 са защитени на национално ниво (Червена книга на България, Закон за биологичното разнообразие), 20 на европейско ниво (Бернска конвенция, Директива 92/43/ЕЕС) и 9 на световно ниво (IUCN Red List, CITES).

Статус	ЗБР	ЧК	BERN	IUCN	92/43	CITES
Видове	9	2	20	Общо: 7 VU: 1 NT: 2 LR\nt: 4	5	3

1.15.2.4.2. Резултати от пролетното преброявяне на дивеча в района на ПП "Врачански Балкан" за 2006 г.

Държавно лесничество	Ловно стопански район	Обща площ [ха]	Благороден елен		Сърна		Дива свиня		Заяк	Вълк	Чакал	Лисица	Скитащи кучета
			М	Ж	М	Ж	М	Ж					
ДЛ Мездра	К-с "Вр.Балкан"	2914	1	2	7	9	9	15	45	6	18	26	17
ДЛ Враца	ЛСР Главаци	1630,4			4	4	4	3	95		4	5	
ДЛ Враца	ЛСР Бели извор	2699,4			4	3	2	3	160	1	3	6	
ДЛ Враца	ЛСР Згориград	1495,9			8	5	5	6	75	2	2	8	
ДЛ Враца	ЛСР Челопек	3528,8			7	4	3	4	180	1	2	8	
ДЛ Враца	ЛСР Враца VI	2415,9			1	1	1	1	140		4	7	
ДЛ Враца	ЛСР Враца IV	1220,4			4	4	3	4	70	1	4	6	
ДЛ Враца	ЛСР Враца II	3665,5			3	3	2	3	210		3	6	
ДЛ Враца	ЛСР Враца V	3015,8			6	5	5	6	150	2	4	8	
ДЛ Своге	Землището на с. Миланово	5103,3 дка/ха ?			37	58	19	30	119	5	8	37	
ДЛ Берковица	З-ща Г.Оризово, Д.Оризово, Г. Бела Речка, Д. Бела Речка	-			30	101	20	94	657				
ОБЩО			1	2	111	197	73	169	1901	18	52	117	17

1.15.2.4.3. Списък на установените видове Бозайници**Разред Insectivora (Насекомоядни)**

Сем. Erinaceidae

1. *Erinaceus concolor* Martin, 1838 (Белогръд таралеж)

Таралежът се среща в разнообразни местообитания: широколистни гори и техните крайнини, храсталаци, градини, синури и др. Според МАРКОВ (1968) той е разпространен в по-ниските предпланински части на Западна Стара планина, като околностите на Враца са сред местата, където е намиран най-често. По-конкретни данни за разпространението му в района на ПП "Врачански Балкан" дава ПЕТРОВ (1993-1995). Видът е установен в землищата на селата Паволче, Челопек, Зверино, гара Лакатник и Долно Оризово. Счита се за полезен вид, тъй като унищожава "вредители" на горското и селското стопанство. По данни от България таралежът има 100% срещаемост в погядките на бухала (*Bubo bubo*) (СИМЕОНОВ & БОЕВ, 1988).

Сем. Talpidae

2. *Talpa europaea* Linnaeus, 1758 (Къртица)

Къртицата обитава много разнообразни биотопи: ливади, влажни широколистни гори и техните крайнини, градини и др. По наши данни е широко разпространена на територията на парка, както в горите и ливадите по североизточните склонове на Врачанска планина, така и по билните части. Околностите на х. Леденика са сред местата, където МАРКОВ (1968) е открил най-много къртичини. Установена е също така в района на хижа Пършевица, Учителски колонии, с. Миланово, с. Очин дол, в пасищата и планинските ливади (АТАНАСОВ и др., 2001; ПЕТРОВ, 1993-1995). Въпреки че се счита за вредител по градините, къртицата е важен компонент на хранителните вериги, тъй като служи за храна от нощните хищни птици. Къртицата е основен компонент от хранителния спектър на бухала (СИМЕОНОВ & БОЕВ, 1988).

Сем. Soricidae

3. *Sorex araneus* Linnaeus, 1758 (Обикновена кафявозъбка)

Обикновената кафявозъбка е типичен за планинските райони на страната вид. Тя се среща във влажни гори, ливади и храсталаци. Установена е във Врачанско от МАРКОВ (1968). Предвид предпочитанието ѝ към биотопи с висока влажност, може да се предположи, че на територията на парка тази земеровка е широко разпространена като изключим карстовите терени и сухите билни части. Храни се основно с безгръбначни животни (най-съществен компонент на хранителния ѝ спектър са представителите на сем. Lumbricidae), но също така и с млади дребни гризачи и мърша. Служи за храна на нощни хищни птици.

4. *Sorex minutus* Linnaeus, 1766 (Малка кафявозъбка)

Малката кафявозъбка е типичен мезофилен вид, един от най-многобройните видове в планинските райони на страната (ПЕШЕВ и др., 2004), където обитава биотопи, сходни с тези, които предлага територията на парка. Всичко това ни дава основание да го включим в списъка на бозайната фауна на ПП "Врачански Балкан", въпреки че в наличните литературни източници липсват данни за разпространението ѝ в района. Подобно на голямата кафявозъбка, малката кафявозъбка обитава предимно влажни гори, ливади и храсталаци, но се среща и в по-топли и сухи места. Видът е основно насекомояден, поради което се счита за полезен. Компонент на хранителния спектър на нощни хищни птици.

5. *Neomys anomalus* Cabrera, 1907 (Малка водна земеровка)

Малката водна земеровка е разпространена в цялата страна, като обитава широк спектър от влажни местообитания (ПОПОВ & СЕДЕФЧЕВ, 2003). Според МАРКОВ (1968) видът е рядък за Западна Стара планина. Влажните местообитания в по-ниските части на Врачанска планина предлагат подходящи условия за тази земеровка, което ни дава основание да я включим в списъка на бозайната фауна на района. Вероятно до момента видът не е бил установен там поради ниската си плътност и недостатъчните изследвания. Малката водна земеровка се храни главно с безгръбначни животни. Полезен вид.

6. *Crocidura leucodon* Hermann, 1780 (Белокоремна белозъбка)

У нас видът е почти повсеместно разпространен: до около 1200 m н.в. (ПОПОВ & СЕДЕФЧЕВ, 2003). Обитава разнообразни местообитания – сухи ливади, крайнини на гори,

синури, храсталаци и др. Установена е над с. Оплетня (ПЕТРОВ, 1993-1995). Храни се предимно с безгръбначни животни. Белокоремната белозъбка е важен компонент на хранителния спектър на нощните хищни птици, което определя значението ѝ за хранителните вериги и за поддържане популациите на тези консервационно значими видове.

7. *Crocidura suaveolens* Pallas, 1811 (Малка белозъбка)

Малката белозъбка е типична за ниските части на страната, но макар и рядко се изкачва и в планините (ПОПОВ & СЕДЕФЧЕВ, 2003). Според МАРКОВ (1968) видът е разпространен по ниските склонове на Западна Стара планина. Обитава топли открити места, храсталаци, крайнини на гори и др. Основен компонент на хранителния спектър на нощните хищни птици, което, подобно на предходния вид, определя значението ѝ за хранителните вериги и за поддържане популациите на тези консервационно значими видове. Храна – различни безгръбначни животни, млади дребни гризачи, мърша, рядко семена и плодове.

Разред Rodentia (Гризачи)

Сем. Sciuridae

1. *Sciurus vulgaris* Linnaeus, 1758 (Катерица)

Видът е с повсеместно разпространение в страната. Обитава горите както в ниските, така и в по-високите части на планината МАРКОВ (1968). Среща се в широколистни и иглолистни гори. Храната ѝ се състои от семена, плодове, филизи и много рядко яйца на птици и техните малки в гнездата. Активна е денем. Строи гнезда от клони, които се отличават от тези на птиците по това, че отворът е разположен от долната страна. Спомага за разпространението на семената на дърветата и възобновяването на гората. Катерицата е една от основните плячки на златката и бухала.

Сем. Gliridae

2. *Glis glis* Linnaeus, 1766 (Обикновен сънливец)

Видът е широко разпространен в широколистните и смесените гори из цялата страна. Среща се още по скалисти места, в паркове и градини. Установен е в околностите на Враца от МАРКОВ (1968). Улавян е над с. Очин дол (ПЕТРОВ, 1993-1995). Кости от обикновен сънливец са намерени и в Соколската пещера над с. Лютаджик, в къщички за прилепи в мест. Баличин преслап под връх Соколец, по свода на Голямата пещера край с. Згориград. Може да се очаква да бъде намерен във всички гористи части на планината, както и в скалистите райони. Храни се с филизи, листа, кора, плодове, семена, насекоми, яйца и малки на птици. Прекарва зимата в хибернация, в изкопана от него дупка в земята. Често се заселва в таванските части на къщи и селскостопански постройки. Съставен компонент е в хранителния спектър на редица видове дневни и нощни грабливи птици, с особен дял в храната на бухала (СИМЕОНОВ & БОЕВ, 1988).

3. *Dryomys nitedula* Pallas, 1778 (Горски сънливец)

Горският сънливец е повсеместно разпространен у нас. Среща се предимно в горските райони. Според МАРКОВ (1968) видът е разпространен в иглолистните насаждения на високите части на Западна Стара планина. Може да се очаква да бъде установен и в широколистните гори по склоновете на Врачанска планина. Строи кълбовидни гнезда върху храсти, на 1-2 метра височина, но понякога се заселва и в хралупи и стари гнезда на птици или катерици. Подобно на обикновения сънливец прекарва студения период на годината в зимен сън в дупка в земята. През лятото се храни предимно с насекоми и яйца на птици, а през есента, когато натрупва мазнини за зимата, основно с дъбови и букови жълъди, орехи и плодове. Компонент на хранителния спектър на много нощни грабливи птици.

4. *Muscardinus avellanarius* Linnaeus, 1758 (Лешников сънливец)

Лешниковият сънливец се среща във всичките ни планини (в ниските части на страната е много по-рядък), като достига до горната граница на гората (ПОПОВ & СЕДЕФЧЕВ, 2003). Типичните му местообитания са влажните широколистни и смесени гори с богат подлес, техните крайнини, храсталаци и клековия пояс на високите части на планините. По данни на МАРКОВ (1968) видът се среща в широколистните гори по северните и южните склонове на Западна Стара планина. За вида няма конкретни данни за територията на ПП "Врачански Балкан", но това по всяка вероятност се дължи на недостатъчната проученост на бозайната фауна в района. Лешниковият сънливец се храни с растителни пъпки, семена, плодове и насекоми. Зимата прекарва в хибернация. Служи за храна на редица видове дневни и нощни грабливи птици.

Сем. Muridae

5. *Sylvaemus sylvaticus* Linnaeus, 1758 (Обикновена горска мишка)

Видът е типичен за ниските части на страната, но се среща и в планините до 1000 m н.в. Обитава разнообразни, но предимно антропогенно повлияни местообитания. Предвид това и факта, че в планините по принцип е рядка, очакваме да е разпространена в крайнини на гори, храсталаци и антропогенно повлияни места в ниските части на Врачанска планина, макар и с ниска численост. Хранителният ѝ спектър включва основно растителни части, но също така и някои безгръбначни животни. Става жертва на дневни и нощни грабливи птици и на бозайници. Съществен компонент е от храната на бухала (СИМЕОНОВ & БОЕВ, 1988). Вредител е по горски и селскостопански култури. Резервоар е на причинители на зоотии.

6. *Sylvaemus flavicollis* Melchior, 1837 (Жълтогърла горска мишка)

Повсеместно разпространен у нас, както в ниските части, така и в планините до 2000 m н. в. В повечето случаи е доминиращ вид (ПЕШЕВ и др., 2004). По данни на МАРКОВ (1968) видът обитава предимно горите в по-високите части на Западна Стара планина. Предполагаме, че видът е широко разпространен на територията на ПП "Врачански Балкан" с изключение на сухите карстови терени и билата на планината. Храни се с растителни части и безгръбначни животни. Жълтогърлата горска мишка е основна хранителна база за редица хищни бозайници и птици. Подобно на предходния вид, тя е съществен компонент от храната на бухала (СИМЕОНОВ & БОЕВ, 1988). Има известно значение като вредител за горското стопанство и житните култури. Резервоар на причинители на зоотии.

7. *Apodemus agrarius* Pallas, 1771 (Полска мишка)

Полската мишка е типична за влажните места в ниските части на страната, но на места се изкачва и в планините. Среща се в обрасли с разреждени дървета и храсти места, в долини на реки и др. Видът беше установен от нас на границата на резерват "Врачански карст" в близост до пещера Леденика на 830 m н.в. Това се явява едно от сравнително високите находища на вида у нас. Най-високото установено досега е около х. Узана в Стара планина (ПОПОВ В., непубл.). Полската мишка се храни основно със семена, плодове, насекоми и други безгръбначни. Служи за храна на различни видове нощни грабливи птици и бозайници. Счита се за вредител по житни и зеленчукови култури. Преносител е на причинители на зоотии.

8. *Mus musculus* Linnaeus, 1758 (Домашна мишка)

Синантропен вид, повсеместно разпространен в страната. Обитава жилищни и селскостопански постройки, околностите на населените места и градините. Установена е в х. Пършевица (ПЕТРОВ, 1993-1995), но се очаква да бъде установена във всички типични за нея местообитания в района на парка. Всеяден вид, но предпочита семена, което го превръща в основен вредител на складиранияте зърнени храни. Носител на причинителите на редица заболявания по животните и човека. Компонент е на хранителния спектър на влечуги, хищни птици и бозайници.

9. *Rattus rattus* Linnaeus, 1758 (Черен плъх)

Разпространен в цялата страна. Обитава предимно таванските помещения на жилища и други постройки, но понякога се заселва и извън човешките поселения. Храната му е главно растителна. Вредител на складирани храни и преносител на редица заболявания. Става жертва на хищни бозайници, птици и влечуги. Съществен компонент е в храната на бухала (СИМЕОНОВ & БОЕВ, 1988).

10. *Rattus norvegicus* Berkenhout, 1769 (Сив плъх)

Среща се в цялата страна, главно в жилища и други постройки. В такива места е установен и от МАРКОВ (1968) в района на Западна Стара планина. Стопанското и епидемиологичното му значение е сходно с това на черния плъх. С него се хранят различни видове бозайници и птици, включително бухала, египетския лешояд (МИЧЕВ, 1968) и други видове с консервационно значение. По данни от България сивият плъх има 100% срещаемост в погаките на бухала (СИМЕОНОВ & БОЕВ, 1988).

Сем. Arvicolidae

11. *Microtus arvalis* Pallas, 1778 (Обикновена полевка)

Обикновената полевка е широко разпространена у нас. Обитава открити места, сухи ливади и обработваеми площи в рамките на голям височинен градиент. Според МАРКОВ (1968) в Западна Стара планина този гризач се среща в градини, пасища, ливади и крайречни долини. Тя избягва горите и вероятно е доминиращ вид в откритите пасища по билните части на природния парк, където я установихме в екскременти на лисица. Обикновената полевка

представлява основна хранителна база за много видове хищни птици (бухал, забулена сова, горска ушата сова, кукумявка и др.) и бозайници (невестулка, порове, лисица, вълк), което определя значението ѝ за хранителните вериги. Вредител е по селскостопанските култури, особено в години на каламитет. Носител е на причинителите на редица заболявания.

12. *Microtus subterraneus* de Sèlys -Longchamps, 1836 (Подземна полевка)

Подземната полевка е широко разпространена в планинските райони у нас. Въпреки че липсват данни за района на ПП "Врачански Балкан", твърде вероятно е видът да бъде установен във влажните местообитания по склоновете на планината. Храни се основно със зелените части на растенията. Съществен хранителен ресурс за редица хищни птици, бозайници и влечуги (ПЕШЕВ и др., 2004). Резервоар е на протозойни заболявания.

13. *Chionomys nivalis* Martins, 1842 (Снежна полевка)

Снежната полевка е разпространена във високите части на нашите планини, включително и в Западна Стара планина. Типични местообитания са скалистите места и сипеите. Видът е установен в района на Черепишки манастир от PESHEV (1969), който определя популацията като залязваща. Това е най-ниското находище на снежна полевка в нашата страна – приблизително 240 m н.в. По късно видът е потвърден за района в погадки на горска ушата сова (*Asio otus*), събрани в пещерата "Скакля" (АТАНАСОВ и др., 2001). Използва растителна храна. Става жертва на хищни бозайници и птици. Няма стопанско значение. Епидемиологичното ѝ значение е несъществено предвид разпространението ѝ в специфични местообитания, обикновено разположени далече от селищата и земеделските земи.

14. *Clethrionomys glareolus* Schreber, 1780 (Кафява горска полевка)

Един от най-срещаните видове в планинските райони на страната. Установена е в горските местообитания на ПП "Врачански Балкан" от АТАНАСОВ и др. (2001). Храни се основно с растителна храна, гъби и лишеи, но също така и с насекоми, червеи и яйца. Чест компонент на хранителния спектър на редица хищни бозайници и птици, понякога и на влечуги. Вредител по младите горски насаждения, а през зимата и на складираните в хижки и стопански постройки храни. Носител е на възбудителите на някои заболявания.

15. *Avicola terrestris* Linnaeus, 1758 (Воден плъх)

Водният плъх има широко разпространение у нас. Среща се край брегове на реки и езера. Установен е по склоновете на Западна Стара планина от МАРКОВ (1968), по брегове на планински потоци, в речни долини, ливади и др. Храната му е основно растителна, рядко поглъща насекоми и риба. Става жертва на хищни бозайници, птици и риби. Считан е за вредител, тъй като с роевата си дейност поврежда диги и напоителни канали, понякога навлиза в зеленчуковите градини, разположени в близост до водоемите и е носител на причинителите на различни заболявания.

Сем. Spalacidae

16. *Nannospalax leucodon* Nordmann, 1840 (Белозъбо сляпо куче)

Сляпото куче има мозаично разпространение из цялата страна в рамките на голям височинен градиент. Среща се в пасища, ливади, храсталаци, светли гори и обработваеми площи. Установен е по пасищата и ливадите на природния парк (АТАНАСОВ и др. 2001; лични наблюдения). Храни се със зелена листна маса и подземните части на растенията. Копае подземни ходове като изхвърля на повърхността купчини пръст, за които е характерно, че са по-големи от тези на къртицата. Обикновено те са подредени по няколко в права линия. Сляпото куче е съществен компонент в храната на бухала (СИМЕОНОВ & БОЕВ, 1988), но става жертва и на други видове птици и бозайници. Вредител е по селскостопанските култури. Носител на лептоспирите.

Разред Lagomorpha (Зайцови)

Сем. Leporidae

1. *Lepus capensis* Linnaeus, 1758 (Заяк)

Повсеместно разпространен в страната. Среща се в широк спектър от местообитания, от морското равнище до високите части на планините. Видът е добре представен във Врачанска планина (ПЕТРОВ, 1993-1995). Относително високата му численост определя значението му като хранителна база за някои хищници на територията на парка: вълк, чакал и лисица. Заякът се храни с тревисти растения, филизи, плодове, гъби, а през зимата и с кората на фиданките. Той е основен компонент от хранителния спектър на бухала (СИМЕОНОВ & БОЕВ, 1988) и лисицата, но присъства в менюто и на други видове хищни бозайници и птици. Видът е един от основните ловни обекти в страната. Носител е на причинители на редица болести.

Разред Carnivora (Хищници)

Сем. Mustelidae

1. *Meles meles* Linnaeus, 1758 (Язовец)

Разпространен е из цялата страна. Среща се както в горски, така и в открити местообитания. Копае сложна система от ходове, която има няколко отвора и с годините все повече се усложнява. В близост прави малки ями, които използва като отходни места. Всеяден е. Естествен враг на язовеца е само вълкът. Макар понякога да нанася вреди на културните насаждения, видът е по-скоро полезен за горското и селското стопанство, тъй като унищожава голям брой вредители.

2. *Lutra lutra* Linnaeus, 1758 (Видра)

Видрата е разпространена почти из цялата страна. В България видът е в относително добро състояние в сравнение с повечето Европейски страни. Среща се по бреговете на реки, езера и блата, включително и край по-големи планински потоци. Основни заплахи за нея са замърсяването на водоемите, което води до намаляване на хранителната база на вида, и корекциите на реките, които разрушават естествените ѝ местообитания. Според СПИРИДОНОВ & СПАСОВ (1993) $\frac{3}{4}$ от местообитанията ѝ в страната са до 1000 m. По наши данни от 2005 г. видрата се среща в реките в пограничните райони на ПП "Врачански Балкан": реките Ботуня и Искър (КОШЕВ & ЗИДАРОВА, непубл.). По всяка вероятност тя обитава и бреговете на по-големите притоци на тези реки, които навлизат в територията на Врачанска планина.

Видрата е териториално животно. Индивидуалният ѝ участък следва крайбрежието на водоема и може да достигне дължина от няколко десетки километра, но обикновено е около 10 km. Хранителният ѝ спектър включва основно риби, раци и жаби. Може да нанесе сериозни щети само на рибовъдните стопанства. Почти няма естествени врагове, но човешката дейност е причина числеността ѝ в Европа силно да намалее, а в някои райони дори да изчезне. Това налага състоянието на вида у нас да се следи с повишено внимание, въпреки че за момента не е застрашен от изчезване.

3. *Mustela nivalis* Linnaeus, 1766 (Невестулка)

Видът е повсеместно разпространен. Обитава разнообразни биотопи, както в низините, така и в планините. Навлиза и в населените места. Екскременти на невестулка намерихме по билните части на Врачанска планина на юг от хижа "Пършевица". Невестулката е най-дребният хищник у нас. Храната ѝ включва мишевидни и други гризачи, птици, влечуги, земноводни и насекоми. Основен компонент е от храната на бухала (СИМЕОНОВ & БОЕВ, 1988). Установена е и в храната на египетския лешояд (МИЧЕВ, 1968). Счита се за полезен вид, тъй като унищожава мишевидни гризачи.

4. *Mustela putorius* Linnaeus, 1758 (Черен пор)

Черният пор е повсеместно разпространен в страната, като се среща в много разнообразни местообитания. Най-често използва изоставени дупки на лисици, язовци и хралупи, но понякога копае и сам убежищата си. Храни се с различни гризачи, земеровки, влечуги, земноводни, насекоми и плодове. Врагове на черния пор са редица хищни птици и бозайници. Приема се за вреден за ловното и селското стопанство, но от друга страна унищожава редица вредни гризачи.

5. *Martes foina* Erxleben, 1777 (Белка)

Разпространена е в цялата страна, както в ниските части, така и в планините. Среща се в горите, в скалисти места, в селищата и др. Устройва гнездото си в скални цепнатини, стопански постройки, хралупи и др. По външен вид е много сходна със златката. Основната разлика е във формата на светлото петно на гърдите: при белката то е с формата на подкова, чиито краища достигат предната повърхност на крайниците, а при златката то се ограничава само с брадата и гърдите. Цветът му варира, но при белката най-често е бяло, а при златката – жълтеникаво на цвят. Белката има по-дълги крайници и по-къси и широки уши. Храни се с мишевидни гризачи, дребни птици, влечуги, насекоми и плодове. Има малко естествени врагове – главно по-едри хищни бозайници. Белката е ценен ловен обект заради кожата. Преносител и резервоар е на бяс.

Сем. Canidae

6. *Canis lupus* Linnaeus, 1758 (Вълк)

Днес вълкът се среща основно в планинските райони на страната. Обитава предимно горите, но при добра трофична база се среща и в други местообитания. Основен ограничаващ разпространението му фактор е безпокойството от човека. Преследван от него, през първата

половина на XX в. този хищник силно намалява числеността си у нас. След 70-те години популацията му започва да расте и сега е в относително добро състояние в сравнение с повечето европейски страни. Днес за един от основните проблеми за запазването на вида се приема хибридизацията му с домашното куче. Наличието на подходящи местообитания и относително голямата численост на сърната и дивата свиня осигуряват подходящи условия за вълка на територията на ПП "Врачански Балкан".

Вълкът се храни със сърни, елени, зайци, млади диви прасета, мишевидни гризачи и др. При недостатъчни хранителни ресурси и особено през по-сурови зими този хищник напада и домашни животни (главно овце и кози), поради което е считан за вреден вид и масово е преследван от човека, въпреки че е включен в Червената книга на България и е с природозащитен статус както на национално, така и на европейско равнище.

7. *Canis aureus* Linnaeus, 1758 (Чакал)

В миналото чакалът се е срещал в по-голямата част на страната, но към средата на XX в. разпространението му у нас вече се е ограничавало само със Странджа и Черноморското крайбрежие. Впоследствие видът е поставен по закрила на Закона за защита на природата и отстрелът му е бил забранен. В резултат на това, както и на спада в числеността на вълка, започва експанзия на чакала у нас, довела до почти повсеместното му разпространение в ниските и полупланинските части на страната (SPASSOV, 1989). Видът се среща в степни райони, гори с гъст подлес, храсталаци, край водоеми и в повлияни от човека ландшафти. Често е в близост до селищата. Чакалът е широко разпространен в ниските части на Врачанска планина (**Приложение 19**). Активен е предимно нощем. Хранителният му спектър включва основно дребни бозайници, зайци, птици, мърша и плодове, като понякога атакува също така сърни и малки на дивата свиня. Напада и домашни животни. Конкуренти на чакала са вълкът, лисицата и подивелите кучета. У нас видът е ловен обект. Има епидемиологично значение като потенциален резервоар и преносител на бяс.

8. *Vulpes vulpes* Linnaeus, 1758 (Лисица)

Разпространена в цялата страна, от морското равнище до субалпийската зона. Среща се в много разнообразни местообитания, от открити ландшафти до гори. Изключително адаптивен бозайник, който навлиза дори и в населените места. Лисицата е широко разпространена както в по-ниските части на природния парк (**Приложение 19**), така и по билните части. Видът беше установен от нас във вторичните пасища на юг от х. Пършевица, по екскременти, които съдържаха остатъци от птици, обикновена полевка, безгръбначни животни (попово прасе) и тревисти растения. Хранителният спектър на лисицата включва основно дребни бозайници, птици, насекоми и мърша. Естествени врагове, главно за малките лисичета, са някои грабливи птици, вълците и др. Лисицата е ловен обект. Преследвана е от човека както заради ценната кожа, така и защото се приема за вредител по ловното стопанство и животновъдството. Преносител и резервоар е на бяс.

Сем. Felidae

9. *Felis silvestris* Schreber, 1777 (Дива котка)

Разпространена е в цялата страна, от морското равнище до високите части на планините. Обитава разнообразни местообитания, но предпочита старите гори с хралупести дървета и скалистите терени, където устройва леговищата си. Прилича на домашна котка с "тигрова" окраска, но е по-едра и с по-рунтава опашка с тъп връх и ясно очертани черни пръстени. Храни се основно с дребни гризачи и птици. Малките на дивата котка стават жертва на лисици, белки, златки и други хищници. От гледна точка на ловното стопанство е вреден вид. Основен проблем за оцеляването на дивата котка е хибридизацията ѝ с домашната. Балканската популация е с особено консервационно значение поради относително високата си численост и плътност (СПИРИДОНОВ & СПАСОВ, 1993).

Разред Artiodactyla (Чифтокопитни)

Сем. Suidae

1. *Sus scrofa* Linnaeus, 1758 (Дива свиня)

Видът е повсеместно разпространен в България, до горната граница на гората. Обитава разнообразни местообитания, предимно широколистни и смесени гори, крайнини на блата и др. Често навлиза в обработваемы площи и нанася щети на селскостопанските култури. Към средата на XX в. числеността му в страната силно е намаляла, но взетите мерки са довели до възстановяването ѝ. На територията на ПП "Врачански Балкан" видът има относително висока численост (**Приложение 19**). Женските и техните малки образуват стада от 5-10 или повече индивиди, а мъжките водят самостоятелен начин на живот (с изключение на периода на

разгонване). Видът е всеяден, но в хранителния му спектър преобладава растителната храна – корени, грудки, жълъди, тревисти растения. Поглъща също така безгръбначни, мърша, дребни бозайници и яйца на птици. Дивата свиня е основен компонент на хранителния спектър на вълка. Ловен обект. В някои райони с висока численост е вредител в селското, горското и дивечовото стопанство.

Сем. Cervidae

2. *Cervus elaphus* Linnaeus, 1758 (Благороден елен)

Разпространен е главно в планините и в североизточна България. Обитава широколистни, смесени и иглолистни гори. През 30-те и 40-те години на миналия век е бил застрашен от изчезване. Днес популацията му е в относително добро състояние, но увеличаването на браконьерството през последните години може да се окаже заплаха за вида. Еленът се храни с тревисти растения, листа, клонки, дървесна кора (особено през зимата) и плодове. Стадно животно. Разгонването е от края на август до началото на октомври. Малките се раждат през май-юни. Основен естествен враг на елена е вълкът. Благородният елен е ловен обект с голямо значение. Българската популация на вида се отличава с рога с особено голяма трофейна стойност, което се дължи на благоприятните условия за вида у нас. Във Врачанска планина навлизат само отделни екземпляри (**Приложение 19**).

3. *Capreolus capreolus* Linnaeus, 1758 (Сърна)

Сърната е разпространена почти повсеместно в България, главно в горските райони. През последните години се наблюдава слабо намаляване на числеността ѝ в резултат на браконьерството (СПИРИДОНОВ & СПАСОВ, 1993). Видът е сравнително добре представен на територията на парка (**Приложение 19**). Сватбеният период е през юли-август, а малките се раждат през май. Храни се с листа, пъпки и клонки на широколистни дървета и храсти, тревисти растения, плодове и др. Основният ѝ естествен враг е вълка. Сърната е важен ловен обект.

1.15.2.4.4. Разпространение на някои видове от клас Бозайници в ПП "Врачански Балкан" (теренни проучвания 06.2007г.)

Район	Местообитание	Установени видове (Micromammalia и Macromammalia)	Вероятни видове (Micromammalia)
х. Пършевица	Пасища, билни Части	<i>Microtus arvalis</i> <i>Talpa europaea</i> <i>Nannospalax leucodon</i> <i>Lepus capensis</i> <i>Mustela nivalis</i> <i>Vulpes vulpes</i>	
х. Пършевица	Букова гора	<i>Clethrionomys glareolus</i> ; <i>Sylvaemus flavicollis</i>	<i>E. concolor</i> <i>Sorex araneus</i> <i>Crocidura leucodon</i> <i>Sciurus vulgaris</i> <i>Glis glis</i> <i>Dryomys nitedula</i>
х. Леденика	Широколистна гора (домин. вид – келяв габър)		<i>E. concolor</i> <i>Sorex</i> sp. <i>Crocidura</i> sp.
с. Миланово	Брегове на поток, обрасли с храстова и дървесна Растителност	<i>Sylvaemus flavicollis</i>	<i>Neomys anomalus</i> <i>Sciurus vulgaris</i> <i>Clethrionomys glareolus</i> <i>Microtus subterraneus</i> <i>Glis glis</i> <i>Dryomys nitedula</i> <i>Muscardinus avellanarius</i>
г. Лакатник	Скали, сипеи, оскъдна растителност	-	<i>Chionomys nivalis</i>

1.15.2.5.1. Видов състав, разпространение и природозащитен статус на прилепите (Mammalia: Chiroptera) в ПП

	Разред Прилепи	Chiroptera	Разпространение				ЗБР	ЧК Б-я	Берн	Бон	EURO BATS	92/43 ЕЕС	IUCN 2006
			1	2	3	4							
	Подковоноси прилепи	Rhinolophidae											
1.	Голям подковонос	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	+				2/3		II	II	+	2/4	LR
2.	Малък подковонос	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	+				2/3		II	II	+	2/4	LC
3.	Южен подковонос	<i>Rhinolophus euryale</i>		+			2/3		II	II	+	2/4	VU
4.	Подковонос на Мехели	<i>Rhinolophus mehelyi</i>		+			2/3		II	II	+	2/4	VU
5.	Подковонос на Блази	<i>Rhinolophus blasii</i>		+			2/3		II	II	+	2/4	NT
	Гладконоси прилепи	Vespertilionidae											
6.	Голям нощник	<i>Myotis myotis</i>	+			+	2/3		II	II	+	2/4	LR
7.	Остроух нощник	<i>Myotis blythii</i>	+			+	2/3		II	II	+	2/4	LR
8.	Бехщайнов нощник (Дългоух нощник)	<i>Myotis bechsteini</i>		+			2/3		II	II	+	2/4	VU
9.	Натереров нощник	<i>Myotis nattereri</i>		+		+	2/3		II	II	+	4	LR
10.	Трицветен нощник	<i>Myotis emarginatus</i>		+			2/3	P	II	II	+	2/4	VU
11.	Мустакат нощник	<i>Myotis mystacinus</i>		+			2/3		II	II	+	4	LR
12.	Златист нощник	<i>Myotis aurascens</i>				?+	2/3		II	-	+	4	
13.	Нощник на Алкатое	<i>Myotis alcathoe</i>				?+	*		II	II	+		
14.	Дългопръст нощник	<i>Myotis capaccinii</i>		+			2/3	P	II	II	+	2/4	VU
15.	Кафяв дългоух прилеп	<i>Plecotus auritus</i>		+			2/3		II	II	+	4	LR
16.	Сив дългоух прилеп	<i>Plecotus austriacus</i>	+				2/3		II	II	+	4	LR
17.	Ръждив вечерник	<i>Nyctalus noctula</i>	+				2/3		II	II	+	4	LR
18.	Кафяво прилепче	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	+				2/3		III	II	+	4	LC
19.	Прилепче на Сави	<i>Hypsugo savii</i>		+			2/3		II	II	+	4	LR
20.	Полунощен прилеп	<i>Eptesicus serotinus</i>	+			+	2/3		II	II	+	4	LR
21.	Двуцветен прилеп	<i>Vespertilio murinus</i>		+		+	2/3		II	II	+	4	LR
22.	Пещерен дългокрил	<i>Miniopterus schreibersii</i>	+				2/3		II	II	+	2/4	NT
	ОБЩО		9	11	2	5	21	2	22	21	22	21	5 VU

Разпространение: 1. Повсеместен в България; 2. Ограничено разпространение (локално, само в планините, редки видове); 3. Няма данни; 4. Резерват "Врачански карст"

ЗБР Закон за биологичното разнообразие (2002), Приложения II и III

ЧК Червена книга на Република България, том II Животни (1985) P – рядък

БЕРН Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция); Приложение II

БОН Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни (Бонска конвенция) Приложение II

EUROBATS

92/43 ЕЕС

IUCN

Споразумение за опазване на популациите от европейски прилепи

Директива 92/43 на Съвета на ЕИО за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна; Приложения II, IV.

IUCN 2006 Red List of Threatened Species (www.redlist.org) **VU** (vulnerable) - уязвим, **NT** (near threatened) – потенциално застрашен; **LR** (lower risk) - нисък риск; **LC** (least concern) – слабо застрашен

1.15.2.5.2. Списък на видовете прилепи и данни за тяхното разпространение в ПП**Семейство Rhinolophidae Подковоноси прилепи****40. *Rhinolophus ferrumequinum* (Schreber, 1774) Голям подковонос**

Литературни данни: гара Лакатник [Темната дупка, Ражишката пещера, Свинската дупка, Вражите дупки, Козарника (извън парка)], гара Черепиш (Серационова пещера), Враца (Голяма меча дупка), Бели извор (Черният извор), Ботуня (Тошина дупка [= Кална мътница], Билерниците), х. Пършевица (Пършевишка яма), Миланово (пропаст Чавките, галерия в мест. Баличин преслап), Лютаджик (Соколската дупка).

Нови данни: с. Долно Озирово, пещера Татнята, уловени с мрежа 3 мъжки, над 20 кърмещи женски, 15 ювенилни, 31.07.2006, Б. Петров, Г. Стоянов; с. Долно Озирово, Каца пещера, над 500 екз. в смесена колония с *Rh. euryale* & *blasii*, 1.08.2006, Б. Петров; с. Лютаджик, Соколската дупка, 2 мъжки, с мрежа, 1.08.2006, Б. Петров, Г. Стоянов; Ботуня, пещера Тошина дупка, 2 екз., 30.03.2000, Б. Петров; гара Лакатник, Свинската дупка, 2 мъжки, с мрежа, 23.07.1999; 1 екз., 11.12.2002, Б. Петров; гара Лакатник, Ражишката пещера, 4 екз., 18.04.2006, Б. Петров; Горна Бела речка, изоставена минна галерия, 520 m н.м.в, 1 екз., 3.11.2001, Б. Петров, Вл. Бешков.

Заедно със следващия вид са най-често срещаните прилепи не само на територията на парка, но в цяла България. Обитава преди всичко подземни убежища (пещери, галерии, бункери, мазета и др.). Установява се лесно, защото виси свободно и не се завира в цепки. Голяма размножителна колония беше установена в Каца пещера при с. Долно Озирово. Сателитни групи от същата колония обитават пещерите Татнята, Тошина дупка и вероятно други пещери в Котля Балкан. Зимува почти само в пещери и галерии с постоянна температура, вероятно навсякъде в парка, където има пещери, дори и във високите части на планината.

41. *Rhinolophus hipposideros* (Bechstein, 1800) Малък подковонос

Литературни данни: Гара Лакатник (Темната дупка, Зиданка, Ражишката пещера, Свинската дупка, Вражите дупки, Козарника), гара Черепиш (Серационова пещера), Враца (Голяма меча дупка, Змейова дупка), Бели извор (Черният извор), Ботуня (Тошина дупка [= Кална мътница]), х. Пършевица (Пършевишка яма), Миланово (галерии в мест. Баличин преслап), Лютаджик (Соколската дупка).

Нови данни: Миланово, галерия в мест. Баличин преслап, 1050 н.м.в., 2 екз., 2.04.2000, Б. Петров, Вл. Бешков; Горна Бела речка, изоставена минна галерия, 520 m н.м.в, 19 екз., 3.11.2001, Б. Петров, Вл. Бешков; гара Лакатник, Свинската дупка, 10 екз., 11.12.2002; 15 екз., 19.04.2006, Б. Петров; гара Лакатник, Ражишката пещера, 2 екз., 18.04.2006, Б. Петров; гара Черепиш, 2 ad., на тавана в сградата на учебния корпус на духовната семинария, 10.07.2006, Б. Петров, Г. Стоянов; изоставена постройка над с. Лютаджик по пътя за Горския дом, N 43° 11.136 E 23° 26.888, 585 m н.м.в., размножителна колония, 26 екз., 1.08.2006, Б. Петров.

Заедно с големият подковонос е често разпространен в България вид. Живее поединично или на малки групи предимно в подземни убежища. По време на размножаване формира малки колонии (10-40 екземпляра), които се заселват в топли убежища (тавани на къщи, топли подземни бункери и галерии и др.). Откритата по време на изследванията размножителна колония над с. Лютаджик е единствената засега на територията на парка. Зимува в пещери и изоставени галерии с постоянна температура.

42. *Rhinolophus euryale* (Blasius, 1853) Южен подковонос

Литературни данни: гара Лакатник (Темната дупка, Ражишката пещера, Свинската дупка), Ботуня (Тошина дупка [= Кална мътница], Билерниците, Старо село (Татаркинята).

Нови данни: гара Черепиш, Серационовата пещера, уловен с мрежа 1 женски, наблюдавани ок. 50 екз., 10.07.2006, Б. Петров, Г. Стоянов; с. Долно Озирово, пещера

Татнята, уловени с мрежа над 20 възрастни, 10-15 ювенилни, 31.07.2006, Б. Петров, Г. Стоянов; Ботуня, пещера Тошина дупка, 2 екз., 30.03.2000, Б. Петров; гара Лакатник, Свинската дупка, 1 мъжки, с мрежа, 23.07.1999, Б. Петров.

Южният подковонос се среща най-често в топли, карстови райони обрасли с храстова и рядка дървесна растителност. Избягва откритите пространства и предпочита да ловува в близост до вода. Установен е само в периферията на парка, а размножаването му е доказано само в пещерите около с. Долно Озирово и с. Ботуня. Известно е, че видът извършва чести миграции между няколко алтернативни убежища през лятото, какъвто предполагаме е случая в Котля Балкан.

43. *Rhinolophus blasii* Peters, 1866 Средиземноморски подковонос

Литературни данни: Гара Лакатник (Темната дупка, Ражишката пещера, Свинската дупка, Зиданка).

Нови данни: с. Долно Озирово, пещера Татнята, уловен с мрежа 1 мъжки, 31.07.2006, Б. Петров, Г. Стоянов.

Средиземноморският подковонос е значително по-рядък вид в България в сравнение с южния подковонос. Видът е силно пещеролюбив и предпочита нископланински, карстови ландшафти с наличие на много пещери скални ниши. Предполагаме, че се размножава в пещерите около с. Долно Озирово и с. Ботуня, където установихме голяма смесена колония от «средни» подковоноси. Предполагаме, че видът е в категорията «рядък вид» за територията на парка.

44. *Rhinolophus mehelyi* Matschie, 1901 Подковонос на Мехели

Литературни данни: Гара Лакатник (Темната дупка), Ботуня (Тошина дупка [= Кална мътница]).

Нови данни: с. Долно Озирово, пещера Татнята, уловен с мрежа 1 женски, 31.07.2006, Б. Петров, Г. Стоянов.

Най-често формира смесени колонии с другите два вида «средни» подковоноси (виж по-горе). В пещерите около гара Лакатник не са известни съвременни данни, но срещането на единични екземпляри и малки групи не е изключено. Пещерата Тошина дупка при с. Ботуня е част от северната граница на ареала на вида на Балканския полуостров (Venda et al., 2003). В България предпочита низинни и предпланински райони с гори и открити ландшафти. Видът е в категорията «рядък вид» за територията на парка.

***Rhinolophus media (euryle-blasii-mehelyi)* средни подковоноси** - с. Долно Озирово, Каца пещера, ок. 600 екз. в смесена колония с големи подковоноси, 1.08.2006, Б. Петров; Ботуня, пещера Тошина дупка, 4 екз., 30.03.2000, Б. Петров.

Средни подковоноси често формират смесени колонии и в повечето случаи е практически невъзможно да се определи дяловото участие на всеки от трите вида. Обитанието на подобни колонии е от голяма консервационна значимост, защото всичките видове подковоноси са видове с висок природозащитен статус и е необходимо да се взимат преки мерки целящи опазване на техните убежища и ловни местообитания.

Семейство Vespertilionidae Гладконоси прилепи

45. *Myotis alcathoe* von Helversen & Heller, 2001 Нощник на Алкатое

Литературни данни: íÿìà.

Нови данни: с. Лютаджик, Соколската дупка, 1 мъжки, с мрежа, 1.08.2006, Б. Петров, Г. Стоянов.

Нощникът на Алкатое е най-дребния вид от групата на мустакатите нощници (DIETZ & HELVERSEN, 2004). Съобщен е за България от пещерата Водните дупки при х. Плевен в НП "Централен Балкан" (Schunger et al., 2004). Непубликувани данни от нови теренни проучвания показват, че видът е по-широко разпространен у нас, но все още не могат да се обобщат местообитанията и убежищата, които този вид предпочита. Нов вид за ПП «Врачански Балкан». Малките размери и някои морфологични белези на измерения мъжки екземпляр ни дават основание да го причислим към този вид. До

потвърждение на видовата принадлежност чрез анализ на взетата тъканна проба, публикуваме това сведение с известни резерви.

46. *Myotis cf. Aurascens* Kuszakin, 1935 Златист нощник

Литературни данни: fyià.

Нови данни: пещера Леденика, 1 мъжки, с мрежа, 11.07.2006, Б. Петров, Г. Стоянов, Кр. Дончев.

Златистият нощник е вид от групата на мустакатите нощници, която съдържа трудни за определяне видове-двойници, чиято таксономия е в процес на проучване. Видът беше отделен от мустакатия нощник (*Myotis mystacinus*) сравнително наскоро (Benda & Tsytsulina, 2000) и данните за неговото разпространение в България произлизат от внимателния преглед на определени в миналото *M. Mystacinus* и *M. Brandtii* (Benda et al., 2003). Поради методологичните трудности за точното видово определяне в полеви условия, до анализирането на взетата тъканна проба, съобщаваме вида за парка с известни резерви.

47. *Myotis bechsteinii* (Kuhl, 1817) Бехщайнов (Дългоух) нощник

Литературни данни: гара Лакатник (Свинската дупка).

Извън парка близо до границите: с. Горна Бела речка (изоставена минна галерия), около манастира "Седемте престола", вр. Издремец (изоставена минна галерия).

Нови данни: няма

Бехщайновият нощник е един от типичните горсколюбиви видове прилепи, чиито предпочитани местообитания са старите широколистни и по-рядко смесени гори от морското ниво до около 1600 m в планините (PETROV, in print). Предвид обширните широколистни гори в парка и сравнително високата му численост в непосредствена близост до границите, предполагаме че е значително по-широко разпространен отколкото показват полевите данни от територията на парка. Видът е с високо консервационно значение и обитанието му се счита като индикация за природосъобразни горски практики.

48. *Myotis blythi* (Tomes, 1857) Остроух нощник

Литературни данни: гара Лакатник (Темната дупка, Ражишката пещера Вражите дупки), гара Черепиш (Серапионова пещера), Миланово (Чавките), Ботуня (Тошина дупка [= Кална мътница], Лютаджик (Соколската дупка), х. Околчица (безименна пещера в мест. Качуля), Враца (Голямата мечка дупка).

Нови данни: гара Черепиш, Серапионовата пещера, 3 мъжки, 4 женски, уловени с мрежа, общо наблюдавани над 100 екз., 10.07.2006, Б. Петров, Г. Стоянов; с. Долно Озирово, пещера Татнята, 1 мъжки уловен с мрежа, 31.07.2006, Б. Петров, Г. Стоянов; с. Лютаджик, Соколската дупка, 1 женски, с мрежа, 1.08.2006, Б. Петров, Г. Стоянов.

Заедно с големият нощник са видове-двойници, чието сигурно определяне без да бъдат хванати и измерени в ръка не е възможно. Данните показват, че много често двата вида живеят в едни и същи убежища, поради което е трудно да се определи числеността на двата вида поотделно. Размножителната колония в Серапионовата пещера (ок. 1000 екз. по PANDURSKA & BESHKOV, 1998) се състои от двата вида. В пещерите около гара Лакатник отдавна няма данни за летни и зимни колонии поради силния антропогенен натиск през последните 30 години.

49. *Myotis myotis* (Borkhausen, 1797) Голям нощник

Литературни данни: гара Лакатник (Темната дупка, Ражишката пещера Свинската дупка, Голяма Вража дупка), гара Черепиш (Серапионова пещера), Згориград (Леденика), х. Пършевица (Пършевишка яма), Миланово (Чавките), Ботуня (Тошина дупка [= Кална мътница], Лютаджик (Соколската дупка), х. Околчица (безименна пещера в мест. Качуля).

Нови данни: гара Лакатник, Свинската дупка, 4 мъжки, 1 женски, с мрежа, 23.07.1999; 2 екз., 11.12.2002, Б. Петров.

Вид-двойник с остроухия нощник (виж. По-горе). При посещения в пещерата Тошина дупка през м. юли 2006 видът не беше установен, въпреки че предишни данни показват наличието на размножителна колония (PANDURSKA & BESHKOV, 1998). В пещерите около гара Лакатник се среща често, но само с единични екземпляри.

Myotis sp. (едри нощници) – колония 55 екз.- Миланово (Ямата); Ботуня, пещера Тошина дупка, ок. 600 екз., 30.03.2000, Б. Петров.

Поради невъзможността двата вида едри нощници (*M. Blythii/myotis*) да бъдат разграничавани без улавянето им, колониите им се съобщават като смесени.

50. *Myotis cf. mystacinus* (Kuhl, 1817) Мустакат нощник

Литературни данни: Горна Бела речка (изкуствена галерия извън парка).

Нови данни: гара Лакатник, Свинската дупка, 1 мъжки, 11.12.2002, Б. Петров.

Видът принадлежи към групата на мустакатите нощници и най-достоверното му определянето е възможно само след генетичен анализ на тъканна проба. По редица от прегледаните външни белези, уловеният екземпляр принадлежи към този вид, но съобщаването му като нов за ПП "Врачански Балкан" правим с известни резерви.

51. *Myotis emarginatus* (Geoffroy, 1806) Трицветен нощник

Литературни данни: гара Лакатник (Ражишката пещера), Лютаджик (Соколската дупка).

Нови данни: с. Долно Озирово, пещера Татнята, уловени с мрежа 2 некърмещи женски, 31.07.2006, Б. Петров, Г. Стоянов; с. Лютаджик, Соколската дупка, 2 мъжки, 1 женски, с мрежа, 1.08.2006, Б. Петров, Г. Стоянов; гара Лакатник, Свинската дупка, 1 мъжки, с мрежа, 23.07.1999, Б. Петров.

Трицветният нощник е разпространен на територията на цялата страна, но най-много са неговите находища в диапазона 400-600 m н.м.в. Обитава карстови райони покрити с храстова и рядка дървесна растителност. При липса на пещери се заселва в изоставени бункери, по-рядко тавани и мазета на изоставени постройки. На територията на парка не са известни летни или зимни колонии, но съществуването им в ниските части на планината не е изключено. Най-често съжителства съвместно с големия или южния подковоноси.

40. *Myotis nattereri* (Kuhl, 1817) Нощник на Натерер

Литературни данни: х. Околчица (безименна пещера в мест. Качуля), Горна Бела речка (изкуствена галерия).

Нови данни: няма.

Нощникът на Натерер принадлежи към групата на горско-любивите видове прилепи. Обитава широколистни и смесени гори в средния планински пояс (800-1400 m), където се намират повечето от известните му находища. Въпреки, че засега е известен едва един екземпляр от територията на парка, предполагаме че едва ли е толкова рядък предвид наличието на големи горски масиви.

41. *Myotis capaccinii* (Bonaparte 1837) Дългопръст нощник

Литературни данни: с. Ботуня (Тошина дупка [= Кална мътница], гара Черепиш (Серапионова пещера).

Нови данни: гара Черепиш, Серапионовата пещера, уловени с мрежа 1 мъжки, 1 женски, 1 ювенилен, 10.07.2006, Б. Петров, Г. Стоянов; Соколската дупка, с. Лютаджик, 1 мъжки, с мрежа, 1.08.2006, Б. Петров, Г. Стоянов; Ботуня, пещера Тошина дупка, ок. 50 екз., 30.03.2000, Б. Петров.

Дългопръстият нощник е колониален вид, който обитава пещери и по-рядко други подземни убежища. Формира големи летни и зимни колонии, най-често съвместно с пещерния дългокрил (*Miniopterus schreibersii*). По-голяма част от известните му колонии се намират в пояса до 600 m н.м.в. От няколко убежища в периферията на парка са известни малки групи (вероятно сателитна част от по-голяма колония), но засега няма данни за наличието на големи размножителни или зимуващи колонии. Най-често ловува над реки и други водни площи като се храни предимно с водолюбиви насекоми.

42. *Plecotus austriacus* (Fischer, 1829) Сив дългоух прилеп

Литературни данни: гара Лакатник (Ражишката пещера, Темната дупка, Свинската дупка, Козарската пещера, Голяма Вража дупка, Зиданка), Четвъртитата дупка под връх Бегличка могила, Враца (пещера Резньовете), Горна Бела речка (изкуствена галерия).

Нови данни: гара Лакатник, Свинската дупка, 1 мъжки, с мрежа, 23.07.1999; 1 мъжки, 11.12.2002, Б. Петров.

Сивият дългоух прилеп е най-чест в ниските, топли части на страната, въпреки че е известен и значително по-високо в планините до около 1500 m (BENDA & IVANOVA, 2003). Обитава предимно гористи местообитания и е най-многочислен в карстовите ландшафти. Всички данни от пещерите в парка се отнасят за единични екземпляри намерени в цепки през зимата или уловени с мрежа по входовете на подземни убежища. Няма данни за колонии на вида, но такива несъмнено съществуват в парка.

43. *Plecotus auritus* (Linnaeus, 1758) Кафяв дългоух прилеп

Литературни данни: няма.

Нови данни: Соколската дупка, с. Лютаджик, 1 мъжки, с мрежа, 1.08.2006, Б. Петров, Г. Стоянов.

Кафявият дългоух прилеп предпочита по-високите части на планините в България. Обитава влажни широколистни гори и долове, като рядко се изкачва над горната горска граница (BENDA & IVANOVA, 2003). Нов вид за територията на парка. Предполагаме, че не е рядък предвид наличието на подходящи горски местообитания на много места във Врачанска планина и факта, че е най-често улавян в близост до парковите граници (Pandurska & Beshkov, 1998; лични данни).

44. *Hypsugo savii* (Bonaparte, 1837) Савиево прилепче

Литературни данни: Гара Лакатник (Темната дупка), Четвъртитата дупка под връх Бегличка могила, Горна Бела речка (изкуствена галерия).

Нови данни: гара Лакатник, Свинската дупка, 1 мъжки, с мрежа, 23.07.1999, Б. Петров.

Савиевото прилепче е сравнително често срещан вид в скалисти райони, където живее в цепнатините на скалните отвеси. Засега за територията на парка е установен именно в райони с добра представеност на варовикови скали. Предполагаме, че е значително по-чест вид във Врачанска планина, предвид наличието на предпочитаните му местообитания.

45. *Pipistrellus pipistrellus* (Schreber, 1774) s. str. Малко кафяво прилепче

Литературни данни: гара Лакатник (Ражишката пещера).

Нови данни: няма.

Към групата на малките кафяви прилепчета принадлежат два вида-двойници (*P. pipistrellus* и *P. ruymaeus*), които са трудно различими по морфологични признаци в полеви условия (особено женските екземпляри). Сравнително лесно се различават по ултразвуци, защото *P. pipistrellus* излъчва ултразвукови сигнали с максимална честота около 45 kHz, а *P. ruymaeus* излъчва на 55 kHz. Екземплярът от Ражишката пещера със сигурност е установено, че принадлежи към този вид. Малкото кафяво прилепче живее най-често в недостъпни цепнатини по тавани на пещерните входове, в скални венци и други места, където наблюденията му са много трудни.

45a. *Pipistrellus pipistrellus* (Schreber, 1774) s.l. Кафеви прилепчета

Литературни данни: Враца (пещера до р. Лева) (Буреш, 1917); гара Лакатник (Голяма Вража дупка, Темната дупка).

В тази група се включват екземпляри, които в миналото са били определени като *P. pipistrellus*, но в действителност могат да принадлежат и към близкия вид-двойник *P. ruymaeus*. Този вид беше открит за първи път в България в Източните Родопи (DIETZ et al., 2002). Засега няма сигурни доказателства за наличието на последния вид в парка, но според непубликувани все още данни се знае, че този вид е значително по-широко разпространен у нас.

46. *Miniopterus schreibersii* (Kuhl, 1817) Пещерен дългокрил

Литературни данни: гара Лакатник (Темната дупка, Свинската дупка, Ражишката пещера, Голяма Вража дупка), гара Черепиш (Серапионовата пещера), Ботуня (Тошина дупка [= Кална мътница], Горна Бела речка (изкуствена галерия).

Нови данни: с. Ботуня, пещера Тошина дупка, ок. 500 екз., 30.03.2000; 350 екз., 11.07.2006, Б. Петров; гара Черепиш, Серапионовата пещера, уловени с мрежа 11 мъжки, 9 женски, общо наблюдавани ок. 1000-1200 екз., 10.07.2006, Б. Петров, Г. Стоянов; с. Долно Озирово, пещера Татнята, уловен с мрежа 1 мъжки, 31.07.2006, Б. Петров, Г. Стоянов; с. Лютаджик, Соколската дупка, 1 мъжки, с мрежа, 1.08.2006, Б. Петров, Г. Стоянов; гара Лакатник, Свинската дупка, 1 мъжки, с мрежа, 23.07.1999; 3 мъжки, 7 женски, 7.10.2000, Б. Петров; гара Лакатник, Ражишката пещера, ок. 400 екз., 18.04.2006, Б. Петров.

Типичен колониален прилеп, от който рядко биват установявани единични екземпляри. Образува големи летни (размножителни, 1 000-5 000 екз.) и зимни (зимуващи, 500-50 000 екз.) колонии в пещери и по-рядко в изкуствени галерии. Именно поради концентрацията на хиляди индивиди в едно убежище, видът се счита като силно уязвим. През пролетта (а вероятно и през есента), Ражишката пещера край гара Лакатник е нерегулярно място за обитанието на преминаваща/мигрираща колония от вида. Най-големи колонии от вида в парка са установени в Серапионовата пещера и в Тошина дупка, най-често в съжителство с дългопръстия нощник (*Myotis capaccinii*).

47. *Eptesicus serotinus* (Schreber, 1774) Полунощен прилеп

Литературни данни: гара Лакатник (Ражишката пещера), Четвъртитата дупка под връх Бегличка могила, Горна Бела речка (изкуствена галерия).

Нови данни: гара Лакатник, Свинската дупка, 2 мъжки, с мрежа, 23.07.1999, Б. Петров; Враца, горната част на Централната стена, тур "Серо Торе", ок. 20 екз., колония в цепка, 30.10.2000, Б. Петров.

Сравнително широко разпространен в България вид, но установяването му понякога е затруднено. Живее както в естествени горски и скалисти местообитания, така и в населените места. Предполагаме, че е сравнително по-чест вид за ниските части на парка.

48. *Nyctalus noctula* (Schreber, 1774) Ръждив вечерник

Литературни данни: Гара Лакатник (Ражишката пещера).

Нови данни: манастира "Седемте престола", 2004-2006 г. (извън парка, Б. Петров, непубл.).

Ръждивият вечерник е най-разпространения вид от този род в България. Живее в естествени и антропогенни местообитания като скалисти проломи и тесни ждрела обрасли със широколистни гори, много чест е в населените места, паркове, градини. В орнитологични мрежи се лови много рядко, поради което установяването му за даден район без улавяне е трудно доказуемо (освен ако не се използват ултразвукови детектори). Образува колонии в цепнатини на скали, хралупи на дървета, обшивки на тавани или други подходящи архитектурни елементи на сгради. Малки групи (5-15 екз.) са установени в къщички за прилепи край манастира "Седемте престола". В Ражишката пещера край гара Лакатник са наблюдавани зимуващи вечерници (ок. 94 екз.). В букова гора между х. Пършевица и мина Плакалница е наблюдавана колония от прилепи в хралупа на бук, която по сведения на наблюдателя е възможно да е на ръждиви вечерници (Г. Стоянов, непубл.). Предполагаме, че видът не е рядък в горския пояс на парка, а също и в Искърския пролом, за който има данни, че е миграционен коридор за много видове прилепи.

49. *Vespertilio murinus* Linnaeus, 1758 Двуцветен прилеп

Литературни данни: Гара Лакатник (Темната дупка), 16.09.1932 г.

Нови данни: Враца, под скалите на прохода Вратцата, 1 мъжки, април 2004 г., Т. Стоянов; връх Издремец, минна галерия, 1 мъжки, 16.09.2003, Б. Петров, Т. Стоянов (извън парка).

Има само две сигурни сведения за намирането на вида на територията на парка. Двувцветният прилеп е обитател на планинските райони у нас, но по време на миграция през пролетта и есента е установяван в по-ниски места (напр. Карлуково), а през зимата и в градовете (София и други). Видът е известен като мигрант и не е изключено мигриращи екземпляри да преминават през Искърския пролом или даже през проходите на билото на Врачанска планина, подобно на наблюдението на съседния на Врачанска планина масив на вр. Издремец (1493 m).

Видове установени в непосредствена близост до границите на парка

1. *Myotis daubentonii* (Kuhl, 1817) Воден нощник

Литературни данни: Горна Бела речка (изкуствена галерия).

Видът със сигурност се среща и на територията на парка, въпреки че засега липсват полеви данни. Живее и ловува в близост до по-големи реки, водоеми, езера. Обитава хралупи на дървета и по-рядко подземни убежища.

2. *Barbastella barbastellus* (Schreber, 1774) Широкоух прилеп

Литературни данни: Горна Бела речка (изкуствена галерия).

Горсколюбив вид прилеп, който със сигурност не е рядък в парка, предвид наличието на подходящи влажни букови гори.

1.15.2.5.2. Координати на най-значимите подземни убежища за прилепи в ПП

Пещера	Населено място	Координати WGS 84	Надморска височина	Видове
1.Тошина дупка	с. Ботуня	N 43° 15.897 E 23° 20.792	280 m	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>M. myotis</i> , <i>M. blythii</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i>
2.Каца пещера	с. Долно Озирово	N 43° 14.805 E 23° 21.122	345 m	<i>Rhinolophus euryale</i> , <i>Rh. blasii</i> , <i>Rh. mehelyi</i> , <i>Rh ferrumequinum</i>
3.Татнята	с. Долно Озирово	N 43° 14.949 E 23° 21.147	460 m	<i>Rhinolophus. euryale</i> , <i>Rh. blasii</i> , <i>Rh. mehelyi</i> , <i>Rh ferrumequinum</i>
4.Серапионовата пещера	гара Черепиш	N 43° 06.047 E 23° 36.850	330 m	<i>M. myotis</i> , <i>M. blythii</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
5.Ражишката пещера	гара Лакатник	N 43° 05.393 E 23 23.104	580 m	<i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Nyctalus noctula</i> , <i>Pipistrellus spp.</i>
6.Свинската дупка	гара Лакатник	N 43° 05.303 E 23° 22.310	450 m	Място за зимуване на 10 вида прилепи

1.15.2.5.3. Екологична класификация на прилепите във ПП "Врачански Балкан" в зависимост от предпочитаните им убежища и местообитания

Местообитания	Брой видове	Видове
Пещери и минни галерии	11	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Rh. hipposideros</i> , <i>Rh. euryale</i> , <i>Rh. blasii</i> , <i>Rh. mehelyi</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>M. blythii</i> , <i>M. capaccinii</i> , <i>M. emerginatus</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Nyctalus noctula</i>
Гори	8	<i>Myotis bechsteinii</i> , <i>M. nattereri</i> , <i>M. mystacinus</i> , <i>M. aurascens</i> , <i>M. alcaethoe</i> , <i>Nyctalus noctula</i> , <i>Plecotus austriacus</i> , <i>Pl. auritus</i> [<i>Myotis daubentonii</i> , <i>Barbastella barbastellus</i>]
Скали	4	<i>Hypsugo savii</i> , <i>Pipistrellus pipistrellus</i> , <i>P. pygmaeus</i> , <i>Eptesicus serotinus</i> , <i>Vespertilio murinus</i>
Населени места	4	<i>Pipistrellus pipistrellus</i> , <i>P. pygmaeus</i> , <i>Vespertilio murinus</i> , <i>Eptesicus serotinus</i>